

SCP Culturele Veranderingen 2008

Onderzoeksdocumentatie

Uitgevoerd in samenwerking met SCP

Auteur(s):

*Jos Beckers (SAH)
Björn Janssen (SOO)
Frank Engelen (SOO)
Bianca Wouters (DMH)*

Heerlen, 24 augustus 2010

Referenties:

- Onderzoeksdesign onderzoek Culturele Veranderingen in Nederland 2008
- Steekproefontwerp Culturele Veranderingen 2008
- Vragenlijst Culturele Veranderingen in Nederland 2008
- Weging Culturele Veranderingen 2008

Trefwoorden: design, steekproef, veldwerk, respons, verwerking, weging

Colofon

In deze rapportage treft u de onderzoeksdocumentatie aan van het SCP-onderzoek Culturele Veranderingen in Nederland 2008 die in samenwerking tussen het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in november 2008 tot en met mei 2009 is verricht. Het onderzoek is uitgevoerd door het CBS.

Nadere informatie over de onderzoeksdocumentatie kunt u verkrijgen bij de heer J.L.G. Beckers. Hij is telefonisch te bereiken onder telefoonnummer 045 - 57072591, of via e-mail (jbecs@cbs.nl).

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Culturele Veranderingen in Nederland 2008.....	5
2.1.	Doel van het onderzoek.....	5
2.2.	De geschiedenis van het onderzoek.....	5
2.3.	De onderzoeksopzet	6
2.3.1.	Veldwerk	8
2.3.2.	[Onder][Over]sampling.....	8
2.4.	De organisatie.....	8
2.4.1.	De samenwerkingspartners	8
2.4.2.	De kwaliteitsbewaking	9
2.4.3.	De vragenlijstontwikkeling	9
2.4.4.	De routingcontrole.....	10
2.4.5.	De steekproeftrekking	10
2.4.6.	Het veldwerk	11
2.4.7.	Dataprocessing	11
2.4.8.	Communicatie	11
2.4.9.	Analysebestand(en)	11
3.	Vragenlijst, routingcontrole en steekproef.....	12
3.1.	Vragenlijst	12
3.1.1.	Inleiding	12
3.1.2.	Inhoud op hoofdlijnen	12
3.2.	Routingcontrole.....	13
3.3.	Steekproef.....	13
3.3.1.	Inleiding	13
3.3.2.	Steekproefdesign	14
3.3.3.	Steekproefontwerp	14
3.3.4.	Steekproeftrekking	15
3.3.5.	Steekproefbewerking.....	16
4.	Veldwerk	17
4.1.	Inleiding	17
4.2.	De opzet van het veldwerk	17
4.3.	De voorbereiding van het veldwerk	18
4.4.	De uitvoering van het veldwerk	18
4.5.	Evaluatie van het veldwerk	19
5.	Dataprocessing	20
5.1.	Inleiding	20
5.2.	Voorbewerken: Van enquêtedata naar waarneemdata	21
5.2.1.	Controleren enquêtedata: range en routing controle	21
5.2.2.	Uniformeren	22
5.2.3.	Samenvoegen waarneemdatabestanden	22
5.3.	Koppelen, afleiden en gaafmaken	23

Centraal Bureau voor de Statistiek
Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistiek

5.3.1.	Transformeren	23
5.3.2.	Verrinnen	23
5.3.3.	Verrijken met data codeerlijsten	24
5.3.4.	Verrijken met steekproefdata	24
5.3.5.	Verrijken met registerdata	25
5.3.6.	Verrijken met typering	26
5.3.7.	Afbakenen statistische respons	26
5.3.8.	Gaafmaken (micro)	26
5.3.9.	Imputeren	27
5.3.10.	Afleiden	28
5.3.11.	Gaafmaken, imputeren en afleiden: samenhang	28
5.3.12.	Maken Polupatietotalen	29
5.3.13.	Wegen	29
5.4.	Publiceerbaar maken	30
5.4.1.	Maken micro output	30
5.4.2.	Statistisch beveiligen microdata	30
5.4.3.	Statistisch beveiligen standaardtabellen	31
5.5.	Beschikbaar stellen	31
5.5.1.	Leveren microbestanden	31
5.5.2.	Leveren standaardtabellen	31
5.6.	CV-specifiek	31
6.	Weging en ophoging	32
6.1.	Inleiding	32
6.2.	Weegschema	32
7.	Trendbreuk	34
8.	Plausibiliteit	34
9.	Valkuilen	34

Bijlage 1: Instructie voor het benaderen van respondenten aan huis door interviewers van het CBS (april 2004)

Bijlage 2: Vragenlijst Culturele Veranderingen 2008

1. Inleiding

Het onderzoek Culturele Veranderingen in Nederland (CV) is een 2-jaarlijks onderzoek dat in 2008 in een samenwerkingsproject wordt uitgevoerd door het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Doel van het onderzoek CV is vaststellen welke opvattingen “de Nederlander” heeft over samenleving en cultuur en hoe deze in de loop van de tijd zijn veranderd. Het onderzoek is sinds 1975 bijna jaarlijks en vanaf 2000 tweejaarlijks uitgevoerd. Voor het onderzoek worden personen van 16 jaar en ouder in particuliere huishoudens ondervraagd.

Het onderzoek ligt aan de basis van veel onderzoek uit het werkprogramma van het SCP. Door het CBS zullen de data vooral worden gebruikt ten behoeve van het speerpunt Sociale Samenhang. Deze onderzoeksdocumentatie beschrijft het gehele proces van voorbereiding tot en met de oplevering van microdatabestanden aan de onderzoekspartners.

2. Culturele Veranderingen in Nederland 2008

2.1. Doel van het onderzoek

In deze paragraaf wordt het onderzoeksdesign van het onderzoek Culturele Veranderingen in Nederland (CV) 2008 beschreven. Het betreft een 2-jaarlijks onderzoek dat in 2008 in een samenwerkingsproject wordt uitgevoerd door het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Doel van het onderzoek CV is vaststellen welke opvattingen “de Nederlander” heeft over samenleving en cultuur en hoe deze in de loop der tijd zijn veranderd. Het onderzoek ligt aan de basis van veel onderzoek uit het werkprogramma van het SCP. Door het CBS zullen de data vooral worden gebruikt ten behoeve van het speerpunt Sociale Samenhang.

Doelpopulatie zijn alle Nederlands sprekende personen die 16 jaar of ouder zijn, die in Nederland wonen, en die deel uitmaken van particuliere huishoudens. Voor het onderzoek CV wordt de institutionele bevolking, dat zijn personen in inrichtingen, instellingen of tehuizen, niet geënquêteerd.

Zowel CBS als SCP zullen publiceren over de resultaten van het onderzoek. Het CBS zal op termijn de voornaamste gegevens beschikbaar stellen via Statline. De microdata van het bestand zal voor onderzoeksdoeleinden beschikbaar worden gesteld via DANS en het Centrum voor Beleidsstatistiek.

Gebruikers van de gegevens zijn de planbureaus, ministeries, universiteiten en onderzoeksinstituten.

2.2. De geschiedenis van het onderzoek

Het doel van CV is vast te stellen wat de opvattingen van de bevolking zijn over samenleving en cultuur en hoe deze in de loop der tijd zijn veranderd. CV is gestart in 1975, jaarlijks herhaald vanaf 1978 met uitzondering van 1982, 1984 en 1990, en vanaf 2000 tweejaarlijks herhaald. CV2008 is het vijftiende onderzoek in de reeks, en is door het CBS uitgevoerd op verzoek van en in samenwerking met het SCP.

2.3. De onderzoeksopzet

De randvoorwaarden die door SCP en CBS worden gesteld aan de uitvoering van het CV-onderzoek zijn uitgangspunt geweest voor het ontwerp van een design en de bijbehorende benaderingsstrategie (paragraaf 2.3.1). Van het voorgestelde design is een planning gemaakt van de voorbereiding en de uitvoering (staat 1).

Bij het ontwerp van het design is uitgegaan van de volgende randvoorwaarden, die zijn afgeleid op basis van de overeenkomst tussen CBS en SCP en de standaard CBS-werkwijzen:

1. Het onderzoek CV wordt uitgevoerd in de maanden november 2008 tot en met april 2009.
2. Het onderzoek wordt face-to-face uitgevoerd.
3. De doelpopulatie van het onderzoek CV bestaat uit alle Nederlands sprekende personen die 16 jaar of ouder zijn, die in Nederland wonen, en die deel uitmaken van particuliere huishoudens. Voor het onderzoek CV wordt de institutionele bevolking, dat zijn personen in inrichtingen, instellingen of tehuizen, niet geënquêteerd.
4. Het minimum responspercentage is 60%, berekend op de uitgezette steekproef minus de kaderfouten, te weten: persoon is overleden, verhuisd, behoort tot de institutionele bevolking of persoon is onbekend op adres.
5. Het minimum aantal responsen is 2.000 personen.
6. SCP en CBS stellen in overleg de inhoud en de vraagformuleringen vast. Hierbij wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de eerder door het SCP gebruikte vraagformuleringen.
7. De vragenlijst maakt het interviewers mogelijk de voorgeschreven interviewtechnieken toe te passen.
8. De gemiddelde duur van de vragenlijst bedraagt maximaal 60 minuten.
9. De interviewers moeten vanaf 1 november 2008 kunnen beschikken over de vragenlijst. In verband met de bouw en het testen van de elektronische vragenlijst betekent dit dat de definitieve versie van de vragenlijstschema's uiterlijk 31 juli moet zijn vastgesteld.
10. De interviewers worden schriftelijk geïnstrueerd.
11. Aan ieder te benaderen persoon wordt vóór de eerste face-to-face benadering een aanschrijfbrief verstuurd met daarin het verzoek om deel te nemen aan het onderzoek. De aanschrijfbrief wordt door het CBS en SCP in overleg opgesteld.
12. Aan respondenten wordt medegedeeld dat het om een gezamenlijk onderzoek van CBS en SCP gaat, en dat de gegevens voor publicaties van zowel SCP als CBS worden gebruikt.
13. Bij het steekproefontwerp worden dezelfde uitgangspunten gehanteerd als bij andere vergelijkbare CBS-steekproefonderzoeken.
14. Het databestand wordt uiterlijk 1 juni 2009 door het CBS opgeleverd.
15. Het CBS overlegt uiterlijk 1 september 2009 een standaard onderzoeksverantwoording / veldwerkverslag en steekproefverantwoording.
16. Het CBS verzamelt de informatie die nodig is om de door het SCP gewenste non-responsanalyse uit te kunnen voeren.

Voor het face-to-face veldwerk wordt een elektronische vragenlijst gemaakt. SCP en CBS stellen in overleg de inhoud en de vraagformuleringen vast. Hierbij wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de eerder door het SCP gebruikte vraagformuleringen, met enkele actuele onderzoeksprojecten van het SCP en met de databehoefte voortvloeiend uit het onderdeel "Sociale Samenhang" op het werkprogramma van het CBS.

De vragenlijst bestaat uit de volgende onderdelen:

- achtergrondvragen
- welvaart en sociale zekerheid
- vrijheid van meningsuiting en geloof
- vertrouwen en politiek

Centraal Bureau voor de Statistiek Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistieken

---

- democratie
- misdaad
- generaties en waardering voor beleid
- onderwijs en welzijn
- positie van de vrouw
- positie van allochtonen
- indruk vraaggesprek

Tijdens het vraaggesprek wordt gebruik gemaakt van een kaartenboek waarin de antwoordmogelijkheden voor een aantal vragen zijn opgenomen.

In CBS-onderzoeken worden de vragen naar inkomensgegevens niet in de vragenlijst opgenomen, omdat deze gegevens uit registraties van de Belastingdienst kunnen worden gehaald. De inkomensgegevens die worden verkregen van de Belastingdienst worden binnen het CBS opgeslagen in het Inkomens Productie Systeem (IPS). In het onderzoek CV worden alléén de achtergrondkenmerken (onder andere onderwijs, betaald werk, beroep en bedrijf) van de onderzoekspersoon vastgesteld. Indien de steekproefgegevens van slechts één persoon uit het huishouden beschikbaar zijn kan op basis van het sofi-nummer van deze persoon een zogenaamd kernsofi-nummer voor het bijbehorende huishouden worden verkregen. Op basis van dit kernsofi-nummer kunnen de sofi-nummers van de overige leden van het huishouden worden bepaald. De huishoudensamenstelling wordt bepaald op basis van de belastingaangifte en heeft betrekking op de situatie zoals die was ultimo het jaar waar de aangifte betrekking op heeft. In het IPS zijn de belastinggegevens tot en met 2006 verwerkt. Dit betekent dat de huishoudensamenstelling en de bijbehorende inkomensgegevens betrekking hebben op de situatie zoals die eind 2006 was. Deze huishoudensamenstelling kan afwijken van de huishoudensamenstelling zoals die geldt op de enquêtedatum.

Uitgaande van de start van het onderzoek CV in november 2008 en een dataverzamelingsperiode van zes maanden ziet de planning er op hoofdlijnen uit zoals vermeld in staat 1.

Staat 1: Planning op hoofdlijnen, exclusief dataverzameling en data-entry

	sector	start	eind
Onderzoeksdesign	SDV	19-05-2008	23-05-2008
Steekproefdesign	SDV	01-07-2008	31-08-2008
Vragenlijst: ontwikkeling	SDV	13-05-2008	31-07-2008
Vragenlijst: bouw	SDV	01-07-2008	31-08-2008
Vragenlijst: test	SDV	01-07-2008	31-08-2008
Ontwikkelen schriftelijke Instructie interviewers	SDV	01-07-2008	30-09-2008
Ontwikkelen enquêtematerialen	SDV	01-07-2008	31-08-2008
Integrale logistieke test	SDV	01-09-2008	30-09-2008
Aanleveren vragenlijst aan veldwerkorganisatie	SDV	01-10-2008	-
Veldwerk	SDV	01-11-2008	30-04-2009
Weging	SDV	01-04-2009	31-05-2009
Verwerking	SAH	01-10-2008	31-05-2009

2.3.1. Veldwerk

Alle steekproefpersonen worden aan-huis benaderd (face-to-face). De benaderingsstrategie die daarbij wordt toegepast heeft zich in de praktijk bewezen en is opgenomen in bijlage 1. Toegepast op het onderzoek CV ziet deze benaderingsstrategie er in grote lijnen als volgt uit:

- De adressen in een maandportie ontvangen voorafgaand aan het eerste bezoek een zogenoemde aanschrijfbrief waarin het bezoek van de interviewer wordt aangekondigd en het doel van het onderzoek wordt toegelicht.
- In een maandportie worden alle steekproefadressen in de eerste helft van de betreffende maand ten minste één keer bezocht. Wordt de beoogde respondent thuis getroffen dan probeert de interviewer een afspraak te maken voor een interview zodanig dat een spreiding van de responsen in de tijd wordt bereikt.
- Bij de eerste drie vergeefse bezoeken wordt een kaartje achtergelaten. Vanaf het derde bezoek probeert de interviewer telefonisch contact te leggen met de beoogde respondent om een afspraak te maken voor een interview. De interviewer blijft ondertussen het adres bezoeken.
- Een adres kan uitsluitend worden afgeboekt met als eindresultaat 'geen contact' na zes vergeefse bezoeken, die gelijkmatig zijn gespreid over de gehele veldwerkperiode van een maand.

Alle interviewers zijn specifiek getraind in medewerking verkrijgen van respondenten. Ten behoeve van het onderzoek CV zullen alle interviewers, die worden ingezet, een schriftelijke instructie ontvangen.

De doelpopulatie van het onderzoek CV bestaat uit Nederlands sprekende personen die 16 jaar of ouder zijn op de eerste dag van de enquêtemaand, die in Nederland wonen, en die deel uitmaken van particuliere huishoudens. Voor het onderzoek CV wordt de institutionele bevolking, dat zijn personen in inrichtingen, instellingen of tehuizen, niet geënkquêteerd.

2.3.2. [Onder][Over]sampling

In het onderzoeksdesign zijn geen groepen opgenomen die in aanmerking komen voor onder- c.q. oversampling.

2.4. De organisatie

Opdrachtgever is een samenwerkingsverband tussen SCP en CBS. Zoals eerder vermeld wordt het onderzoek uitgevoerd door het CBS. Bij de voorbereiding van het onderzoek is intensief contact geweest tussen CBS en SCP over onder andere het onderzoeksdesign, de steekproef en de vragenlijst. In de divisie Sociale en Ruimtelijke Statistieken van het CBS zijn vooral medewerkers van de sectoren SAH, SDV en SOO betrokken bij het onderzoek. De weging is voorbereid en uitgevoerd door de sector DMH van de divisie Methodologie en Kwaliteit.

2.4.1. De samenwerkingspartners

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft tot taak het verzamelen en bewerken van gegevens met als doel het publiceren van statistieken ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap. Naast de verantwoordelijkheid voor de nationale (officiële) statistieken is het CBS ook belast met de productie van Europese (communautaire) statistieken.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistiek

De informatie die het CBS publiceert, omvat vele maatschappelijke aspecten, van macro-economische indicatoren als economische groei en consumentenprijzen, tot de inkomenssituatie van personen en huishoudens. Het onderzoeksprogramma (meerjarenprogramma en werkprogramma) van het CBS wordt vastgesteld door de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS). Dit is een onafhankelijke commissie die waakt over de onafhankelijkheid, onpartijdigheid, relevantie, kwaliteit en continuïteit van het statistische programma. De DG is onafhankelijk als het gaat om de keuze van onderzoeksmethoden en de beslissing om uitkomsten te publiceren.

Het CBS wil tot een maximale vermindering van de administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger komen. Hiertoe worden zoveel mogelijk bestaande administratieve bestanden van de overheid en buiten de overheid (maar wel gefinancierd met publieke middelen) gebruikt. De gegevens uit deze bestanden worden kosteloos aan het CBS verstrekt. Voor zover bestaande registraties niet toereikend zijn, houdt het CBS ter aanvulling jaarlijks enquêtes onder bedrijven en burgers. Bedrijven kunnen onder bepaalde voorwaarden verplicht worden gegevens aan het CBS te verstrekken. Die verplichting kan het CBS zelf kracht bijzetten met bestuurlijke boete en lastgeving onder dwangsom. Het CBS op zijn beurt is verplicht tot geheimhouding van de individuele gegevens.

Het Sociaal en Cultureel Planbureau is een interdepartementaal, wetenschappelijk instituut, opgericht bij Koninklijk Besluit op 30 maart 1973. Op 1 januari 1974 ging het bureau van start.

Het SCP verricht zelfstandig onderzoek en rapporteert - gevraagd en ongevraagd - aan de regering, de Eerste en Tweede Kamer, ministeries en andere maatschappelijke en overheidsorganisaties.

Daarnaast zijn de onderzoeksresultaten bestemd voor het professionele en bestuurlijke kader in de quartaire sector, voor de wetenschap, én voor de individuele burger. SCP-rapporten zijn verkrijgbaar in boekvorm en kunnen gratis gedownload worden op de website.

Debat Met artikelen, lezingen, congresbijdragen en interviews leveren de medewerkers van het SCP bijdragen aan het publieke en wetenschappelijke debat.

Elk jaar stelt het SCP een nieuw werkprogramma samen. De indeling van het werkprogramma correspondeert in grote lijnen met de aandachtsgebieden van het beleid, vaak ingedeeld per onderzoeksgebied. Daarnaast zijn er steeds terugkerende projecten, die meerdere onderzoeksterreinen beslaan. Dit zijn bijvoorbeeld het "Sociaal en Cultureel Rapport" en de "Sociale Staat van Nederland".

2.4.2. De kwaliteitsbewaking

Tijdens de uitvoering van het onderzoek wordt de monitoring van het veldwerk uitgevoerd door de taakgroep Kwaliteit van sector SDV. De steekproef en de verwerking van de verzamelde microdata wordt getoetst aan de interne CBS-regels. De kwaliteit van weging tenslotte wordt geanalyseerd door non-respons onderzoek en door de gewogen schattingen van de belangrijkste uitkomsten te confronteren met gegevens van in- en extern verzamelde uitkomsten uit onderzoek en registers.

2.4.3. De vragenlijstontwikkeling

Voor het face-to-face veldwerk wordt een elektronische vragenlijst gemaakt. SCP en CBS stellen in overleg de inhoud en de vraagformuleringen vast. Hierbij wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de eerder door het SCP gebruikte vraagformuleringen, met enkele actuele onderzoeksprojecten van het SCP en met de databehoefte voortvloeiend uit het onderdeel "Sociale Samenhang" op het werkprogramma van het CBS.

De vragenlijst bestaat uit de volgende onderdelen:

- achtergrondvragen
- welvaart en sociale zekerheid
- vrijheid van meningsuiting en geloof
- vertrouwen en politiek
- democratie
- misdaad

Centraal Bureau voor de Statistiek

Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistieken

- generaties en waardering voor beleid
- onderwijs en welzijn
- positie van de vrouw
- positie van allochtonen
- indruk vraaggesprek

Tijdens het vraaggesprek wordt gebruik gemaakt van een kaartenboek waarin de antwoordmogelijkheden voor een aantal vragen zijn opgenomen.

In CBS-onderzoeken worden de vragen naar inkomensgegevens niet in de vragenlijst opgenomen, omdat deze gegevens uit registraties van de Belastingdienst kunnen worden gehaald. De inkomensgegevens die worden verkregen van de Belastingdienst worden binnen het CBS opgeslagen in het Inkomens Productie Systeem (IPS). In het onderzoek CV worden alléén de achtergrondkenmerken (onder andere onderwijs, betaald werk, beroep en bedrijf) van de onderzoekspersoon vastgesteld. Indien de steekproefgegevens van slechts één persoon uit het huishouden beschikbaar zijn kan op basis van het sofi-nummer van deze persoon een zogenaamd kernsofi-nummer voor het bijbehorende huishouden worden verkregen. Op basis van dit kernsofi-nummer kunnen de sofi-nummers van de overige leden van het huishouden worden bepaald. De huishoudsamenstelling wordt bepaald op basis van de belastingaangifte en heeft betrekking op de situatie zoals die was ultimo het jaar waar de aangifte betrekking op heeft. In het IPS zijn de belastinggegevens tot en met 2006 verwerkt. Dit betekent dat de huishoudensamenstelling en de bijbehorende inkomensgegevens betrekking hebben op de situatie zoals die eind 2006 was. Deze huishoudsamenstelling kan afwijken van de huishoudsamenstelling zoals die geldt op de enquêtedatum.

2.4.4. De routingcontrole

Respondenten beantwoorden alleen die vragen van de vragenlijst die in hun situatie relevant zijn. Bijvoorbeeld krijgen respondenten die hebben aangegeven niet werkzaam te zijn geen vragen over hun actuele werkkring. Wanneer het onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van een elektronische CBS-vragenlijst, waarvan de routing standaard is afgetest, is een uitgebreide routingtest op de aldus verkregen data niet noodzakelijk.

2.4.5. De steekproeftrekking

Voor het onderzoek Culturele Veranderingen (CV) 2008 zijn personensteekproeven getrokken uit de steekproefkaders die het CBS in 2008 en 2009 heeft gebruikt voor steekproeven met de persoon als trekkings-eenheid. De doelpopulatie van CV bestaat uit personen van 16 jaar of ouder die in Nederland wonen en deel uitmaken van particuliere huishoudens. Voor CV 2008 is een tweetrapssteekproefontwerp toegepast. De eerste trap is een gestratificeerde steekproef van deelgemeenten. Hierbij is gestratificeerd naar coropgebied × interviewerregio en de deelgemeenten zijn getrokken met kansen evenredig aan de omvang. De tweede trap is een random steekproef van personen in de geselecteerde deelgemeenten, met omvangen zoals vastgesteld in de eerste trap. De steekproef is zelfwegend, dat wil zeggen dat elke persoon dezelfde insluitkans heeft. In de waarneemperiode november 2008 tot en met mei 2009 zijn 3.740 steekproefpersonen door face-to-face interviewers benaderd. Er hebben 2.018 personen aan het onderzoek meegedaan, waarmee de beoogde responsomvang van ten minste 2.000 personen is gehaald.

Maandelijks wordt een gestratificeerde tweetrapssteekproef van personen getrokken uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Hierbij wordt gestratificeerd naar corop gekruist met interviewerregio. In de eerste trap worden gemeenten geselecteerd met kansen evenredig aan de inwoneraantallen. In de tweede trap wordt uit de geselecteerde gemeenten een vooraf bepaald aantal personen van 16 jaar of ouder getrokken.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistieken

Uitgaande van 1% kaderfouten op de uitgezette steekproef¹, een gewenst responspercentage van 60% op de uitgezette steekproef minus de kaderfouten en minimaal 2.000 responsen bedraagt de steekproefomvang $2.000 / (0,6 * 0,99) = 3.367$ personen. De uit te zetten steekproef moet worden benaderd in de maanden november 2008 tot en met april 2009. Daarbij zorgt het CBS standaard voor een gelijkmatige spreiding van de responsen in ruimte en tijd. Dit betekent dat de uit te zetten steekproef gelijkmatig wordt verdeeld over de zes beschikbare maanden. Per maand worden dus 561 personen voor CV benaderd. De steekproeftrekking wordt verzorgd door sector SOO. Deze sector ondersteunt ook de sector SDV bij het bewerken en uitzetten van de steekproef

2.4.6. Het veldwerk

Het veldwerk wordt uitgevoerd door de sector SDV. De sector wordt daarbij ondersteund door de sector SOO. De taakgroep Kwaliteit voert de monitoring van het veldwerk uit en rapporteert rechtstreeks aan de onderzoekspartners. Bij afwijkingen ten opzichte van het verwachte resultaat, wordt in overleg met de onderzoekspartners besloten welke acties eventueel kunnen worden uitgevoerd om bij te sturen.

2.4.7. Dataprocessing

De Verwerking van de verzamelde microdata wordt uitgevoerd door de taakgroep Verwerking van de sector SAH. Tijdens de dataprocessing wordt de data gecontroleerd op routig en interne consistentie, worden tekstantwoorden en vragenblokken met betrekking tot onderwijs en beroep en bedrijf getypeerd. Indien nodig worden ontbrekende gegevens geïmputeerd en wordt de data verrijkt met gegevens uit administraties (SSB) of andere bronnen (bijvoorbeeld worden op basis van de postcode bovengemeentelijke geografische indelingen toegevoegd). In de dataprocessing worden ook, indien beschikbaar, de samengestelde outputvariabelen samengesteld. Voorts worden na de acceptatie van de weging de gewichten toegevoegd. De taakgroep is ook verantwoordelijk voor de metagegevens (variabele- en valuelabels) van het op te leveren microbestand.

2.4.8. Communicatie

Voor het uitvoeren van het onderzoek wordt bij het CBS een projectgroep geformeerd waarbij de leden worden aangewezen door de verschillende deelnemende organisatieonderdelen. De projectgroep wordt aangestuurd door een projectleider. De projectleider rapporteert aan de sectorchef SAH (eindverantwoordelijk voor het onderzoek). De sectorchef SAH onderhoudt het contact met de onderzoekspartner. In voorkomende gevallen wordt beoordeeld of, wanneer en tussen wie er op uitvoeringsniveau rechtstreeks contact met de samenwerkingspartner nodig is.

2.4.9. Analysebestand(en)

Er worden voor het onderzoek verschillende analysebestanden samengesteld. Op de eerste plaats wordt er bij de taakgroep verwerking een zogenaamde masterfile samengesteld met alle voor het onderzoek beschikbare microgegevens. Vanuit de masterfile worden afzonderlijke bestanden samengesteld voor de samenwerkingspartners. Dat bestand wordt ook beschikbaar gesteld aan het Centrum voor Beleidstatistiek (CVB), dat de toegang van externe onderzoekers voor het onderzoek regelt. Bovendien wordt een statistisch beveiligd bestand via CVB geleverd aan DANS.

---

¹ Ervaringscijfer uit de CBS-persoonsenquête voor het Gezondheidsonderzoek (GEZO), begin 2008.

3. Vragenlijst, routingcontrole en steekproef

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven aan de onderzoekswerkzaamheden die vooraf gaan aan het veldwerk.

3.1. Vragenlijst

3.1.1. Inleiding

Medio 2008 is door medewerkers van de sectoren SDV en SOO gewerkt aan het samenstellen van de vragenlijst. Daarbij is intensief contact geweest met de betrokken vakgroep van het SCP en met de onderzoekers bij taakgroep Analyse van SAH.

Na het vaststellen van de inhoudelijke onderwerpen en de uitwerking daarvan in vraagteksten en routing voor de verschillende respondenten, is de vragenlijst geprogrammeerd in Blaise. Het testen van de elektronische vragenlijst is middels vragenlijstprotocollen uitgevoerd door SOO. Voor de teksten van de vragenlijst wordt verwezen naar bijlage 2. In de bijlage zijn steeds op de linker pagina de exacte vraagtekst en antwoordcategorieën en op de rechter pagina de blokstructuur en de routing opgenomen.

“Het onderzoek “SCP-Culturele Veranderingen in Nederland” is hét onderzoek om ontwikkelingen in beeld te brengen over de mening van de bevolking over de Nederlandse samenleving en cultuur.

3.1.2. Inhoud op hoofdlijnen

Bij de ontwikkeling van de vragenlijst hebben de volgende aandachtspunten centraal gestaan:

- **Thema's of subthema's:** sluit het onderzoek nog voldoende aan bij actuele beleidsontwikkelingen of zijn er nieuwe thema's die toegevoegd kunnen worden en/of oude thema's die geschrapt kunnen worden?
- **Definities:** In hoeverre kan met de variabelen in het CV2008 aangesloten worden bij in het land geldende definities of kan door toevoeging van een vraag (of vragen) beter worden aangesloten?
- **Variabelen:** Zijn er vragen overbodig of zijn er specifieke vragen die nog ontbreken (ook samenhangend met de bovenstaande aandachtspunten)?
- **Antwoordcategorieën van specifieke vragen:** Zijn er gemiste kansen of verbeteringen aan te brengen in de gebruikte antwoordcategorieën?
- **Routing:** Meer algemeen is gekeken naar de vraag wie moet welk blok vragen krijgen en meer specifiek is gekeken of er specifieke vragen ten onrechte wel of niet aan bepaalde mensen zijn gesteld.

Per vragenblok is via een methode die het CBS heeft ontwikkeld de gemiddelde gespreksduur vastgesteld. Hierdoor kan berekend worden hoeveel tijd men met een vragenlijst bezig is. Eerst wordt er een aantal kernvragen gesteld waarmee kan worden vastgesteld welke blokken men zou moeten beantwoorden. Er wordt rekening gehouden met de wijze van enquêteren en verschillen tussen de verschillende vragenlijst modes. De veldwerkorganisatie kan aan de hand van deze informatie haar offerte opstellen.

De gemiddelde enquêteduur van de reguliere (capi)vragenlijst werd op deze wijze geschat op 58 minuten. De werkelijke gemiddelde enquêteduur tijdens de veldwerkfase is uitgekomen op 60 minuten.

3.2. Routingcontrole

De respondenten hoeven niet alle vragen in het onderzoek te beantwoorden. Voor elke vragenblok wordt gekeken of het voor de respondent relevant is. Bijvoorbeeld wordt aan respondenten die hebben aangegeven niet werkzaam te zijn geen vragen gesteld over de werkgever. Dit geeft de routing aan in de vragenlijst. Binnen een vragenblok zijn er weer deelblokken of vragen die overgeslagen kunnen worden. De routing kan uiterst complex zijn. Om de kans op fouten in de routing te minimaliseren is hiervoor een apart project gestart.

3.3. Steekproef

3.3.1. Inleiding

Voor CV 2008 is een tweetrapssteekproefontwerp toegepast. De eerste trap is een gestratificeerde steekproef van deelgemeenten. Hierbij is gestratificeerd naar coropgebied × interviewerregio en de deelgemeenten zijn getrokken met kansen evenredig aan de omvang. De tweede trap is een random steekproef van personen in de geselecteerde deelgemeenten, met omvangen zoals vastgesteld in de eerste trap. De steekproef is zelfwegend, dat wil zeggen dat elke persoon dezelfde insluitkans heeft. In de waarneemperiode november 2008 tot en met mei 2009 zijn 3.740 steekproefpersonen door face-to-face interviewers benaderd. Er hebben 2.018 personen aan het onderzoek meegedaan, waarmee de beoogde responsomvang van ten minste 2.000 personen is gehaald.

3.3.2. Steekproefdesign

Voor CV 2008 is van november 2008 tot en met mei 2009 informatie verzameld over personen via face-to-face interviews. Bij de opzet van het onderzoek behoorde mei niet tot de waarneemperiode, zie [1]. Gedurende de dataverzameling bleek de respons lager dan verwacht. Om de gewenste responsomvang van minimaal 2.000 personen te bereiken, is een extra steekproef uitgezet in mei. Tevens zijn in mei de steekproefpersonen die volgens interviewers in de waarneemperiode november tot en met maart zijn verhuisd, op hun nieuwe adres benaderd.

De doelpopulatie en de gebruikte steekproefkaders zijn opgenomen in paragraaf 2. In paragraaf 3 is het steekproefontwerp beschreven, paragraaf 4 geeft informatie over de steekproefbewerking.

De doelpopulatie van CV bestaat uit personen van 16 jaar of ouder die in Nederland wonen en deel uitmaken van particuliere huishoudens.

Bij het trekken van steekproeven uit de bevolking gebruikt het CBS steekproefkaders van personen en van adressen. Deze steekproefkaders worden samengesteld op basis van persoons- en adresgegevens afkomstig uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) waarin de gemeentelijke bevolkingsadministratie is opgenomen. Jaarlijks worden nieuwe steekproefkaders aangemaakt, die geen overlap hebben met de steekproefkaders uit voorafgaande jaren. De steekproefkaders worden voortdurend geactualiseerd met GBA-informatie over verhuizingen, geboortes en sterfte. Steekproeven waar de persoon de trekkingseenheid is, worden getrokken uit het steekproefkader van personen. Op basis van de persoonsgegevens kan de doelpopulatie worden onderscheiden. Een alternatief voor het steekproefkader van personen is het adressensteekproefkader, dat gebruikt wordt voor steekproeven waar huishoudens worden waargenomen. Dit kader bevat ook gegevens over het aantal postale afgiftepunten afkomstig uit het Geografisch Basisregister (GBR). Meerdere afgiftepunten op een adres kan duiden op meerdere huishoudens op een adres. Hiermee wordt rekening gehouden bij het trekken van steekproeven uit dit steekproefkader.

Of een steekproefonderzoek onder de bevolking wordt opgezet als een personen-steekproef of een adressensteekproef hangt van verschillende zaken af. Belangrijke punten zijn de kosten, de nauwkeurigheid, de enquêtebelasting en wat de eenheid is waarover gerapporteerd gaat worden. Bij omvangrijke vragenlijsten die specifiek op de persoon gericht zijn, wordt doorgaans voor een personensteekproef gekozen. Bij onderzoek met kortere vragenlijsten is het vaak efficiënt voor een adressensteekproef uit te gaan. Voor CV 2008 zijn personensteekproeven getrokken uit de personensteekproefkaders die het CBS heeft gebruikt voor de personensteekproeven in 2008 en 2009.

3.3.3. Steekproefontwerp

Het steekproefontwerp voor CV 2008 is een zelfwegend tweetrapssteekproef-ontwerp met deelgemeenten als primaire eenheden en personen als secundaire eenheden. In stedelijke gebieden is een deelgemeente ongeveer gelijk aan een wijk, terwijl in landelijke gebieden een deelgemeente vaak overeenkomt met de gemeente zoals die bestond vóór de gemeentelijke fusies in 1998. Het steekproefontwerp in de eerste trap is van het gestratificeerde type, waarbij de deelgemeenten zijn ingedeeld naar de kenmerken coropgebied en interviewerregio. In ieder stratum zijn via een systematische steekproef deelgemeenten getrokken met kansen evenredig aan het aantal personen van 16 jaar of ouder per deelgemeente. Tevens is voor elke geselecteerde deelgemeente het aantal te trekken personen berekend. De tweede trap is een random steekproef van personen van 16 jaar of ouder in de geselecteerde deelgemeenten, met omvangen zoals vastgesteld in de eerste trap. Omdat voor CV maandsteekproeven zijn getrokken, is ervoor gezorgd dat in elke maandsteekproef alle personen op de eerste dag van de betreffende maand minstens 16 jaar zijn. De belangrijkste kenmerken van het steekproefontwerp zijn in tabel 1 weergegeven.

Centraal Bureau voor de Statistiek
Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistiek

Tabel 1. Kenmerken steekproefontwerp, CV 2008

Type steekproef	gestratificeerde tweetrapssteekproef
Frequentie	6 perioden: nov, dec, jan, feb, mrt, apr
Kenmerken 1ste trap	
Stratumindeling	interviewerregio × coropgebied
wijze van trekking	systematische steekproef met ongelijke kansen
Steekproefeenheden 1ste trap	deelgemeenten
Kenmerken 2de trap	
wijze van trekking	aselecte steekproef
Steekproefeenheden 2de trap	personen
Te trekken steekproefomvang	600 per periode
Uit te zetten steekproefomvang	561 per periode
Clusteromvang	1 persoon per deelgemeente

De aantallen te trekken personen per stratum zijn evenredig met de aantallen personen van 16 jaar of ouder volgens de GBA per stratum. Het gewenste aantal te trekken personen per deelgemeente is vooraf bepaald en voor iedere deelgemeente gelijk. Deze zogenoemde clusteromvang is 1 voor CV. Voor deelgemeenten die met kans 1 zijn geselecteerd, de zogenoemde zelfselecterende deelgemeenten, is het aantal te trekken personen aangepast tot het product van de steekproef fractie (quotiënt van steekproefomvang en populatieomvang) en het aantal personen van 16 jaar of ouder in de betreffende deelgemeente. Voor alle andere deelgemeenten kan het aantal te trekken personen iets afwijken van de clusteromvang. Dit komt door afrondingen.

Op deze manier ontstaat een zelfwegende steekproef. Dit betekent dat de insluitkans, dat is de kans dat een persoon wordt geselecteerd, voor elke persoon hetzelfde is. Voor elke persoon is de insluitkans gelijk aan de steekproef fractie.

Meestal wordt bij aan-huis onderzoeken de clusteromvang c op twaalf gezet, als compromis tussen kosten en precisie. Als c klein is, dan wordt het aantal te trekken deelgemeenten groot met als gevolg hogere reiskosten voor de interviewers. Bij een grote c kan er een clustereffect optreden, waardoor de foutenmarges groter worden. Dit is vooral het geval als er een samenhang bestaat tussen de antwoordpatronen van de bewoners van eenzelfde deelgemeente. Voor CV is de totaal te trekken steekproefomvang $600 \times 6 = 3.600$ personen, zie tabel 1. Bij $c = 12$ zouden maximaal $3.600 / 12 = 300$ deelgemeenten in de steekproef terecht komen. Dit zou betekenen dat minder dan 300 van de 441 gemeenten in de steekproef vertegenwoordigd zouden zijn. Verder zouden in een maandsteekproef maximaal $600 / 12 = 50$ deelgemeenten zitten waardoor de meeste interviewers slechts 1 of 2 maanden voor CV zouden werken. Door c op 1 te stellen voor CV zitten alle gemeenten in de steekproef en verdwijnt het clustereffect. De meeste interviewers krijgen elke maand enkele steekproefpersonen. Om de reiskosten te minimaliseren wordt bij het toekennen van de CV-steekproeven aan de interviewers rekening gehouden met de steekproeven van andere aan-huis onderzoeken.

De te trekken steekproefomvang zoals vermeld in tabel 1 is als volgt berekend. Volgens het onderzoeksdesign CV 2008, zie [1], moeten 3.367 personen worden benaderd om van ten minste 2.000 personen ingevulde vragenlijsten te verkrijgen. Hierbij is verondersteld dat het aandeel kaderfouten van de uitgezette steekproef 1 procent is, en dat na aftrek van kaderfouten 60 procent respons wordt gerealiseerd. De uit te zetten maandsteekproefomvang is $3.367 / 6 = 561$ personen. Bij de steekproefbewerking gaat een deel van de getrokken steekproef verloren, zie paragraaf 4. De ervaring leert dat voldoende personen voor uitzet overblijven als 1,07 keer de benodigde uit te zetten steekproefomvang wordt getrokken. Daarom is de te trekken steekproefomvang $1,07 \times 561 = 600$ personen per maand.

3.3.4. Steekproeftrekking

Voor het onderzoek Culturele Veranderingen (CV) 2008 zijn door sector SOO personensteekproeven getrokken uit de steekproefkaders die het CBS in 2008 en 2009 heeft gebruikt voor steekproeven met de

Centraal Bureau voor de Statistiek

Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistieken

---

persoon als trekkings-eenheid. De doelpopulatie van CV bestaat uit personen van 16 jaar of ouder die in Nederland wonen en deel uitmaken van particuliere huishoudens.

De steekproef waarvoor de dataverzameling in zekere maand wordt uitgevoerd, is ongeveer zes weken van tevoren getrokken. Dus half september, oktober, ... , maart zijn de steekproeven voor dataverzameling in november, december, ... , mei getrokken.

Gedurende de dataverzameling bleek het aandeel kaderfouten van de uitgezette steekproef groter dan verwacht en het responsaandeel van de uitgezette steekproef minus kaderfouten kleiner dan verwacht. Op grond van de resultaten van de dataverzameling tot en met februari werd geschat dat de dataverzameling tot en met april ongeveer 1.800 responsen zou opleveren. Dus de responskans op de totaal uit te zetten steekproef werd geschat op $1.800 / 3.367 = 53,5\%$. Om het verwachte responstekort van 200 personen op te lossen is in overleg met SCP besloten een extra steekproef in mei uit te zetten met omvang $200 / 0,535 = 374$ personen. Hiertoe is een extra steekproef getrokken volgens het steekproefontwerp van januari, waaruit, na controle op beschikbaarheid voor uitzet, at random 375 personen zijn geselecteerd. Dat is een persoon meer dan afgesproken.

3.3.5. Steekproefbewerking

Aansluitend op de trekking zijn de steekproeven bewerkt. Deze bewerking begon met het verwijderen van steekproefpersonen

- die de afgelopen 12 maanden in een andere CBS-steekproef voorkwamen,
- die tot de institutionele bevolking behoren,
- op de Waddeneilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog,
- in de postcodegebieden 1102, 1103 en 1104 van De Bijlmer,
- met onvolledige of onbekende adresinformatie.

Bij de bewerking van de steekproeven voor maart en volgende maanden is een verbeterd bestand van adressen van de institutionele bevolking gebruikt. Hierdoor zijn vanaf maart meer personen in de getrokken steekproeven herkend als behorend tot de institutionele bevolking, zie tabel 2.

Vervolgens zijn de overgebleven steekproefpersonen in de zogenoemde screenings-bakken geplaatst. Hierdoor worden zij de komende twaalf maanden niet benaderd voor andere CBS-onderzoeken. Daarna zijn de steekproeven at random uitgedund tot de gewenste uit te zetten omvang van 561 personen per maand met uitzondering van maart en mei. Van de getrokken steekproef voor maart waren slechts 560 personen beschikbaar voor uitzet. Daarom zijn in maart 560 in plaats van 561 personen uitgezet. De personen die in de steekproef voor mei beschikbaar waren voor uitzet zijn uitgedund tot 375 personen. Tot slot zijn bij de uit te zetten steekproefpersonen telefoonnummers gezocht opdat de interviewers de benaderings-strategie optimaal konden uitvoeren. In tabel 2 is de steekproefverantwoording opgenomen.

Centraal Bureau voor de Statistiek
Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistieken

Tabel 2. Steekproefverantwoording per waarneemperiode, CV 2008

	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	totaal
Getrokken	600	600	600	593	600	600	600	4.193
Niet beschikbaar voor uitzet								
In eerdere CBS steekproef	29	29	21	24	20	19	21	163
Institutionele bevolking					11	9	10	30
Gebied buiten waarneming		4	1	1		3	2	11
Adresgegevens onjuist	6	2	6	6	9	6	11	46
Beschikbaar voor uitzet	565	565	572	562	560	563	556	3.943
Uitgedund	4	4	11	1		2	181	203
Uitgezet	561	561	561	561	560	561	375	3.740
Met telefoonnummer	390	374	366	369	374	372	261	2.506
Zonder telefoonnummer	171	187	195	192	186	189	114	1.234

4. Veldwerk

Het veldwerk is uitgevoerd door de Sector Data Verzameling van de Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistieken. In dit organisatieonderdeel zijn alle uitvragen aan personen ondergebracht.

4.1. Inleiding

Het onderzoek Culturele Veranderingen in Nederland is een 2-jaarlijks onderzoek dat in opdracht van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) door het CBS wordt uitgevoerd. Doel van het onderzoek is vast te stellen welke opvattingen 'de Nederlander' heeft over samenleving en cultuur en hoe deze in de loop der tijd zijn veranderd.

Het onderzoek is face-to-face uitgevoerd waarbij alleen Nederlands sprekende personen van 16 jaar of ouder, die in Nederland wonen en die deel uitmaken van particuliere huishoudens geïnterviewd worden. Personen die deel uitmaken van de institutionele bevolking, dat zijn personen in inrichtingen, instellingen of tehuizen, worden niet geïnterviewd. Het minimum responspercentage is bepaald op 60% van de uitgezette steekproef minus kaderfouten. In aantallen komt dit neer op minimaal 2.000 responsen.

4.2. De opzet van het veldwerk

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de door het CBS bepaalde benaderingsstrategie (zie bijlage 1). In grote lijnen ziet deze strategie er als volgt uit:

- Alle te bezoeken personen ontvangen voorafgaand aan het eerste bezoek een zogenaamde aanschrijfbrief. Hierin wordt het bezoek van de interviewer aangekondigd en het doel van het onderzoek uitgelegd.
- Vervolgens kan de interviewer beginnen met het afleggen van bezoeken.

Zoals in de inleiding hierboven al is aangegeven is het gewenste responspercentage voor dit onderzoek 60% van de uitgezette steekproef minus de kaderfouten. Onder kaderfouten wordt verstaan: personen die overleden zijn, personen die verhuisd zijn, respondent behoort tot de institutionele bevolking of de respondent is onbekend op dit adres, ook de categorie 'taalbarrière' behoort bij dit onderzoek tot de kaderfouten. In aantallen komt dit responspercentage neer op 2.000 personen waarbij een respons behaald moet zijn.

4.3. De voorbereiding van het veldwerk

Het onderzoek is in zijn geheel capi (face-to-face) uitgevoerd. Voordat de interviewer het eerste bezoek gaat afleggen ontvangt de respondent een aanschrijfbrief waarin het bezoek van de interviewer wordt aangekondigd en het doel van het onderzoek wordt uitgelegd. Zoals gezegd is de wijze van benaderen altijd face-to-face.

Respondenten waar zich een taalprobleem voordoet worden afgeboekt als 'taalbarrière'. Deze categorie wordt bij dit onderzoek in tegenstelling tot andere onderzoeken gerekend tot de kaderfouten.

4.4. De uitvoering van het veldwerk

Het onderzoek zou in eerste instantie worden uitgevoerd in de maanden november 2008 tot en met april 2009. Uiteindelijk is besloten om nog een extra steekproef uit te zetten in de maand mei 2009 om zo het gewenste responsaantal te halen.

Elke week worden voortgangsoverzichten gemaakt. Regiomanagers kunnen op basis hiervan bijsturen. Na afsluiting van de veldwerkperiode wordt er een responsoverzicht over de betreffende maand (zie tabel 1) opgeleverd.

Voor dit onderzoek zijn geen incentives ingezet.

Tabel 1. Respons Culturele Veranderingen 2008

Responsoverzicht (CUM)	Dinsdag 2 december 2008				Woensdag 7 januari 2009				Dinsdag 2 februari 2009				Dinsdag 3 maart 2009			
Culturele Veranderingen 2008	NOVEMBER 2008				DECEMBER 2008				JANUARI 2009				FEBRUARI 2009			
	Aantal	Aantal	%	%	Aantal	Aantal	%	%	Aantal	Aantal	%	%	Aantal	Aantal	%	%
Uitgezette steekproef	501				501				501				501			
Raderfouten	21		3,7%		20		3,9%		29		5,2%		20		3,9%	
OP ontvanger	0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%	
OP verstuurd naar buitenland	1		14,3%		1		3,2%		2		6,9%		0		0,0%	
Inkennend letterlijk vertaling als OP	0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%	
OP ontvanger	3		3,2%		4		14,3%		3		6,9%		0		0,0%	
Inkenningsfouten	2		4,5%		3		7,1%		4		11,0%		1		5,0%	
Totaal fout	14		65,2%		21		75,0%		21		72,4%		11		65,0%	
Steekproef en Raderfouten	580		100,0%		520		100,0%		530		100,0%		521		100,0%	
Bijzondere reacties	26		4,5%		32		6,0%		35		6,6%		20		3,7%	
Ontvanger mist	11		3,0%		10		3,0%		12		3,3%		0		0,0%	
Ontvanger heeft niet	3		0,7%		3		0,5%		3		0,5%		7		1,3%	
OP niet in de hand	11		3,2%		14		2,5%		19		3,5%		19		3,6%	
Andere bijz. reactie	0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%	
Fouten	307		52,9%		297		57,1%		296		55,9%		291		55,9%	
Volledig	303		52,2%		293		56,3%		293		55,3%		290		55,7%	
Partiële	0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%	
Andere fout	3		0,5%		11		2,1%		12		2,3%		0		0,0%	
Non-Response	297		51,3%		294		56,5%		293		55,3%		296		56,8%	
Weigering	140		24,1%		125		24,0%		140		26,4%		147		28,2%	
Geen contact	37		6,4%		37		7,1%		23		4,3%		36		6,9%	
Geen gelegenheid tijdens veldwerkperiode	33		5,7%		42		8,1%		40		7,6%		41		7,8%	

**Centraal Bureau voor de Statistiek
Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistieken**

Tabel 1. Respons Culturele Veranderingen 2008 (vervolg)

Responsoverzicht (CUM)		Dinsdag 4 maart 2008				Dinsdag 2 april 2008				Vrijdag 11 mei 2008				Dinsdag 2 juni 2008					
Culturele Veranderingen 2008		FEBRUARI 2008				MART 2008				APRIL 2008				MEI 2008					
		Aantal	Aantal	%	%	Aantal	Aantal	%	%	Aantal	Aantal	%	%	Aantal	Aantal	%	%		
Uitgesloten steekproef*		501				500				500				495				1070	
Radiofonie		26				27				27				30					
OP achteraf		3		1,2%		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%			
OP vanuit nieuw interview		0		0,0%		4		1,6%		4		1,6%		0		0,0%			
Interview later in vermelding als OP		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%			
OP achteraf		0		0,0%		0		0,0%		4		1,6%		1		0,2%			
Inschrijfgiften		1		0,0%		3		1,2%		4		1,6%		1		0,2%			
Totaal radio		10		3,3%		12		4,8%		15		5,6%		6		1,2%			
Steekproef* encl. radiofonie		501		100,0%		500		100,0%		500		100,0%		495		100,0%		1070	
Bijkomstige respons		26		5,2%		26		5,2%		26		5,2%		26		5,2%			
Onderzoek naar		3		0,6%		0		0,0%		3		0,6%		0		0,0%			
Onderzoek naar		7		1,4%		7		1,4%		4		0,8%		7		1,4%			
OP achteraf in bodemant		16		3,2%		12		2,4%		16		3,2%		14		2,8%			
Andere (bijv. laptop gebruik)		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%			
Respons		267		53,3%		260		52,0%		302		60,4%		236		47,5%		2616	
Wolfgang		250		50,0%		250		50,0%		250		50,0%		210		42,0%			
Parker		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%		0		0,0%			
Radio 100		0		0,0%		7		1,4%		7		1,4%		10		2,0%			
Non-Respons		235		46,7%		240		48,0%		198		39,6%		259		52,5%			
Wolfgang		167		33,3%		167		33,4%		135		27,0%		160		32,0%			
Over contact		23		4,6%		25		5,0%		24		4,8%		15		3,0%			
Geen gelegenheid tijdens onderzoek		45		9,0%		48		9,6%		39		7,8%		84		16,8%			

4.5. Evaluatie van het veldwerk

In mei is het onderzoek onder de interviewers geëvalueerd door middel van een elektronische vragenlijst. Alle interviewers die meegewerkt hebben aan het onderzoek CV hebben een evaluatievragenlijst ontvangen op de laptop (n=186). Hiervan hebben 172 interviewers de vragenlijst ingevuld en teruggestuurd. Dat komt neer op een respons van 92,5%.

De evaluatievragenlijst bevat een algemeen deel, waarin interviewers o.a. op een aantal vijfpuntsschalen konden aangeven wat zij van de vragenlijst vonden. Er zijn vragen opgenomen over medewerking verkrijgen en het verloop van het interview. Een groot deel van de evaluatievragen heeft betrekking op de vragenlijst zelf: aspecten als opbouw, lengte van vraagteksten, gebruik van moeilijke woorden en gevoeligheid van bepaalde vragen komen aan de orde. Ook zijn de instructie en de handleiding geëvalueerd. Tot slot is aan de interviewers gevraagd of zij suggesties voor verbetering van het onderzoek hebben of eventuele andere opmerkingen. Ook is aan de interviewers gevraagd om de waardering voor dit onderzoek uit te drukken in een rapportcijfer.

De meeste interviewers beoordeelden de vragenlijst als leuk en boeiend. Minder uitgesproken zijn de interviewers ten aanzien van de aspecten duidelijk en gemakkelijk. Daarnaast vond de meerderheid van de interviewers het onderwerp van het onderzoek interessant. Het gemiddelde rapportcijfer waarmee interviewers hun waardering voor het onderzoek CV uitdrukken is een 6,7.

Het verkrijgen van medewerking voor dit onderzoek vonden de meeste interviewers noch gemakkelijk noch moeilijk. Dit uitte zich in de iets tegenvallende respons. Op de vraag wat mogelijke oorzaken kunnen zijn geweest van de tegenvallende respons van het onderzoek, geeft ruim 40% van de interviewers als antwoord de 'duur van het interview'. Andere interviewers denken dat vooral 'het onderwerp van het onderzoek' en 'de aanschrijfbrief' mogelijke oorzaken zijn.

Over het verloop van het interview oordeelden de interviewers overwegend positief. De meerderheid van de interviewers vond de gesprekken over het algemeen (tamelijk) soepel verlopen. Over de duur van het interview zijn ze minder tevreden. De meerderheid vond dat de interviews lang dan wel erg lang duurden. De meerderheid van de interviewers vindt de opbouw van de vragenlijst redelijk tot goed en het aantal moeilijke woorden beperkt. De vraagteksten vond men in sommige gevallen echter te lang en de opbouw van de zinnen bleek bij enige vragen moeilijk te zijn. Volgens bijna de helft van de interviewers was er bij

Centraal Bureau voor de Statistiek

Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistiek

---

enige vragen ook extra uitleg nodig. Ruim een derde van de interviewers geeft aan dat dit bij geen of heel weinig vragen het geval was.

De gevoeligheid van de vragenlijst viel volgens de meerderheid van de interviewers mee: zij vonden dat er geen tot heel weinig gevoelige vragen waren. Ruim de helft van de interviewers vond geen enkele vraag tot heel weinig vragen vervelend om te stellen. Ruim de helft van de interviewers geeft aan dat er geen tot weinig vragen waren waarbij respondenten een discussie probeerden aan te gaan of die irritatie opriepen bij respondenten. De inzet van antwoordkaarten was volgens de meeste interviewers goed.

De interviewers is verder gevraagd om aan te geven of er specifieke vragen waren die problemen opleverden en zo ja, waarom. Ruim een derde van de interviewers bestempelt vooral de vragen in het blok 'positie van allochtonen' als lastige vragen. Het gaat dan vooral om de vragen, waarbij er een keuze moet worden gemaakt tussen een Nederlander of een buitenlander in geval van het toewijzen van een vrijkomende woning ten tijde van woningschaarste, of in het geval een werknemer ontslagen moet worden omdat het slecht gaat met het bedrijf, of in het geval slechts één werknemer promotie kan maken bij gelijk functioneren. Deze vragen lagen vooral gevoelig bij allochtonen. Interviewers geven ook aan dat ze het erg moeilijk vonden dat ze de antwoordcategorie 'mag geen verschil maken' niet mochten noemen. Ook de term 'buitenlander' stuit op veel opmerkingen en bezwaren vanuit de respondenten. Verder geeft een deel van de interviewers aan dat er te weinig nuances is in bepaalde antwoordcategorieën. Soms zijn de antwoordcategorieën te beperkt, waardoor respondenten hun antwoord niet goed kwijt kunnen/willen. Ook geeft een aantal interviewers aan dat de vraag waarbij respondenten gevraagd wordt om een aantal doelen dat men kan nastreven op volgorde te leggen van meest wenselijk tot minst wenselijk, een te lange inleiding en teveel kaarten bevat. Interviewers vinden tot slot ook de vragen met betrekking tot religie en spiritualiteit moeilijk.

De handleiding die de interviewers voor het onderzoek ontvingen was voor de meerderheid duidelijk en volledig, evenals de instructie door de regiomanager tijdens het werkoverleg. Interviewers hadden het gevoel voldoende te zijn voorbereid om mensen over te halen deel te nemen aan het onderzoek en om het interview af te nemen. Een kleine driekwart van de interviewers geeft aan (zeer) tevreden te zijn over de informatievoorziening vanuit het CBS gedurende de looptijd van het onderzoek.

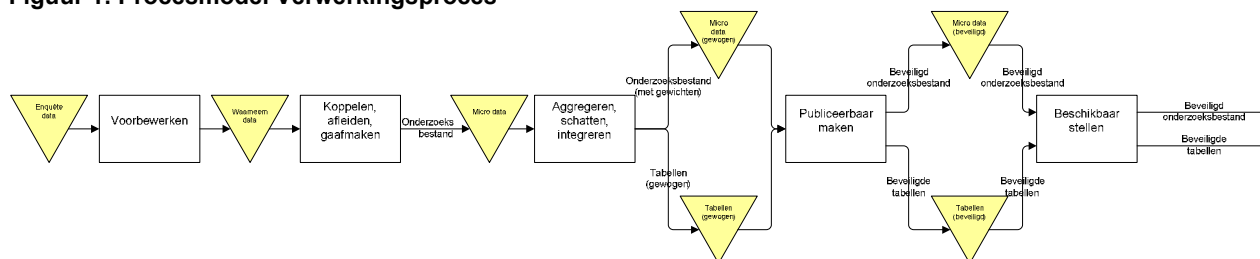
5. Dataprocessing

De term dataprocessing wordt gebruikt om de werkzaamheden samen te vatten die nodig zijn om aan de antwoorden die respondenten geven op de vragen in de vragenlijst, plausibele statistische informatie te onttelen. De verwerking van de data is zoveel mogelijk geautomatiseerd. De dataprocessing is uitgevoerd door de taakgroep Verwerking van de sector Statistische Analyse Heerlen

5.1. Inleiding

Het onderstaande figuur 1 geeft het verwerkingsproces van de onderzoeksdata in hoofdlijnen aan. De vijf deelprocessen (weergegeven in de vierkanten blokken) worden in hierna in detail beschreven.

Figuur 1: Procesmodel Verwerkingsproces

5.2. Voorbewerken: Van enquêtedata naar waarneemdata

Voordat enquêtedata geschikt is om te verwerken zijn er een aantal activiteiten nodig als voorbereiding. Kort gezegd gaat het erom de juiste data (qua cases en variabelen) in het juiste formaat beschikbaar te maken. Dit resulteert in waarneemdata. De waarneemdata is de grondstof voor het 'echte' verwerken.

Binnen het subproces "Voorbewerken" kunnen de volgende processtappen worden onderkend:

5.2.1. Controleren enquêtedata: range en routing controle

Met de range- en routingcontrole wordt gekeken of het enquêtebestand voldoet aan de eisen voor de verdere verwerking van het bestand.

Het enquêtebestand wordt hier gedefinieerd als:

- alle data uit een vragenlijst;
- van een of meerdere respondenten;
- van een specifieke mode.

De range- en routingcontrole is specifiek:

- per onderzoek;
- per mode;
- per versie van de vragenlijst.

De eisen van de controles zijn overwegend gebaseerd op de definitie van de vragenlijsten zoals vastgelegd in de gecompileerde vragenlijsten en op het ontwerp van het uniforme datamodel.

Range controles zijn o.a.:

- formaat van variabele;
- variabele heeft juiste naam;
- waardebereik van variabele conform afspraak;
- dubbele sleutels.

Routing controles zijn o.a.:

- als een blok niet op de route ligt, mogen de variabelen ook geen waarde hebben;
- als een blok wel op de route ligt moeten deze in principe (tenzij veld niet verplicht) ook een waarde hebben.

5.2.2. Uniformeren

De recordstructuur van enquêtedata kan mode specifiek zijn. Dit komt omdat de vragenlijst mode specifiek is. Daarmee is ook de metadata mode specifiek.

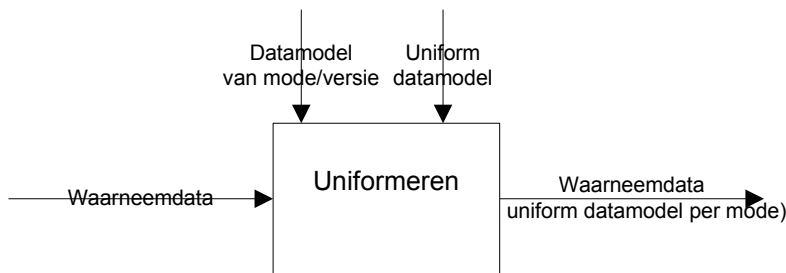
Het kan ook voorkomen dat gedurende het onderzoek er voor een mode meerdere versies van een vragenlijst worden gebruikt (eventueel ook met een verschil in variabelen). Dus ook per versie kunnen er verschillen qua recordstructuur zijn.

Doel bij uniformeren is om tot één uniforme recordstructuur te komen. De uniforme recordstructuur is onderzoekspecifiek en geldt in principe voor de duur van het hele onderzoek. Het bepalen van de uniforme recordstructuur² en het beschrijven van de bijbehorende metadata is een ontwerpactiviteit. Dit betekent dat de metadata van het uniforme datamodel vooraf gedefinieerd is; dus voordat het uniformeren daadwerkelijk plaats vindt. Bij het uniformeren van de data hoeft er in principe dus geen metadata meer te worden aangepast; als je de data in het uniforme model zet is de metadata automatisch correct.

Pre-conditie:

- het mode-specifieke (en vragenlijstversie specifieke) datamodel moet bekend zijn;
- het uniforme datamodel moet bekend zijn.

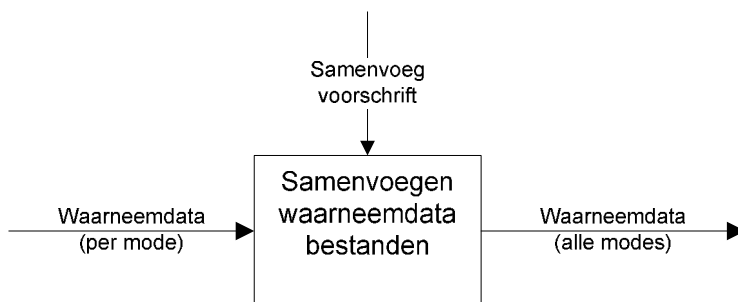
Figuur 2: Procesmodel Uniformeren

5.2.3. Samenvoegen waarneemdatabestanden

De waarneemdatabestanden van de diverse modes worden samengevoegd tot één fysiek bestand. Per case moet wel duidelijk blijven uit welke mode het record komt.

Figuur 3: Procesmodel Samenvoegen waarneemdata

² en trouwens ook de mode-specifieke datamodellen

5.3. Koppelen, afleiden en gaafmaken

Bij het koppelen, afleiden en gaafmaken wordt de data verrijkt met o.a. data uit de steekproef, registerdata en andere bronnen. Tevens wordt de respons afgebakend, vindt imputeren en gaafmaken plaats en worden variabelen afgeleid (inclusief coderen). Dit resulteert in een onderzoeksbestand.

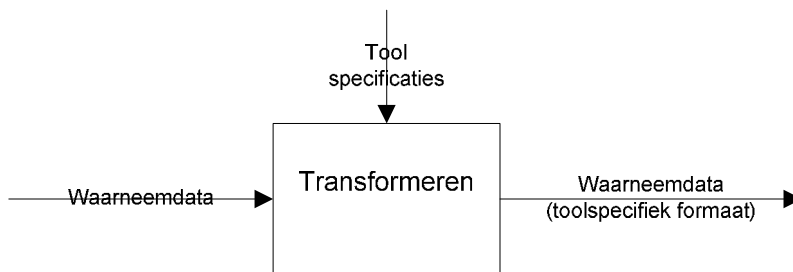
5.3.1. Transformeren

Doel van deze procesactiviteit is de waarneemdata transformeren naar een vorm die gebruikt kan worden bij de vervolg activiteiten. De waarneemdata is in een bepaald technisch formaat, in dit geval Blaise. Bij de vervolgstappen van het verwerkingsproces wordt SPSS als verwerkingstool gebruikt. Daartoe moet het technische formaat van de data worden aangepast (van Blaise via ASCII naar SPSS).

T.b.v. SPSS is transformeren bijvoorbeeld:

- Dichitomiseren (men werkt in het onderzoeksbestand niet met meervoudige antwoorden).
- Labels aanbrengen: Op basis van de metadata uit de vragenlijst worden variabelen en value labels gegenereerd, die worden gecombineerd met dit SPSS-systeembestand. Deze labels vormen de beschrijving van de data.
- Imputatie routing: Respondenten hoeven in de vragenlijst alleen die vragen te beantwoorden die op hun situatie van toepassing zijn. Vragen die door de respondent niet beantwoord hoefden te worden, gaan als blanco naar ASCII en krijgen vervolgens in SPSS de waarde SYSMIS. Dit betekent dat het SPSS-systeem de waarden als “n.v.t.” beschouwd bij de uitvoering van statistische analyses.

Figuur 4: Procesmodel Transformeren

5.3.2. Verrinnen

Binnen de verwerkingsprocessen gebeurt “het verrinnen” alleen t.b.v. het koppelen met registerdata en dus niet om met geanonimiseerde data in het verwerkingsproces te werken. Om waarneemdata te kunnen verrijken met registerdata dient de waarneemdata eerst verrind te worden. Dit betekent dat voor iedere persoon in de waarneemdata een betekenisloze identificerende variabele wordt bepaald (genaamd “RINPersoon”). Dit nummer is gebaseerd op data uit de GBA.

De te koppelen waarneemdata wordt daartoe geleverd aan CBK. Deze koppelen de data aan het Centrale Koppelbestand Personen (CKP). Sector CBK levert de verrinde data vervolgens terug aan het verwerkingsproces. Voor het leggen van een koppeling zijn het Burger Service Nummer (BSN) en/of de combinatie van geboortedatum, geslacht en adres nodig. Een geslaagde koppeling betekent in concreto

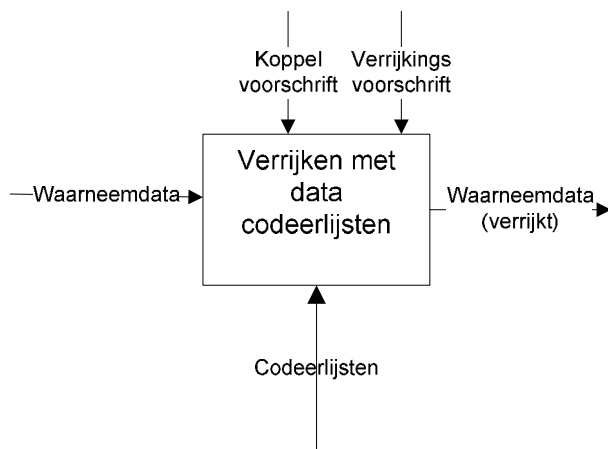
Centraal Bureau voor de Statistiek Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistiek

dat aan het originele record RINPersoon en RINPersoonVolgNr uit het CKP worden toegevoegd. Hiermee is de desbetreffende persoon in het CKP identificeerbaar. Naast de CKP persoonidentificatie wordt nog informatie over de koppeling aan het record toegevoegd.

5.3.3. Verrijken met data codeerlijsten

De waarneemdata wordt hier gekoppeld aan verschillende codeerlijsten. Hier wordt bijvoorbeeld op basis van de viercijferige postcode de gemeentecode bepaald. Op basis van de gemeentecode worden de bovengemeentelijke regionale indelingen bepaald.

Figuur 5 : Procesmodel Verrijken met data codeerlijsten

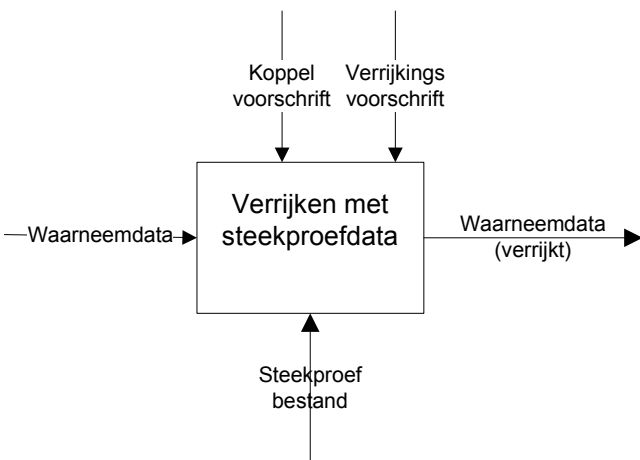

5.3.4. Verrijken met steekproefdata

T.b.v. non-respons analyses kan de waarneemdata worden verrijkt met de complete steekproef met voor elk element de voor uitdunning van de adressensteekproef gebruikte variabelen (alle adresgegevens bijvoorbeeld), het startgewicht en een eindresultaat (bijvoorbeeld: uitgedunde GBA65plus, niet uitgezet door regiomanager, geen woonadres, leegstand, niemand thuis, taalbarrière, weigering, enzovoorts). Op deze manier kan een betere (uitgebreidere) non-respons analyse naar allerlei achtergrondkenmerken gemaakt worden. Bij het koppelen kan het voorkomen dat er een steekprofeenheid is waarvoor (nog) geen waarneemdata is. En tevens waarneemdata waarvoor geen steekprofeenheid is. In het laatste geval is blijkaar een verkeerde respondent bevraagd.

Figuur 6: Procesmodel Verrijken met steekproefdata

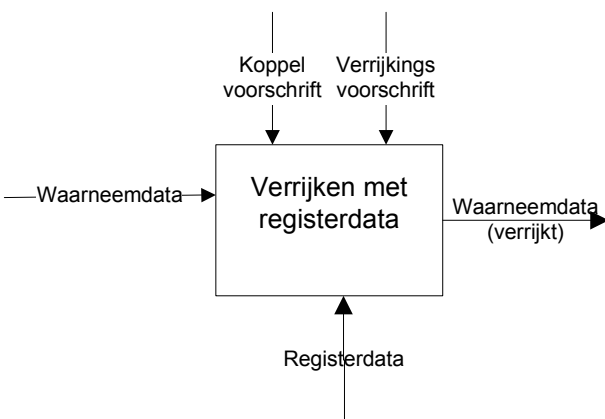
5.3.5. Verrijken met registerdata

Het koppelen met de registerdata gebeurt op basis van het RIN-nummer³. Veel gebruikte registers zijn de GBA, de Polisadministratie en het UWV-Werkbedrijf.

De waarneemdata wordt uit de registers verrijkt met o.a. type huishouden, geboorteland persoon en van diens vader en moeder en afleidingen daarop (GBA), bron inkomen en hoogte inkomen (Polisadministratie), provincie, inschrijfduur (is een afleiding), werkend (UWV-Werkbedrijf).

Het verrijken gebeurt niet alleen voor de OP maar ook voor alle vastgestelde personen in het huishouden. Als er een koppeling is, wordt de waarneemdata vervolgens verrijkt met een aantal variabelen uit de registers. Als er geen koppeling is blijven de betreffende register-variabelen leeg.

Figuur 7: Procesmodel Verrijken met registerdata

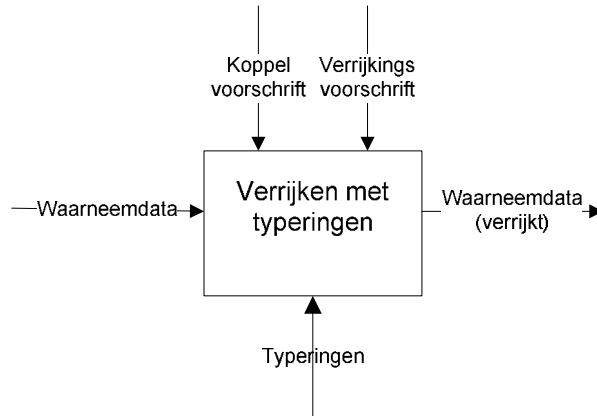

³ Combinatie van RINPersoon en RINPersoonVolgNr

5.3.6. Verrijken met typering

Deze stap kan pas worden uitgevoerd als de typering beschikbaar zijn. Afhankelijk van het specifieke onderzoek heeft het typeren een bepaalde doorlooptijd, waardoor deze data (meestal) niet meteen beschikbaar is.

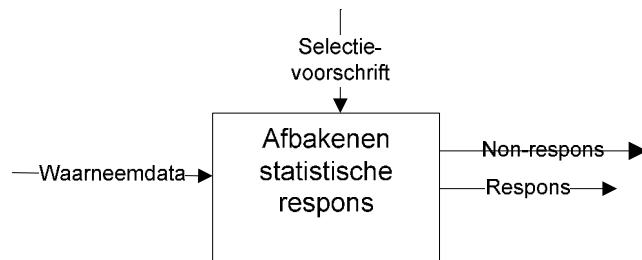
Figuur 8: Procesmodel Verrijken met typering

5.3.7. Afbakenen statistische respons

Alleen statistische respons wordt meegenomen in de verdere verwerking. Wat wel/niet tot respons behoort, staat in een voorschrift. In deze activiteit wordt o.b.v. het voorschrift de respons bepaald. Hoe de non-respons gescheiden wordt van de respons is vanuit logisch oogpunt niet relevant; dit kan bijvoorbeeld door de records fysiek van elkaar te scheiden, maar kan bv ook door met indicatoren te werken. Voorwaarde is dat de non-respons op een gegeven moment beschikbaar is ten bate van non-respons analyses.

Figuur 9: Procesmodel Afbakenen statistische respons

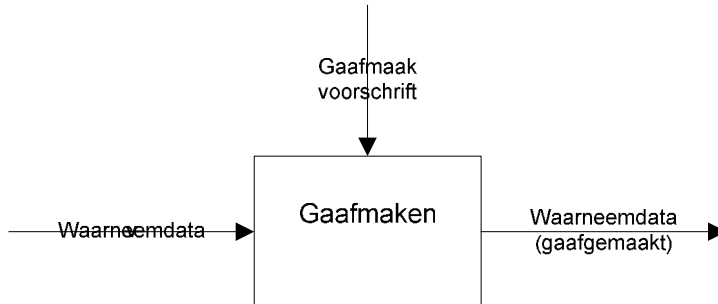
5.3.8. Gaafmaken (micro)

Gaafmaken is het opsporen en corrigeren van foutieve gegevens in de waarneemdata.

Bij micro gaafmaken vinden zowel de controles als de correcties plaats op microniveau.

Voorbeelden van voorkomende fouten zijn: het geboortjaar klopt niet of is onwaarschijnlijk, een respondent rapporteert in euro's in plaats van in duizenden euro's (of omgekeerd), of de winst van een bedrijf is niet gelijk aan het verschil tussen baten en lasten. Gaafmaken gebeurt op basis van, bij het ontwerp bepaalde, voorschriften.

Figuur 10: Procesmodel Gaafmaken (micro)

5.3.9. Imputeren

Imputeren is het bepalen en introduceren van een (nieuwe) waarde op een plaats waar een waarde ontbreekt of op 'onbekend' (ontbrekend) is gezet.

Bij enquêtes komt het voor dat respondenten op één of meer vragen geen antwoord geven, terwijl dit wel van ze wordt verlangd. Men spreekt dan van item-nonrespons (of partiële nonrespons) en van (ten onrechte) ontbrekende waarden (missing values). Redenen om een vraag niet te beantwoorden zijn het niet kunnen of willen geven van het antwoord. Op ingewikkelde of moeilijk te begrijpen vragen kan men vaak geen antwoord geven, op gevoelige vragen wil men het dikwijls niet. Ook bij registers kunnen gegevens ontbreken die het CBS wel had willen hebben.

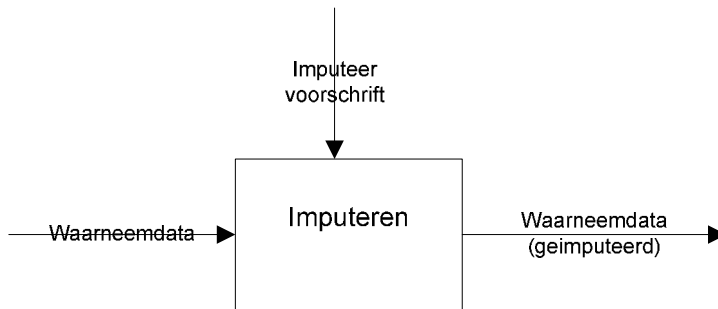
Er zijn een aantal manieren om met ontbrekende waarden om te gaan. Eén daarvan is imputeren van een geldige waarde voor de ontbrekende waarde in het databestand.

Een alternatief voor imputeren is om het achterwege te laten. De ontbrekende waarden blijven dan onbekend. Redenen om te imputeren, in plaats van het veld leeg te laten, zijn:

1. het verkrijgen van een 'volledig' (geheel gevuld) databestand;
2. verhoging van de kwaliteit van het micro-bestand en/of van de parameterschattingen.

We maken verder onderscheid tussen imputeren en afleiden. Bij het afleiden van variabelen worden nieuwe variabelen gecreëerd als functie van in het bestand reeds bestaande variabelen. Bij imputeren worden ontbrekende waarden op een bestaande variabele gecreëerd. Imputeren gebeurt op basis van, bij het ontwerp bepaalde, voorschriften. Steeds dient te worden vastgelegd dat een waarde is geïmputeerd.

Figuur 11: Procesmodel Imputeren

5.3.10. Afleiden

Met afleiden wordt hier bedoeld het creëren van nieuwe variabelen als functie van in het bestand reeds bestaande variabelen.

Coderen is ook een vorm van afleiden. Het coderen van een vraag is het (keuze)proces waarbij een beslissing wordt genomen om een antwoord te interpreteren in termen van een voorgedefinieerde verzameling mogelijke antwoorden. Een dergelijke keuze wordt, tijdens een interview of bij het invullen van een vragenformulier, vaak gedaan door respondenten, al of niet met hulp van een interviewer. Soms echter wordt deze keuze achteraf gedaan, op het CBS en zonder de aanwezigheid van een respondent, door codeurs of typeurs.

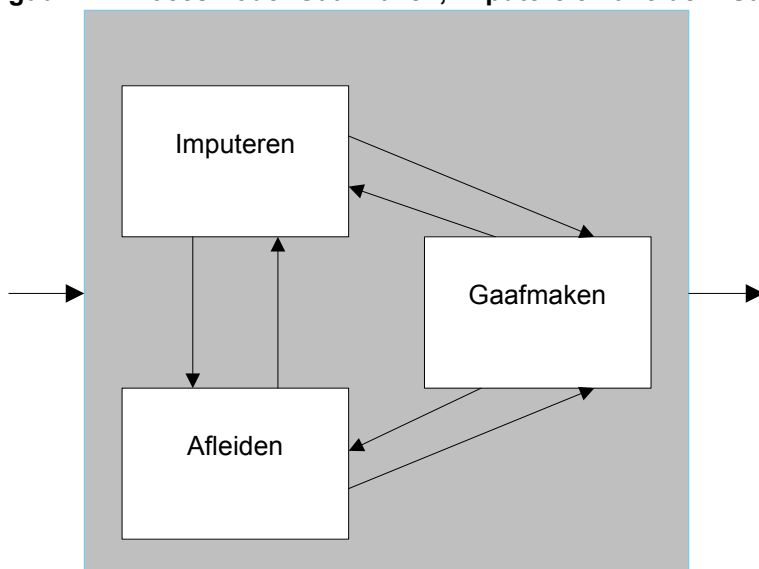
5.3.11. Gaafmaken, imputeren en afleiden: samenhang

De logische volgorde is eerst gaafmaken, dan imputeren en dan variabelen afleiden.

Echter, gaafmaken, imputeren en afleiden zijn geen activiteiten die voor een dataset en individuele case sequentieel verlopen. De activiteiten worden per variabele of set van variabele doorlopen, waarna de activiteiten voor andere variabelen worden doorlopen.

Eventueel kan de volgorde van de activiteiten ook anders zijn: bv eerst imputeren dan gaafmaken. Dit is afhankelijk van de specifieke regels die van toepassing zijn binnen het onderzoek.

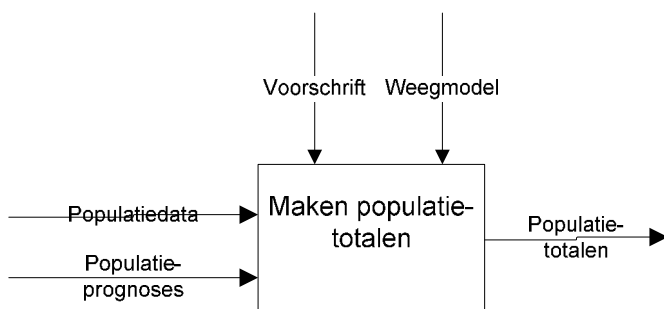
Figuur 12: Procesmodel Gaafmaken, imputere en afleiden: Samenhang

5.3.12. Maken Populatie-totalen

Voor het wegen zijn populatie-totalen nodig. Het kan zijn dat de populatie-totalen zelf geschat moeten worden aangezien de data bij de taakgroep Demografie niet altijd voldoende gedetailleerd en soms onvoldoende actueel zijn. Populatie-totalen worden bepaald op het totale register, niet op de met register verrijkte waarneemdata.

Figuur 13: Procesmodel maken populatie-totalen

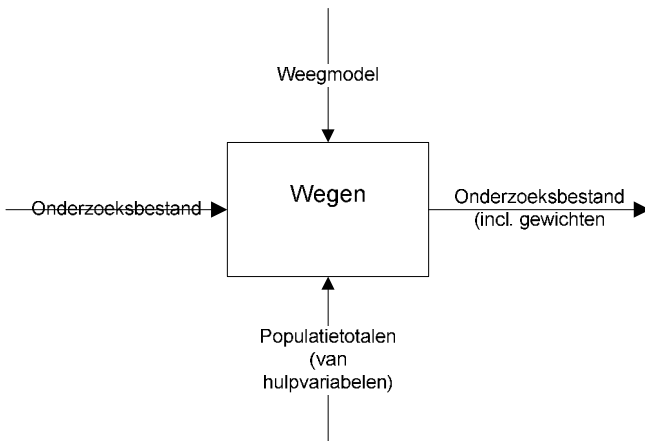
5.3.13. Wegen

Het wegen is de activiteit waarbij weegfactoren⁴ worden bepaald. In het weegmodel staat beschreven hoe het wegen moet plaatsvinden.

⁴ Ook wel gewichten of ophoogfactoren genoemd

Bij het wegen wordt de verdeling van variabelen in de steekproef in overeenstemming gebracht met de verdeling daarvan in de populatie. Daartoe wordt aan iedere case een gewicht toegekend. Ten bate van het wegen zijn populatietotalen (hulpvariabelen) nodig op persoonsniveau. Tevens kan gewogen worden naar verdelingen waaraan het responsproces idealiter moet voldoen, bijvoorbeeld: elke dag evenveel respons of een gelijk responspercentage per mode. De weging resulteert in één of meerdere ophoogfactoren (afhankelijk van het aantal entiteiten waarvoor gewogen wordt).

Figuur 14: Procesmodel Wegen

5.4. Publiceerbaar maken

Bij het publiceerbaar maken worden de tabellen en het gewogen onderzoeksbestand statistisch beveiligd. Binnen het subproces “publiceerbaar maken” kunnen de hieronder genoemde processtappen plaatsvinden.

5.4.1. Maken micro output

Op basis van het onderzoeksbestand wordt de output (microbestanden) voor bijvoorbeeld de externe klant, SAH-ADM/LIS, CvB, DANS en/of Eurostat gemaakt.

De output voor de diverse afnemers bevatten meestal slechts een deelverzameling van de variabelen uit het onderzoeksbestand. Deze deelverzamelingen voor de verschillende afnemers worden in deze stap gemaakt.

SAH-ADM/LIS krijgen meestal het gehele onderzoeksbestand ten behoeve van het maken van publicaties. Hiervoor hoeven geen extra stappen gezet te worden.

5.4.2. Statistisch beveiligen microdata

De microbestanden voor de verschillende afnemers worden vaak nog statistisch beveiligd. De wijze van beveiliging kan wel verschillen.

Onder statistische beveiliging verstaan we hier het voorkómen dat er inhoudelijke conclusies over herkenbare eenheden kunnen worden getrokken op basis van gepubliceerd of anderszins beschikbaar gesteld CBS-materiaal. Uit de statistische publicaties van het CBS (StatLine-tabellen, web-artikelen, persberichten, wetenschappelijke artikelen) mogen zulke conclusies niet getrokken kunnen worden. Maar

Centraal Bureau voor de Statistiek

Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistiek

ook als het CBS microdata beschikbaar stelt voor wetenschappelijke analyse, moet deze grondregel van de statistiek overeind blijven.

5.4.3. Statistisch beveiligen standaardtabellen

De tabellen (t.b.v. de Externe klant, Ministeries, Statline, CvB, DANS en/of Eurostat) dienen ook statistisch beveiligd te worden.

5.5. Beschikbaar stellen

De statistisch beveiligde producten worden vervolgens als output geleverd (beschikbaar gesteld) aan diverse belanghebbenden, waaronder externe opdrachtgevers, verschillende ministeries, Eurostat, DANS, Centrum voor Beleidsstatistiek. Binnen het subproces “Beschikbaar stellen” kunnen de hieronder genoemde processtappen plaatsvinden.

5.5.1. Leveren microbestanden

Dit is de activiteit waarbij microdata daadwerkelijk wordt geleverd. Aan welke partijen geleverd wordt is afhankelijk van het betreffende onderzoek.

Er wordt voor het onjderzoek CV één (1) bestand opgeleverd:

5.5.2. Leveren standaardtabellen

Dit is de activiteit waarbij de tabellen daadwerkelijk worden geleverd. Aan welke partijen geleverd wordt is afhankelijk van het betreffende onderzoek.

5.6. CV-specifiek

Voor het onderzoek zijn in het kader van verwerking geen specifieke maatregelen genomen. Wel zijn bij de uitlevering aan DANS, op vrezook van het SCP, een aantal wijzigingen in het het bestand doorgevoerd. Hert gaat daarbij om wijzigingen die het CBS-bestand vergelijkbaar maken met de voorgaande versies van SCP-onderzoeken over Culturele veranderingen. Met name zijn aangepast:

- de variabelennamen
- de variabele- en value labels
- en er zijn een aantal SCP-specifieke hercoderingen toegepast.

In het kader van de statistische beveiliging van de microdata zijn een aantal waarden van identificerende variabelen die 3-dimensionaal gecrossd unieke waarden opleverden op onbekend gezet. Het gaat daarbij om (aantal omzettingen tussen haakjes), in totaal 22 omzettingen:

- Lft1 (4)
- Allochtn (10)
- LftOP (4)
- GesIN (4)

6. Weging en ophoging

Een weging wordt uitgevoerd om populatieschattingen te kunnen maken met de verzamelde data. Het is de eerste keer dat het CBS dit onderzoek uitvoert. Dit hoofdstuk beschrijft de weging van de data verzameld in 2008-2009. Omdat er geen bestaand weegmodel beschikbaar is van voorgaande jaren, is een nieuw weegmodel opgesteld. De weging is uitgevoerd door sector DMH.

6.1. Inleiding

De doelpopulatie van CV bestaat uit de in Nederland woonachtige leden van particuliere huishoudens die op 1 januari 2009 16 jaar of ouder zijn. Aangezien er geen weegmodel voorhanden is, is een nieuw model opgesteld. Gekozen is voor een weegmodel waarbij rekening gehouden wordt met zo veel mogelijk beschikbare hulpvariabelen die voor het onderzoek relevant kunnen zijn.

6.2. Weegschema

Bij de selectie van (kruisingen van) hulpvariabelen is in de eerste plaats gelet op voldoende celvulling. Te kleine cellen kunnen leiden tot grote verschillen in gewichten en instabiele schattingen. Om te beginnen zijn de gebruikelijke hulpvariabelen *Leeftijd10*, *Geslacht2*, *BurgelijkeStaat4*, *Provincie12* en *Stedelijkheidsgraad5* meegenomen. De cijfers achter de variabelenamen geven het aantal categorieën van de variabelen aan.

De variabelen in het weegmodel van CV 2008 hebben de volgende categorieën:

1. *Leeftijd10*: 16-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70-79, 80+,
2. *Geslacht2*: man, vrouw,
3. *BurgerlijkeStaat4*: gehuwd of geregistreerd partnerschap, gescheiden, weduwstaat, nooit gehuwd geweest,
4. *Provincie12*: Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Flevoland, Gelderland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant, Limburg,
5. *Stedelijkheidsgraad5*: zeer sterk, sterk, matig, weinig, niet stedelijk,
6. *Herkomst3*: autochtoon, westers allochtoon, niet- westers allochtoon,
7. *TypeHuishouden3*: eenpersoons huishouden, huishouden met kinderen, overig,
8. *CWI2*: niet ingeschreven bij het CWI per 01-01-2009, wel ingeschreven,
9. *Huishoudinkomen3*: laag, midden, hoog.

Idealiter zou er één enkele kruising worden meegenomen van al deze variabelen, maar dat geeft enorm veel lege celvullingen en zelfs lege cellen. Kruisingen van 2 variabelen geven meestal voldoende celvulling. Aanvankelijk is er gekeken naar de term $Leeftijd10 \times Geslacht2 \times BurgelijkeStaat4$, maar deze moest worden gereduceerd tot $Leeftijd10 \times Geslacht2 + Geslacht2 \times BurgelijkeStaat4$ wegens een groot aantal lege cellen. Ook is besloten de term $Geslacht2 \times Provincie12 + Leeftijd10 \times Stedelijkheidsgraad5 + Leeftijd10 \times Provincie12$ te nemen.

In een ophoging of weging is het wenselijk om achtergrondkenmerken te gebruiken die samenhangen met de doelvariabelen. Dit verkleint de steekproefvariantie. Hoe sterker de samenhang des te groter is de variantiereductie. Omdat het een diepgaand onderzoek betreft naar de meningen over culturele veranderingen in waarden, normen en visie op de Nederlandse samenleving, zijn de variabelen *Herkomst3* en *TypeHuishouden3* toegevoegd. Ook wordt er gevraagd naar gevolgd onderwijs, betaald werk, beroep en bedrijf, wat een reden is om de variabelen *CWI2* en *Huishoudinkomen3* toe te voegen. Nog belangrijker zijn achtergrondkenmerken die ook samenhangen met de non-respons. Het opnemen van deze kenmerken in het weegmodel zorgt voor een reductie van de non-responsvertekening. Voor de laatstgenoemde vier hulpvariabelen is het zeer waarschijnlijk dat ze samenhangen met de non-respons, wat een extra reden is ze mee te nemen.

Centraal Bureau voor de Statistiek Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistiek

Vervolgens is er gecontroleerd in hoeverre de gewichten negatief worden, wat mogelijk, maar niet wenselijk is bij de lineaire weegmethode. Deze negatieve gewichten kunnen worden weggewerkt met het begrenzingsalgoritme van Huang-Fuller (Huang en Fuller, 1978). Er komen gelukkig amper negatieve gewichten voor met de gebruikte hulpvariabelen, wat in eerste instantie doet denken dat het model voldoende betrouwbaar is. Echter, verdere inspectie van de coëfficiënten waaruit de gewichten zijn opgebouwd brengt problemen aan het licht met de kruising *Leeftijd10* × *Provincie12*. Omdat zowel de variabele *Leeftijd10* als de variabele *Provincie12* in een of meerdere andere termen voorkomen, is besloten de kruising *Leeftijd10* × *Provincie12* weg te laten.

Tenslotte is bij elke toevoeging van een hulpvariabele ter controle gekeken naar de plausibiliteit en gevoeligheid van de schattingen van het populatieaantal en de variantie van een aantal relevante doelvariabelen uit de vragenlijst. Hiervoor zijn doelvariabelen genomen met betrekking tot geloof, politiek en lokale betrokkenheid.

De weging van CV is een persoonsweging. Omdat de steekproef zelfwegend is, dat wil zeggen dat alle personen dezelfde insluitkans hebben, krijgen alle personen hetzelfde startgewicht. De weging is uitgevoerd met het weegprogramma Bascula. Voor een handleiding van Bascula zie Nieuwenbroek en Boonstra (2002).

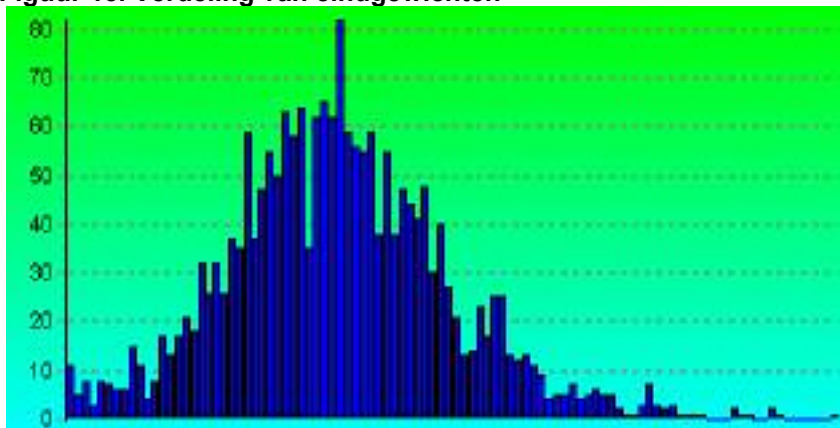
Het weegmodel van het CV-2008 is:

$$\text{Leeftijd10} \times \text{Geslacht2} + \text{Geslacht2} \times \text{BurgerlijkeStaat4} + \text{Geslacht2} \times \text{Provincie12} + \text{Leeftijd10} \times \text{Stedelijkheidsgraad5} + \text{Herkomst3} + \text{TypeHuishouden3} + \text{CW12} + \text{Huishoudinkomen3}$$

De populatietotalen die nodig zijn voor de weging zijn grotendeels afkomstig uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Ze geven de stand van 1 januari 2009. Voor de variabelen *TypeHuishouden3*, *CW12* en *Huishoudinkomen3* zijn de gegevens van de volledige steekproef inclusief non-respons gebruikt om een schatting te maken van de populatietotalen.

Er zijn gegevens van 2.018 personen. Zonder toepassing van het begrenzingsalgoritme is er 1 negatief gewicht. Het begrenzen van de gewichten verliep in één iteratie. De eindgewichten zijn het product van insluitgewichten en correctiegewichten. Omdat alle personen dezelfde insluitkans hebben, is de verdeling van de correctiegewichten hetzelfde als die van de eindgewichten. In figuur 15 wordt de verdeling van de gewichten na begrenzen getoond.

Figuur 15. Verdeling van eindgewichten

Centraal Bureau voor de Statistiek Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistiek

De correctiegewichten liggen tussen 0,15 en 2,54. Het eerste kwartiel is 0,78, de mediaan is 0,99 en het derde kwartiel is 1,21. De eindgewichten liggen tussen 1.022 en 16.505. Het eerste kwartiel is 5.038, de mediaan 6.425 en het derde kwartiel 7.839.

7. Trendbreuk

Er is op basis van het voorhanden materiaal geen trendbreukanalyse gepleegd. De inhoudelijke analyse zal in eerste instantie worden opgepakt door onderzoekers van het SCP.

8. Plausibiliteit

Op het concept analysebestand wordt een plausibiliteitanalyse uitgevoerd met als doel om acceptatie van het bestand te bereiken. Het is, om eindeloze plausibiliteitanalyses te vermijden, zinvol om voor aanvang van de analyse vast te leggen op welke variabelen het bestand op plausibiliteit zal worden getoetst, aan welke bronnen (intern en extern) de toetsing zal plaats vinden en welke criteria gelden voor acceptatie.

9. Valkuilen

Het *onderzoek CV2008* kent ondanks zijn omvang, het uitgebreide verwerking- en controleproces en de plausibiliteittoetsen beperkingen die bij het gebruik van de microdata wellicht vergeten kunnen worden. Op deze plek wordt daarom nog eens gewezen op de verantwoordelijkheid van de onderzoeker om te bepalen of de geplande analyses verantwoord zijn. Bij de ervaren onderzoekers zijn deze zaken ongetwijfeld bekend doch voor de nieuwe lichting onderzoekers is het wellicht goed er even notitie van te nemen.

Onjuist of onzorgvuldig gebruik van de gegevens kan onder andere worden veroorzaakt door:

- **Schijnnaauwkeurigheid:** De gegevens zijn afkomstig uit een steekproef die achteraf is gewogen en opgehoogd. De met behulp van ophoogfactoren berekende en gepresenteerde aantallen mogen indrukwekkend lijken, het blijven schattingen waar een onnauwkeurigheidsmarge omheen hangt. Afhankelijk van het aantal respondenten in de selectie waarover een uitspraak wordt gedaan, is deze marge groter of kleiner. Het weergeven van aantallen tot op de eenheid nauwkeurig leidt dan ook gemakkelijk tot schijnnaauwkeurigheid. Dit geldt ook voor bedragenvariabelen. Het weergeven van inkomensbedragen in eenheden van euro's duidt op een nauwkeurigheid die er niet is. Onderzoekers en gebruikers van de data dienen zich hier van bewust te zijn.
- **Betrouwbaarheidsmarges:** In het microbestand is zijn honderden (afgeleide) variabelen opgenomen op (soms laag) regionaal niveau. De gegevens kunnen worden geaggregeerd naar hogere schaalniveau's. Bij de presentaties dient rekening te worden gehouden met de marges waarbinnen (veelal met een betrouwbaarheid van 95%) de waarde valt. De gebruiker kan deze betrouwbaarheidsmarge verlagen of verhogen. Vaak wordt daarbij gebruik gemaakt van de standaardformule voor enkelvoudige aselect getrokken steekproeven. In de meeste onderzoeken is echter een ingewikkelder steekproefdesign toegepast. Gebruik van de standaardformule levert in deze gevallen soms forse afwijkingen in de berekende marges. In het microbestand worden deze marges niet zichtbaar gemaakt.
- **Gebruik van ongewogen aantallen:** In diverse simulatie en prognosemodellen worden ongewogen onderzoeksdata gebruikt. De non-respons is echter selectief en dat betekent dat de resulterende verdeling kan afwijken van de uitkomsten bij een representatieve responspopulatie.
- **Foutief gebruik van ophoogfactoren en analyse-eenheden:** Bij de diverse onderzoekseenheden dienen de juiste ophoogfactoren en selecties te worden gebruikt. Er zijn aparte weegfactoren voor de

Centraal Bureau voor de Statistiek

Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistiek

---

huishoudens, de personen en eventuele andere doelgroepen. In hoofdstuk 6 is opgenomen in welke situatie welke weegfactoren en selecties gebruikt moeten worden. Gebruik van verkeerde weegvariabelen en selecties leidt tot foutieve uitkomsten.

- **Oneigenlijke aanwending van gegevens:** Het onderzoek is opgezet vanuit een specifieke doelstelling: het dient gegevens te genereren die van dienst kunnen zijn bij de voorbereiding en evaluatie van de onderzoeksthema's. Bij de opzet van het onderzoek is wel rekening gehouden met wensen uit andere disciplines, toch blijft het onderzoeksdoel de kern waar het onderzoek om draait. Onderzoekers die het bestand willen gebruiken op andere terreinen moeten zich bewust zijn van de beperkingen. Dit kunnen conceptuele maar ook technische beperkingen zijn. De uitkomsten van het onderzoek hoeven op andere terreinen niet te sporen met officiële uitkomsten van die thema's uit andere (betere) bronnen. Het is goed zich hiervan bewust te zijn.

Instructie voor het benaderen van respondenten aan huis door interviewers van het CBS (april 2004)

Bij het benaderen van respondenten zet u de volgende stappen:

1. U stuurt de respondent of het adres de aanschrijfbrief, zo vroeg mogelijk als uw bezoekplanning toelaat. U streeft er naar om alle adressen in de eerste helft van de maand voor de eerste maal bezocht te hebben.
2. U gaat drie à vijf dagen na het verzenden van de brief langs bij het adres. Ten minste één van de eerste twee bezoeken aan het adres legt u af op een werkdag aan het eind van de middag of het begin van de avond, of op zaterdag.
3. U beschikt over vier verschillende bezoekkaartjes. U herkent de kaartjes snel aan het aantal witte stippen rechtsboven:
4. Treft u de respondent niet thuis aan, dan laat u het kaartje 1, "1e bezoek, niet thuis" achter. U herkent dit kaartje aan de ene witte stip rechtsboven. Op dit kaartje staat geen telefoonnummer. U vult op dit kaartje de datum in van uw bezoek, en uw naam. U mag hier niet uw eigen telefoonnummer noteren en ook geen visitekaartje of ander materiaal toevoegen.
5. Treft u de respondent wel thuis aan, dan probeert u een afspraak te maken voor een interview. Kan de respondent direct het interview geven, dan is het aan u om de situatie in te schatten. Uit oogpunt van efficiënte planning van het werk en het verhogen van de trefkans bij andere adressen, heeft het sterk de voorkeur om een afspraak te maken. Alleen als u er van overtuigd bent dat de afspraak niet volledig 'hard' zal zijn, is het uit oogpunt van respons aan te bevelen om het interview direct af te nemen.
6. U toont bij het eerste contact altijd uw legitimatiebewijs.
7. Als u een afspraak heeft gemaakt, vraag de respondent dan om zijn of haar telefoonnummer, zodat u contact op kunt nemen in het geval er iets mis mocht gaan met de afspraak. U laat het door u ingevulde kaartje 4, "Afspraak" achter. U herkent dit kaartje aan de vier witte stippen rechtsboven. U noteert dag, datum en tijdstip van de afspraak op de daarvoor gereserveerde plaatsen. Achter "CBS-medewerker" schrijft u uw naam, en u noteert achter "o6-" het nummer van uw mobiele telefoon. Het noteren van het nummer van uw vaste telefoon thuis is niet toegestaan.
8. Als u een afspraak heeft gemaakt, bel de respondent dan vooraf om de afspraak te bevestigen. Dit voorkomt dat u voor een dichte deur komt te staan.
9. U bezoekt de adressen waar u niemand thuis trof voor een tweede keer. Voor elk adres kiest u in elk geval een ander dagdeel en/of een andere dag (inclusief de zaterdag) dan het vorige bezoek. De trefkans voor de meeste huishoudens en respondenten is het grootst aan het einde van de middag, in het begin van de avond en op zaterdag. U probeert dan ook uw contacten zo veel mogelijk op deze momenten te leggen. De ochtenden blijken doorgaans minder trefkans te leveren.
10. Treft u de respondent wederom niet thuis aan, dan laat u bij dit tweede bezoek het kaartje 2, "2^e bezoek, niet thuis" achter. U herkent dit kaartje aan de twee witte stippen rechtsboven. Op dit kaartje staat het telefoonnummer van de helpdesk. U vult op dit kaartje de datum in van uw bezoek, en uw naam. U mag hier niet uw telefoonnummer noteren en ook geen visitekaartje of ander materiaal toevoegen.
11. U bezoekt de adressen waar u niemand thuis aantrof voor de derde keer. Voor elk adres kiest u in elk geval weer een ander dagdeel en/of een andere dag dan de vorige twee bezoeken, inclusief de zaterdag. Probeer de bezoeken ook te spreiden over verschillende weken.
12. Treft u wederom niemand thuis aan, dan laat u het door u met de hand ingevulde kaartje 3, "Afspraak verzoek" achter, met daarop uw voorstel voor een datum en tijdstip voor een bezoek. U herkent dit

Centraal Bureau voor de Statistiek

Divisie Sociale en Ruimtelijke Statistiek

---

kaartje aan de drie witte stippen rechtsboven. U noteert de datum van uw bezoek op de daarvoor gereserveerde plaats. Achter "CBS-medewerker" schrijft u uw naam, en u noteert achter "06-" het nummer van uw mobiele telefoon. Het noteren van het nummer van uw vaste telefoon thuis is niet toegestaan.

13. Uitsluitend in gevallen waarin de kans groot is dat het kaartje de bedoelde respondent niet zal bereiken, stopt u het kaartje in een van de CBS-envelopjes die u verstrekt krijgt. U schrijft de naam of de aanduiding van de beoogde respondent op de envelop. Dit is bijvoorbeeld aan de orde als er één brievenbus is bij meervoudige bewoning.
14. U zorgt ervoor dat u op de voicemail van uw mobiele telefoon het volgende bericht heeft ingesproken: "U bent verbonden met de mobiele telefoon van {naam}, medewerker van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Helaas kan ik u op dit moment niet te woord staan. Spreekt u alstublieft uw naam en telefoonnummer in, en bij voorkeur ook uw adres. Ik neem dan zo spoedig mogelijk contact met u op".
15. Vanaf dit moment probeert u de respondent zelf per telefoon te benaderen. Als het telefoonnummer niet door Heerlen is bijgeleverd, probeert u het telefoonnummer zelf te achterhalen via telefoonboek, via de helpdesk in Heerlen, via uw regiomanager of via de informatieservice van Vodafone. Afspraken hierover maakt u met uw regiomanager. Wanneer u veel telefoonnummers tegelijk wilt hebben, stuurt u de helpdesk een email met de betreffende postcodes en huisnummers.
16. U belt de respondent op verschillende tijdstippen, op verschillende dagen van de week, inclusief de zaterdag. De trefkans is het grootst aan het begin van de avond en op zaterdag.
17. Als u een antwoordapparaat aan de lijn krijgt, spreekt u de volgende tekst in: "Mijn naam is (naam) van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Ik heb u onlangs een brief van het CBS gestuurd, en ik ben ook bij u aan de deur geweest. U heeft mijn kaartjes waarschijnlijk wel in de brievenbus gevonden. Ik wil u graag even spreken, om van u te horen of u mee wilt werken aan een onderzoek van het CBS. Mijn telefoonnummer is (06-nummer); ik herhaal: (06-nummer). Hartelijk dank."

U blijft het adres bezoeken, ook als u de respondent telefonisch probeert te bereiken. Na zes vergeefse bezoeken benadert u een adres niet meer, tenzij u bij het zesde bezoek een harde afspraak heeft kunnen maken voor het interview.

Bijlage: 2

Onderzoek Culturele Veranderingen in Nederland 2008

Vragenlijst

versie 2.0

INHOUDSOPGAVE

Blok 0. Opening	42
Blok 1. Achtergrondvragen	46
Blok 2. Welvaart en Sociale zekerheid	62
Blok 3. Vrijheid van meningsuiting en Geloof	72
Blok 4. Vertrouwen en Politiek	78
Blok 5. Democratie	90
Blok 6. Misdaad	96
Blok 7. Generaties en Onderwijs	100
Blok 8. Waardering voor beleid en Welzijn	106
Blok 9. Positie van de vrouw	114
Blok 10. Positie van allochtonen	118
Blok 11. Afsluiting	124
Blok 12. Indruk vraaggesprek	126

Blok 0. Opening

{Start tijdmeting tot en met Peilaf}
{Attribute = wn / wg}

Intro

Type steekproef: personen

** [naam, geslacht, geboortedatum respondent] **

** [adres] **

>> Vandaag = [datum] <<

STEL VAST: Klopt de datum?

1. Ja, klopt

[JaKlopt]

2. Nee, klopt niet

[Nee]

Persjuist

** [naam, geslacht, geboortedatum respondent] **

** [adres] **

STEL VAST: Woont O.P. op bovenstaand adres?

1. Ja

[Ja]

2. Nee

[Nee]

IntroHHB

Om te beginnen, zou ik enkele persoonsgegevens willen noteren.

>> ENQ: Toets <enter> om verder te gaan. <<

M_V

(1 regel in een tabel, vullen met GBA-gegevens)

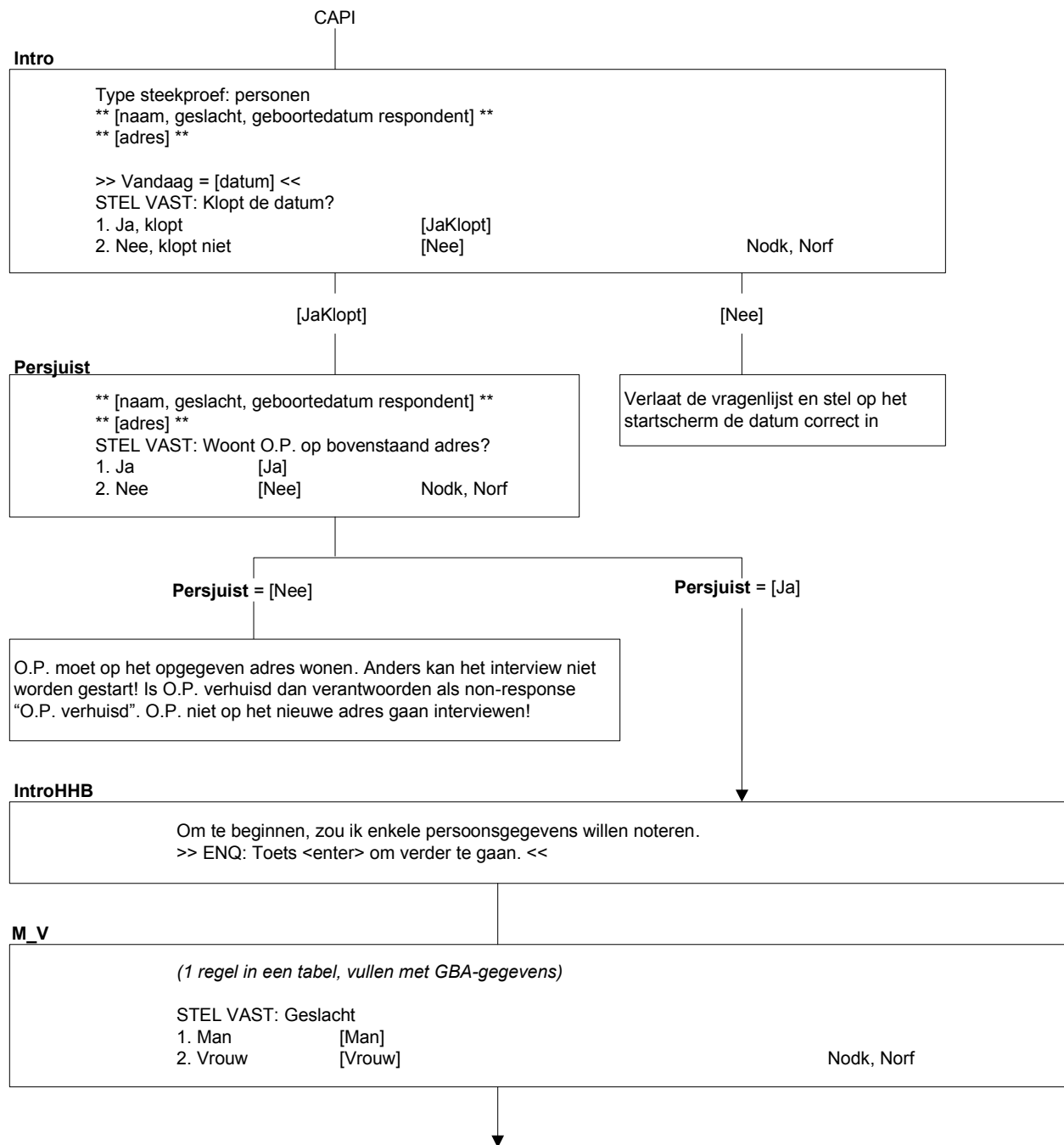
STEL VAST: Geslacht

1. Man

[Man]

2. Vrouw

[Vrouw]

Geboren

Wat is de geboortedatum van (persoon1)?

Datetype

Lft

STEL VAST: Leeftijd in jaren.

Akk

U bent dus: [leeftijd in jaren]?

BurgSt

Wat is op dit moment de burgerlijke staat van (persoon1)?

1. Gehuwd (ook gescheiden van tafel en bed) inclusief geregistreerd partnerschap
2. Voor de wet gescheiden
3. Weduwe / Weduwnaar
4. Nooit gehuwd geweest

[Gehuwd]

[Gescheid]

[WeduwSt]

[NooitGeh]

Geboren

Wat is de geboortedatum van (persoon1)?

Wn /wg

datum

Lft

STEL VAST: Leeftijd in jaren.

Geboren = datum

Geboren = wn / wg

Akk

U bent dus: [leeftijd in jaren] ?

BurgSt

Wat is op dit moment de burgerlijke staat van (persoon1)?

ENDBLOK

Blok 1. Achtergrondvragen

Opleiding gevolgd

OplNaLoNL

De volgende vragen gaan over opleidingen die geheel of gedeeltelijk in Nederland gevolgd zijn. Heeft u na de lagere school een opleiding of cursus gevolgd waarmee u 2 jaar of langer bezig bent geweest?

>> ENQ: Opleidingen gevolgd in voormalig Nederlandse gebieden, zoals bijvoorbeeld Suriname of de Nederlandse Antillen gelden als een opleiding gevolgd in Nederland. <<

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

EenMeerO

Gaat het om 1 opleiding of meer dan 1?

1. 1	[Een]
2. Meer dan 1	[Meer]

DiplomaM

Heeft u voor (\$1 deze opleiding / \$2 een of meer van deze opleidingen) de akte, het getuigschrift of het diploma behaald?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

Zoekmachine

Opleiding wordt gezocht op basis van naam opleiding, eventueel niveau en richting

OpINaLoNL

De volgende vragen gaan over opleidingen die geheel of gedeeltelijk in Nederland gevolgd zijn. Heeft u na de lagere school een opleiding of cursus gevolgd waarmee u 2 jaar of langer bezig bent geweest?
 >> ENQ: Opleidingen gevolgd in voormalig Nederlandse gebieden, zoals bijvoorbeeld Suriname of de Nederlandse Antillen gelden als een opleiding gevolgd in Nederland. <<

1. ja [ja]
 2. nee [nee]

EenMeerO

[ja]

[nee]/wn/wg

- Gaat het om 1 opleiding of meer dan 1?
 1. 1 [Een]
 2. Meer dan 1 [Meer]

(\$1 [Een]
 \$2 anders)

DiplomaM

- Heeft u voor (\$1 deze opleiding / \$2 een of meer van deze opleidingen) de akte, het getuigschrift of het diploma behaald?
 1. ja [ja]
 2. nee [nee]

[ja]

[nee]/wn/wg

Zoekmachine om opleiding te typeren

**Blok
 POSITIE WERKKRING**

Positie werkring

BetWrkNu

De volgende vragen gaan over uw huidige situatie op de arbeidsmarkt. Heeft u op dit moment betaald werk? Ook 1 uur per week of een korte periode telt al mee, evenals freelancewerk.

1. Ja [Ja]
2. Nee [Nee]

UrenWeek

Hoeveel uur werkt u in totaal in een normale werkweek, onbetaalde uren niet meegeteld?

>> ENQ: Eventueel een gemiddelde werkweek schatten (bijv. bij ploegendienst)

Bij verschillende werkkringen uren bij elkaar tellen <<

[1..97]

IsHetDan

Weet u dan of het gaat om: →

1. uur of minder per week, [MinOf4]
2. minder dan 12 uur, [Minder12]
3. minder dan 30 uur, [Minder30]
4. of om 30 uur of meer per week? [Is30Meer]

Werknemer

Werkt u als werknemer?

>>ENQ: indien meer dan een werkring, vragen over de werkring met de meeste uren per week <<

1. Ja [Ja]
2. Nee [Nee]

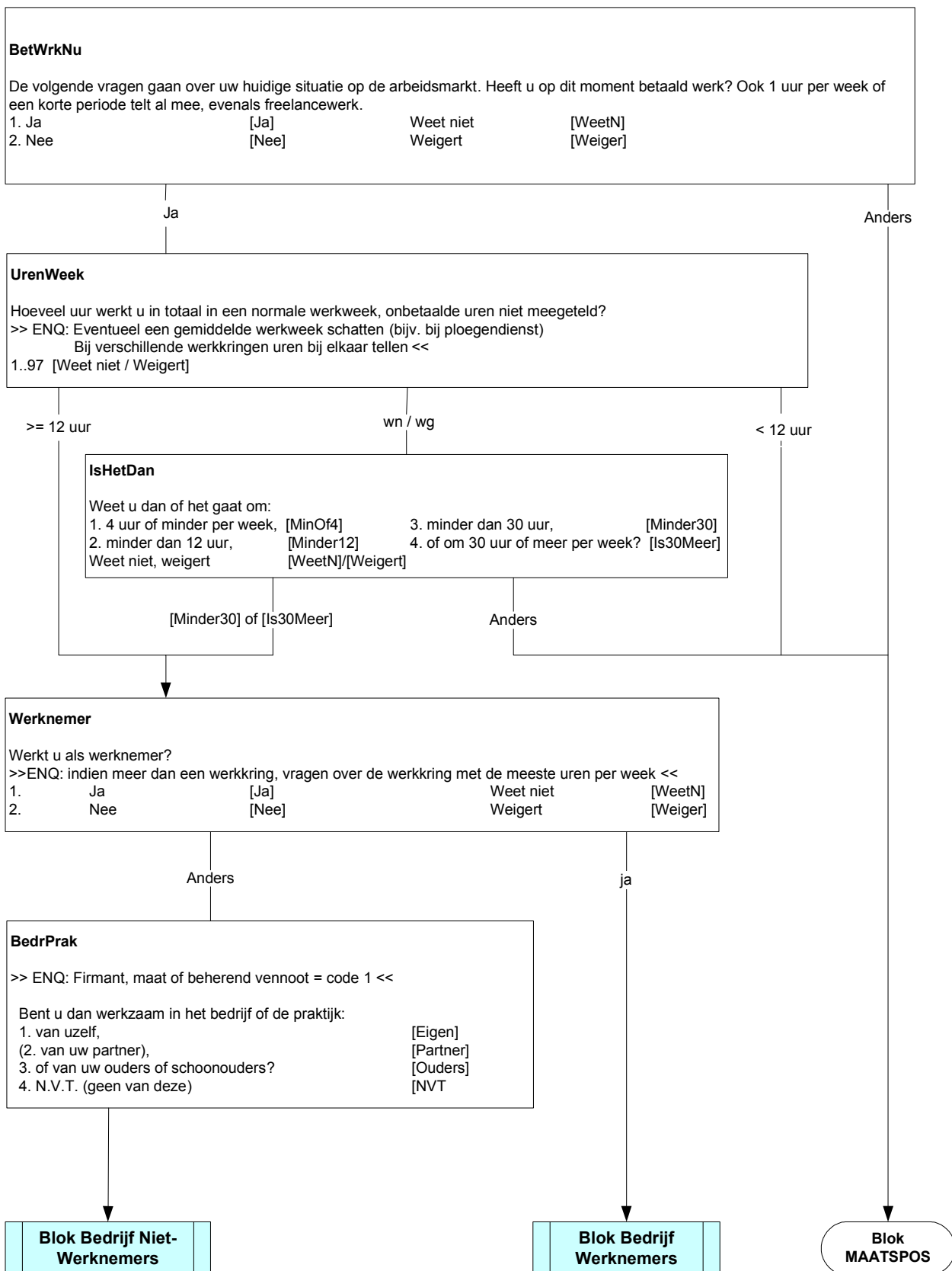
BedrPrak

>> ENQ: Firmant, maat of beherend vennoot = code 1 <<

Bent u dan werkzaam in het bedrijf of de praktijk: →

1. van uzelf, [Eigen]
2. (van uw partner), [Partner]
3. of van uw ouders of schoonouders? [Ouders]
4. N.V.T. (geen van deze) [NVT]

Bedrijf werknemers

MensDnst

>> ENQ: Indien detacherings- of uitzendkracht, dan het bedrijf waar respondent is gedetacheerd of naar is uitgezonden. <<

Heeft uw werkgever meer mensen in dienst of bent u de enige ?

1. Meer	[Meer]
2. OP is de enige werknemer	[Enig]

Vest_Geh

Bestaat het bedrijf waar u in dienst bent uit meerdere onderdelen of vestigingen?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

OmvangVest

Hoeveel mensen werken er ongeveer in totaal in de vestiging waar u werkt ?

1.	[N_1]
2. 2 - 9	[N_2tm9]
3. 10 - 19	[N_10tm19]
4. 20 - 49	[N_20tm49]
5. 50 - 99	[N_50tm99]
6. 100 of meer	[N100meer]

OmvanGeh

Hoeveel mensen werken er ongeveer in totaal in het gehele bedrijf ?

1.	[N_1]
2. 2 - 9	[N_2tm9]
3. 10 - 19	[N_10tm19]
4. 20 - 49	[N_20tm49]
5. 50 - 99	[N_50tm99]
6. 100 of meer	[N100meer]

Bedrflnst

Werkt u bij een: →

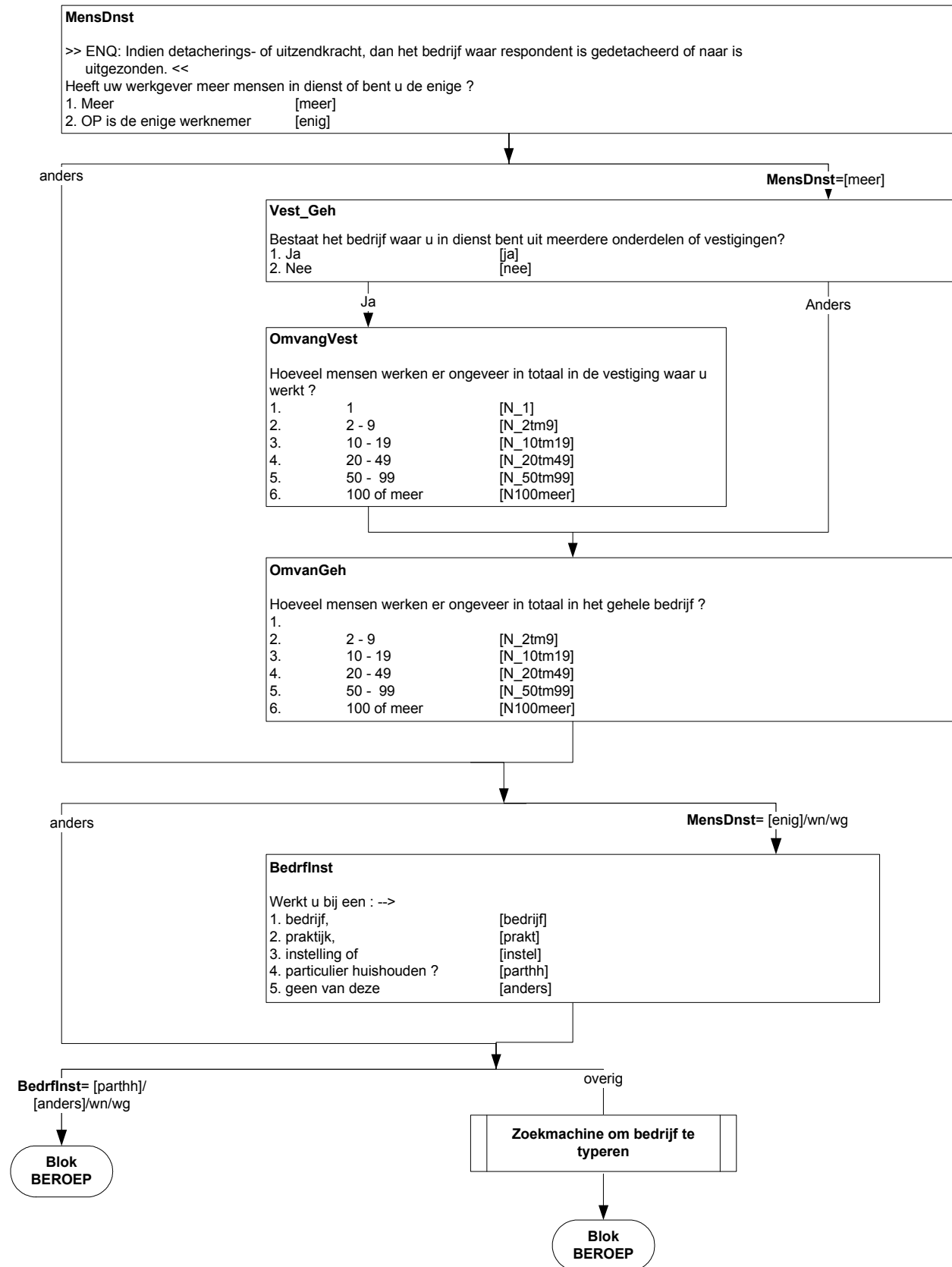
1. bedrijf,	[Bedrijf]
2. praktijk,	[Prakt]
3. instelling, of	[Instel]
4. particulier huishouden?	[Parthh]
5. Geen van deze	[Anders]

Zoekmachine

Bedrijven > 99 medewerkers, wordt gezocht op basis van bedrijfsnaam

Bedrijven <100 medewerkers, wordt gezocht op basis van soort bedrijf

Alleen indien: **werknemer** = [ja]
Blok positie werkkring

Bedrijf niet-werknemers

MeerBedr

Verricht u de betaalde werkzaamheden voornamelijk voor één bedrijf of instelling, of voor meer bedrijven of instellingen ?

>> ENQ: Indien niet Bedrijf/Instelling, bijv. huishouden(s) dan code 3. <<

1.	Voornamelijk voor één	[Een]
2.	Voor meer	[Meer]
3.	Werkt niet voor bedrijf of instelling	[NVT]

SoortKan

Kunt u aangeven voor wat voor soort bedrijven of instellingen u werkt?

1.	Ja	[Ja]
2.	Nee	[Nee]

Personel

\$4 Heeft u personeel in dienst?

\$5 Heeft uw partner personeel in dienst?

1.	Ja	[Ja]
2.	Nee	[Nee]

BedrOmvZ

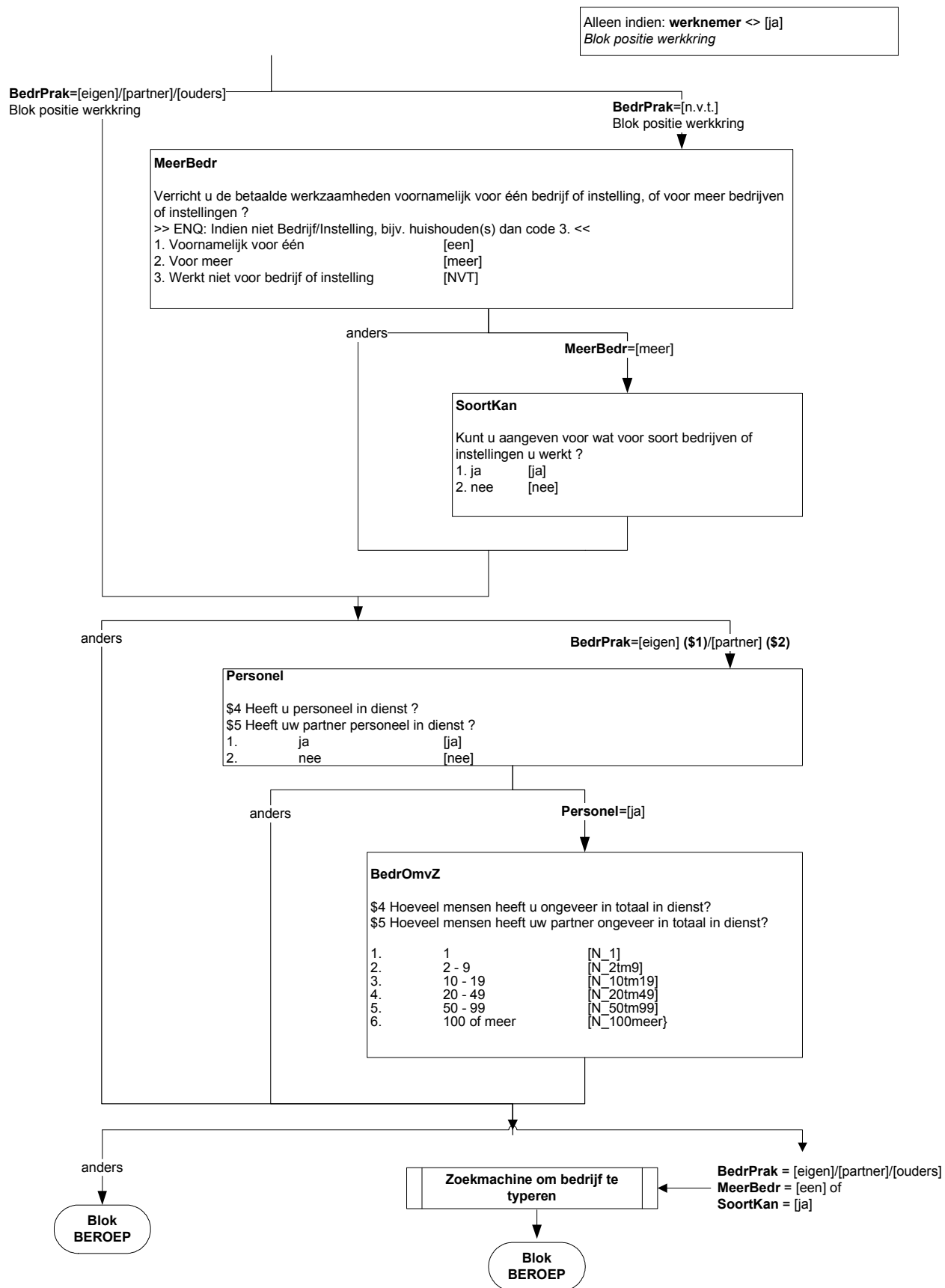
\$4 Hoeveel mensen heeft u ongeveer in totaal in dienst?

\$5 Hoeveel mensen heeft uw partner ongeveer in totaal in dienst?

1.		[N_1]
2.	2 - 9	[N_2tm9]
3.	10 - 19	[N_10tm19]
4.	20 - 49	[N_20tm49]
5.	50 - 99	[N_50tm99]
6.	100 of meer	[N100meer]

Zoekmachine

Bedrijf wordt gezocht op basis van soort bedrijf

Beroep

Intro_Addin2

De volgende vragen gaan over uw beroep.

>>ENQ: Toets 1 om verder te gaan.<<

Beroep

Welk beroep oefent u op dit moment uit?

Leiding

Geeft u in dit beroep of deze functie leiding aan medewerkers?

1. Ja
2. Nee

[Ja]

[Nee]

N_LeidW

Aan hoeveel?

>>ENQ: Personeel aan wie via anderen leiding wordt gegeven meetellen. <<

1. 1 - 4
2. 5 - 9
3. 10 - 19
4. 20 - 49
5. 50 - 99
6. 100 of meer

[N_1t/m4]

[N_5t/m9]

[N_10t/m19]

[N_20t/m49]

[N_50t/m99]

[N100meer]

VoornWzh

\$6 Wat zijn de voornaamste werkzaamheden die u verricht?

\$7 Wat zijn naast leidinggeven de voornaamste werkzaamheden die u verricht ?

\$8 Wat voor werk doet u hoofdzakelijk?

Alleen indien: **UrenWeek** >= 12 of
IsHetDan = [Minder30] of [Is30Meer]
 Blok positie werkkring

Intro_Addin2

De volgende vragen gaan over uw beroep.
 >>ENQ: Toets 1 om verder te gaan.<<

Zoekmachine om beroep te
 typeren

Beroep

Welk beroep oefent u op dit moment uit ?

Leiding

Geeft u in dit beroep of deze functie leiding aan medewerkers?

1. ja [ja]
2. nee [nee]

Leiding= [ja] en
BedrPrak<>[eigen]

N_LeidW

Aan hoeveel?

>>ENQ: Personeel aan wie via anderen leiding wordt gegeven meetellen. <<

1.	1 - 4	[N_1t/m4]	4.	20 - 49	[N_20t/m49]
2.	5 - 9	[N_5t/m9]	5.	50 - 99	[N_50t/m99]
3.	10 - 19	[N_10t/m19]	6.	100 of meer	[N100meer]

Anders

VoornWzh

- \$6** Wat zijn de voornaamste werkzaamheden die u verricht ?
\$7 Wat zijn naast leidinggeven de voornaamste werkzaamheden die u verricht ?
\$8 Wat voor werk doet u hoofdzakelijk ?

Einde zoekmachine om beroep
 te typeren

Vraag
 VAR1061A

Maatschappelijke positie

MaatsPos

Welke omschrijving vindt u het beste bij u passen: →

1. werkloos,	[Werkloos]
2. vrijwilliger,	[Vrijwil]
3. arbeidsongeschikt,	[AO]
4. scholier of studerende,	[Stud]
5. huismoeder of huisvrouw/ huisvader of huisman, of	[Huisvr]
6. gepensioneerd of met de VUT?	[Pensioen]
7. Geen van deze	[GeenDeze]

Werkkring verleden & Bedrijf en Beroep RETRO

Ooit12

Heeft u ooit een betaalde werkring gehad van 12 uur of meer per week, waarin u langer dan 1 jaar gewerkt heeft?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

Alleen indien:
BetwerkNu = [nee]/wn/wg of
UrenWeek < 12 of
IsHetDan = [MinOf4]/[Minder12]/wn/wg
 Blok Positie werkkring

\$1 betaald werk voor 1 uur of meer (**BetWrkNu** = ja)

MaatsPos

Welke omschrijving vindt u het beste bij u passen:->

1. (\$1 werkende met betaald werk)	[BetWerk]
2. werkloos,	[Werkloos]
3. vrijwilliger,	[Vrijwil]
4. arbeidsongeschikt,	[AO]
5. Scholier of studerende,	[Stud]
6. huismoeder of huisvrouw/ huisvader of huisman, of	[Huisvr]
7. gepensioneerd of met de VUT?	[Pensioen]
8. Geen van deze	[GeenDeze]

[BetWerk]/[Werkloos]/[Vrijwil]/
[AO]/[Huisvr]/[Pensioen]

anders

Vraag
VAR1061A

Ooit12

Heeft u ooit een betaalde werkkring gehad van 12 uur of meer per week. waarin u langer dan 1 jaar gewerkt heeft?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

[Ja]

[Nee]/wn/wg

Blok Bedrijf Retro

Blok Beroep Retro

Vraag
VAR1061A

Vraag
VAR1061A

VAR1061A (16)

Verricht u vrijwilligerwerk, dat wil zeggen: onbetaald werk ten behoeve van of georganiseerd door een instelling of vereniging?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR1061B (16)

>> ENQ: Naar boven afronden op hele uren: 45 minuten wordt dan 1 uur. <<

Hoeveel uur gemiddeld per week verricht u vrijwilligerwerk?

[1...168]

VAR1062A (17)

Biedt u kosteloos hulp aan zieke of gehandicapte familieleden, kennissen of buren?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR1062B (17)

>> ENQ: Naar boven afronden op hele uren: 45 minuten wordt dan 1 uur. <<

Hoeveel uur gemiddeld per week biedt u kosteloos hulp aan zieke of gehandicapte familieleden, kennissen of buren?

[1...168]

INT137 (18a)

>> ENQ: Overhandig KAART 1. <<

Stel dat u de wijze waarop u uw tijd besteedt kunt veranderen, aan sommige zaken meer tijd besteden en aan andere minder.

Aan welke van de volgende zaken zou u meer tijd willen besteden en aan welke minder tijd en aan welke zou u net zoveel tijd willen besteden als nu?

Aan betaald werk, is dat: →

1. meer tijd,	[Meer]
2. minder tijd,	[Minder]
3. of net zoveel tijd als nu?	[NetZoVeel]
4. Niet van toepassing (niet noemen)	[NVT]

INT138 (18b)

>> ENQ: KAART 1. <<

En aan huishoudelijk werk?

1. Meer tijd	[Meer]
2. Minder tijd	[Minder]
3. Net zoveel tijd als nu	[NetZoVeel]
4. Niet van toepassing (niet noemen)	[NVT]

INT139 (18c)

>> ENQ: KAART 1. <<

En aan uw gezin?

1. Meer tijd	[Meer]
2. Minder tijd	[Minder]
3. Net zoveel tijd als nu	[NetZoVeel]
4. Niet van toepassing (niet noemen)	[NVT]

INT140 (18d)

>> ENQ: KAART 1. <<

En aan uw vrienden, is dat: →

1. meer tijd,	[Meer]
2. minder tijd,	[Minder]
3. of net zoveel tijd als nu?	[NetZoVeel]
4. Niet van toepassing (niet noemen)	[NVT]

VAR1061A

Verricht u vrijwilligerswerk, dat wil zeggen: onbetaald werk ten behoeve van of georganiseerd door een instelling of vereniging?

VAR1061A = [Ja]

VAR1061A = [Nee]/wn/wg

VAR1061B

Hoeveel uur gemiddeld per week verricht u vrijwilligerswerk?

VAR1062A

Biedt u kosteloos hulp aan zieke of gehandicapte familieleden, kennissen of buren?

VAR1062A = [Ja]

VAR1062A = [Nee]/wn/wg

VAR1062B

Hoeveel uur gemiddeld per week biedt kosteloos hulp aan zieke of gehandicapte familieleden, kennissen of buren?

INT137

Aan welke van de volgende zaken zou u meer tijd willen besteden en aan welke minder tijd, en aan welke zou u net zoveel tijd willen besteden als nu? Aan betaald werk, is dat: ?

INT138

En aan huishoudelijk werk?

INT139

En aan uw gezin?

INT140

En aan uw vrienden, is dat: ?

INT141 (18e)

>> ENQ: KAART 1. <<

En aan vrijetijdsactiviteiten?

1. Meer tijd	[Meer]
2. Minder tijd	[Minder]
3. Net zoveel tijd als nu	[NetZoVeel]
4. Niet van toepassing (niet noemen)	[NVT]

BelProbl

>> ENQ: Doorvragen, meer antwoorden mogelijk.

ENQ: Door OP genoemde problemen duidelijk van elkaar onderscheiden d.m.v. een puntkomma (;). <<

Vervolgens zou ik u willen vragen wat u de belangrijkste problemen in ons land vindt?

STRING[120]

V401 (19)

Hoe is over het algemeen uw gezondheid. Is deze: →

1. zeer goed,	[ZrGoed]
2. goed,	[Goed]
3. gaat wel,	[GaatWel]
4. slecht,	[Slecht]
5. of zeer slecht?	[ZrSlecht]

VAR1343 (199)

Zou u willen aangeven in hoeverre de volgende stelling op u van toepassing is. U kunt antwoorden met ja, soms of nee.

Ik voel me van andere mensen geïsoleerd.

1. Ja	[Ja]
2. Soms	[Soms]
3. Nee	[Nee]

INT141

En aan Vrijtijdsactiviteiten?

BelProbl

Vervolgens zou ik u willen vragen wat u de belangrijkste problemen in ons land vindt?

V401

Hoe is over het algemeen uw gezondheid. Is deze: ?

VAR1343

Ik voel me van andere mensen geïsoleerd.

ENDBLOK

Blok 2. Welvaart en Sociale zekerheid

VAR648 (20)

Nu volgen er enkele vragen over welvaart en sociale zekerheid.

In welke mate bent u tevreden met het leven dat u op het ogenblik leidt. Bent u: →

1. buitengewoon tevreden,	[BTevr]
2. zeer tevreden,	[ZrTevr]
3. tevreden,	[Tevr]
4. tamelijk tevreden,	[TamTevr]
5. of niet zo tevreden?	[NtZoTevr]

VAR149 (21)

Bent u met uw inkomen tevreden, tamelijk tevreden of niet tevreden?

1. Tevreden	[Tevr]
2. Tamelijk tevreden	[TamTevr]
3. Niet tevreden	[NtTevr]
4. Geen mening	[GeenMen]

VAR058 (22)

Vindt u dat er in ons land op het ogenblik welvaart heerst of niet?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR059 (23)

Heerst er hier in uw gezin welvaart of niet?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR064 (24)

Vindt u dat de regering voldoende doet om de welvaart voor mensen zoals u te vergroten?

1. Voldoende	[Voldoen]
2. Onvoldoende	[Onvoldoen]

VAR365 (25)

Denkt u dat u in financieel opzicht een onbekommerde oude dag zult hebben?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR065 (26)

Denkt u dat er in de nabije toekomst een economische crisis met grote werkloosheid zal komen of denkt u dat de welvaart voorlopig wel zal aanhouden?

1. Voorziet crisis	[Crisis]
2. Welvaart houdt aan	[Welvaart]

VAR092 (27)

Sommige mensen zijn van mening dat de opvattingen over gedrag en zeden in ons land steeds meer achteruit gaan, anderen vinden juist dat het er beter op wordt. Wat is uw mening hierover. Is dat: →

1. gaat vooruit,	[Vooruit]
2. gedeeltelijk vooruit / gedeeltelijk achteruit,	[DeelDeel]
3. blijft ongeveer gelijk,	[Gelijk]
4. of gaat achteruit?	[Achteruit]
5. Geen mening	[GeenMen]

VAR648

In welke mate bent u tevreden met het leven dat u op dit ogenblik leidt. Bent u: ?

VAR149

Bent u met uw inkomen tevreden, tamelijk tevreden of niet tevreden?

VAR058

Vindt u dat er in ons land op het ogenblik welvaart heerst of niet?

VAR059

Heerst er hier in uw gezin welvaart heerst of niet?

VAR064

Vindt u dat de regering voldoende doet om de welvaart voor mensen zoals u te vergroten?

VAR365

Denkt u dat u in financieel opzicht een onbekommerde oude dag zult hebben?

VAR065

Denkt u dat er in de nabije toekomst een economische crisis met grote werkloosheid zal komen of denkt u dat de welvaart voorlopig wel zal aanhouden?

VAR092

Sommige mensen zijn van mening dat de opvattingen over gedrag en zeden in ons land steeds meer achteruit gaan, anderen vinden juist dat het er beter op wordt, Wat is uw mening hierover? Is dat: ?

IntSDQ

>> ENQ: Geef de laptop aan O.P. en leg uit hoe het invullen van de vragen in zijn werk gaat.

Laat O.P. zelf de oefenvraag invullen.

Toets <1> om verder te gaan. <<

De volgende vragen zijn nogal persoonlijk van aard. Daarom wil ik u vragen of u de antwoorden op deze vragen zelf intoetst in de computer. Ik zal aan de hand van een voorbeeld laten zien hoe dat gaat.

Oefen1

>> ENQ: Oefenvraag. <<

Wat is uw leeftijd?

[1..125]

Oefen 2

Lukt het om zelf de vragen op de computer te beantwoorden?

1. Ja

[Ja]

2. Nee

[Nee]

VAR096 (28)

Vindt u dat de overheid over meer of minder geld moet kunnen beschikken om allerlei openbare voorzieningen mogelijk te maken?

1. Veel meer

[VeelMeer]

2. Een beetje meer

[BeetMeer]

3. Laten zoals nu

[ZoalsNu]

4. Een beetje minder

[BeetMind]

5. Veel minder

[VeelMind]

6. Geen mening

[GeenMen]

INT054 (29a)

Nu volgen steeds twee sociale groeperingen die van elkaar verschillen en zelfs wel eens in strijd met elkaar zijn.

Kunt u telkens aangeven hoe groot volgens u de tegenstelling is tussen deze twee groepen.

Hoe groot is de tegenstelling in ons land tussen arme mensen en rijke mensen?

1. Zeer groot

[ZrGroot]

2. Groot

[Groot]

3. Niet zo groot

[NtZGroot]

4. Helemaal geen tegenstelling

[HlmGeen]

5. Weet niet

[WeetNiet]

[NODK]

INT055 (29b)

En tussen de arbeidersklasse en de middenklasse?

1. Zeer groot

[ZrGroot]

2. Groot

[Groot]

3. Niet zo groot

[NtZGroot]

4. Helemaal geen tegenstelling

[HlmGeen]

5. Weet niet

[WeetNiet]

[NODK]

INT056 (29c)

En hoe groot is de tegenstelling tussen werklozen en mensen die werk hebben?

1. Zeer groot

[ZrGroot]

2. Groot

[Groot]

3. Niet zo groot

[NtZGroot]

4. Helemaal geen tegenstelling

[HlmGeen]

5. Weet niet

[WeetNiet]

[NODK]

INT057 (29d)

En tussen werkgevers en werknemers?

1. Zeer groot

[ZrGroot]

2. Groot

[Groot]

3. Niet zo groot

[NtZGroot]

4. Helemaal geen tegenstelling

[HlmGeen]

5. Weet niet

[WeetNiet]

[NODK]

IntSDQ

De volgende vragen zijn nogal persoonlijk van aard. Daarom wil ik u vragen of u de antwoorden op deze vragen zelf intoetst in de computer.

Oefen1

Wat is uw leeftijd?

Oefen2

Lukt het om zelf de vragen op de computer te beantwoorden?

VAR096

Vindt u dat de overheid over meer of minder geld moet kunnen beschikken om allerlei openbare voorzieningen mogelijk te maken?

INT054

Hoe groot is de tegenstelling tussen arme mensen en rijke mensen?

INT055

En tussen de arbeidersklasse en de middenklasse?

INT056

En hoe groot is de tegenstelling tussen werklozen en mensen die werk hebben?

INT057

En tussen werknemers en werkgevers?

INT058 (29e)

En hoe groot is de tegenstelling tussen mensen van het platteland en stadsmensen?

1. Zeer groot	[ZrGroot]	
2. Groot	[Groot]	
3. Niet zo groot	[NtZGroot]	
4. Helemaal geen tegenstelling	[HlmGeen]	
5. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT059 (29f)

En tussen jongeren en ouderen?

1. Zeer groot	[ZrGroot]	
2. Groot	[Groot]	
3. Niet zo groot	[NtZGroot]	
4. Helemaal geen tegenstelling	[HlmGeen]	
5. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT059a (29g)

En tenslotte tussen allochtonen en autochtonen?

1. Zeer groot	[ZrGroot]	
2. Groot	[Groot]	
3. Niet zo groot	[NtZGroot]	
4. Helemaal geen tegenstelling	[HlmGeen]	
5. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

Afsluit

Dit was de laatste vraag om zelf in te vullen. Als u nu een 1 intoetst worden de gegevens opgeslagen en kunnen de antwoorden op de vragen niet meer op het beeldscherm verschijnen. Toets s.v.p. 1 en geef de computer weer terug aan de interviewer.

1. Verder

Overgang

>> ENQ: Toets <1> om verder te gaan. <<

INT058

En hoe groot is de tegenstelling tussen mensen van het platteland en stadsmensen?

INT059

En tussen ouderen en jongeren?

INT059a

En tenslotte tussen allochtonen en autochtonen?

Afsluit

Verder

Overgang

>> ENQ: Toets 1 om verder te gaan. <<

VAR571 (30)

Dan wil ik u nu enkele vragen stellen over sociale zekerheid.

Wat verwacht u van de sociale uitkeringen in de komende tijd? Zullen die stijgen, dalen of gelijk blijven?

1. Stijgen	[Stijgen]
2. Dalen	[Dalen]
3. Gelijk blijven	[Gelijk]

VAR572 (31)

Verwacht u dat de sociale uitkeringen sterk, enigszins of een klein beetje zullen (\$1 stijgen (indien VAR571=[Stijgen])) / (\$2 dalen (indien VAR571=[Dalen]))?

1. Sterk	[Sterk]
2. Enigszins	[Enigszins]
3. Een klein beetje	[Beetje]

VAR573 (32)

Bent u van mening dat, gegeven de huidige economische situatie, de sociale uitkeringen zouden moeten stijgen, dalen of gelijk blijven?

1. Stijgen	[Stijgen]
2. Dalen	[Dalen]
3. Gelijk blijven	[Gelijk]

VAR574 (33)

Denkt u dat deze sociale uitkeringen gegeven de huidige economische situatie sterk, enigszins of een beetje zouden moeten (\$3 stijgen (indien VAR573=[Stijgen])) / (\$4 dalen (indien VAR573=[Dalen]))?

1. Sterk	[Sterk]
2. Enigszins	[Enigszins]
3. Een klein beetje	[Beetje]

VAR576 (34)

In hoeverre bent u het met de volgende uitspraak eens of oneens.

In de toekomst moeten wij met minder sociale zekerheid leren leven, hoe onrechtvaardig dat in sommige gevallen ook uit kan pakken. Bent u het hier: →

1. sterk mee eens,	[StMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. noch mee eens, noch mee oneens,	[NochNoch]
4. mee oneens,	[MOneens]
5. of sterk mee oneens?	[StMOneens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR153 (35)

Bent u tevreden of ontevreden over de sociale verzekeringen en sociale voorzieningen in ons land?

1. Tevreden	[Tevred]
2. Ontevreden	[Ontevred]
3. Geen oordeel	[GeenOord]

VAR154 (36)

Nu iets over sociale voorzieningen.

Ik noem nu enkele sociale voorzieningen. Wilt u voor elk hiervan aangeven of deze volgens u op dit moment voldoende of onvoldoende is.

De Algemene Ouderdomswet (AOW)?

1. Voldoende	[Voldoen]
2. Onvoldoende	[Onvoldoen]
3. Te goed (niet noemen)	[TeGoed]

VAR155 (37)

En de Wet Werk en Bijstand (voorheen Algemene Bijstandswet)?

1. Voldoende	[Voldoen]
2. Onvoldoende	[Onvoldoen]
3. Te goed (niet noemen)	[TeGoed]

VAR571

Wat verwacht u van de sociale uitkeringen in de komende tijd? Zullen die stijgen, dalen of gelijk blijven?

VAR571 = \$1 [stijgen] / \$2 [dalen]

VAR571 = [gelijk]/wn/wg

VAR572

Verwacht u dat de sociale uitkeringen sterk, enigszins of een klein beetje zullen (\$1 stijgen / \$2 dalen)?

VAR573

Bent u van mening dat, gegeven de huidige economische situatie, de sociale uitkeringen zouden moeten stijgen, dalen of gelijk blijven?

VAR573 = \$3 [stijgen] / \$4 [dalen]

VAR573 = [gelijk]/wn/wg

VAR574

Denkt u dat deze sociale uitkeringen, gegeven de huidige economische situatie sterk, enigszins of een beetje zouden moeten (\$3 stijgen / \$4 dalen)?

VAR576

In de toekomst moeten wij met minder sociale zekerheid leren leven, hoe onrechtvaardig dat in sommige gevallen ook uit kan pakken.

VAR153

Bent u tevreden of ontevreden over de sociale verzekeringen en sociale voorzieningen in ons land?

VAR154

Ik noem nu enkele sociale voorzieningen. Wilt u voor elk hiervan aangeven of deze volgens u op dit moment voldoende of onvoldoende is.
De Algemene Ouderdomswet?

VAR155

En de Wet Werk en Bijstand (voorheen Algemene Bijstandswet)?

VAR156 (38)

En de Werkloosheidswet (WW)?

1. Voldoende	[Voldoen]
2. Onvoldoende	[Onvoldoen]
3. Te goed (niet noemen)	[TeGoed]

VAR157 (39)

En de Algemene Nabestaandenwet (ANW)?

1. Voldoende	[Voldoen]
2. Onvoldoende	[Onvoldoen]
3. Te goed (niet noemen)	[TeGoed]

VAR157A (40)

En de Arbeidsongeschiktheidswet (de WIA, voorheen WAO, Wajong)?

1. Voldoende	[Voldoen]
2. Onvoldoende	[Onvoldoen]
3. Te goed (niet noemen)	[TeGoed]

VAR154A (41)

En tenslotte de Ziektewet?

1. Voldoende	[Voldoen]
2. Onvoldoende	[Onvoldoen]
3. Te goed (niet noemen)	[TeGoed]

VAR164 (42)

Vindt u dat in ons land de verschillen tussen de inkomens te groot zijn, ongeveer juist zijn, of dat de verschillen tussen de inkomens te klein zijn?

1. Te groot	[TeGroot]
2. Ongeveer juist	[Juist]
3. Te klein	[TeKlein]
4. Geen mening (niet noemen)	[GeenMen]

VAR165 (43)

Wij willen graag uw mening nog wat nauwkeuriger weten.

Wenst u dat de verschillen tussen hoge en lage inkomens veel groter worden, een beetje groter worden, hetzelfde blijven, een beetje kleiner worden of veel kleiner worden?

1. Veel groter	[VeelGro]
2. Een beetje groter	[BeetGro]
3. Blijven zoals nu	[ZoalsNu]
4. Een beetje kleiner	[BeetKlei]
5. Veel kleiner	[VeelKlei]
6. Geen oordeel (niet noemen)	[GeenOord]

VAR166 (44)

Er zijn particulieren die veel bezitten en anderen die minder bezitten. Wenst u dat de verschillen tussen dat bezit veel groter worden, een beetje groter worden, hetzelfde blijven, een beetje kleiner worden of veel kleiner worden?

1. Veel groter	[VeelGro]
2. Een beetje groter	[BeetGro]
3. Blijven zoals nu	[ZoalsNu]
4. Een beetje kleiner	[BeetKlei]
5. Veel kleiner	[VeelKlei]
6. Geen oordeel (niet noemen)	[GeenOord]

VAR156

De Werkloosheidswet (WW)?

VAR157

De Algemene Nabestaandenwet (ANW)?

VAR157a

De Arbeidsongeschiktheidswet (deWIA, voorheen WAO, Wajong)?

VAR154a

De Ziektewet?

VAR164

Vindt u dat in ons land de verschillen tussen inkomens te groot zijn, ongeveer juist zijn, of dat de verschillen tussen de inkomens te klein zijn?

VAR165

Wenst u dat de verschillen tussen hoge en lage inkomsten veel groter worden, een beetje groter worden, hetzelfde blijven een beetje kleiner worden of veel kleiner worden?

VAR166

Er zijn particulieren die veel bezitten en anderen die minder bezitten. Wenst u dat de verschillen tussen dat bezit veel groter worden, een beetje groter worden, hetzelfde blijven, een beetje kleiner worden of veel kleiner worden?

ENDBLOK

Blok 3. Vrijheid van meningsuiting en Geloof

VAR179 (45A)

>> ENQ: Overhandig KAART 2. <<

De volgende vraag gaat over vrijheid van meningsuiting.

Op deze kaart wordt steeds het een en ander genoemd. Men kan vinden dat iedereen in ons land vrij moet zijn om te doen wat erop staat of dat die vrijheid op de een of andere manier moet worden beperkt. Wat vindt u?

We beginnen met voor of tegen iets demonstreren. Moet dat vrij zijn?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR180 (45B)

>> ENQ: KAART 2. <<

En openlijk kritiek leveren op het koningshuis. Moet dat vrij zijn?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR184 (45F)

>> ENQ: KAART 2. <<

En in het openbaar schrijven wat men wil. Moet dat vrij zijn?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR185 (45G)

>> ENQ: KAART 2. <<

En tenslotte in het openbaar zeggen wat men wil. Moet dat vrij zijn?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR198A (46)

De volgende vragen gaan over uw levens- of maatschappijbeschouwing.

Bent u in een bepaald geloof grootgebracht?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR198 (47)

Welk geloof was dat?

1. Rooms-katholiek (RK)	[RK]
2. Nederlands Hervormd (NH)	[NH]
3. Gereformeerd	[Gereform]
4. Hindoe	[[Hindoe]
5. Islamitisch	[Islam]
6. Boeddhistisch	[Boeddhis]
7. Ander geloof	[Ander]

VAR201A (48)

Beschouwt u zichzelf als behorend tot een kerkgenootschap of levensbeschouwelijke groepering?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR201B (49)

Welk kerkgenootschap of levensbeschouwelijke groepering is dat?

1. Rooms-katholiek (RK)	[RK]
2. Protestantse Kerk in Nederland (PKN / Samen op Weg Kerken)	[PKN]
3. Hindoe	[Hindoe]
4. Islamitisch	[Islam]
5. Boeddhistisch	[Boeddhis]
6. Ander kerkgenootschap of levensbeschouwelijke groepering	[Ander]

VAR179

OP deze kaart wordt steeds het een en ander genoemd. Men kan vinden dat iedereen in ons land vrij moet zijn om te doen wat erop staat of dat die vrijheid op de een of andere manier moet worden beperkt. Wat vindt u?
Voor of tegen iets demonstreren?

VAR180

Openlijk kritiek leveren op het koningshuis?

VAR184

In het openbaar schrijven wat men wil?

VAR185

In het openbaar zeggen wat men wil?

VAR198a

De volgende vragen gaan over uw levens – of maatschappelijke beschouwing
Bent u in een bepaald geloof grootgebracht?

VAR198a = [Ja]

VAR198a = [Nee]/wn/wg

VAR198

Welk geloof was dat?

VAR201a

Beschouwt u zichzelf als behorend tot een kerkgenootschap of levensbeschouwelijke groepering?

VAR201a = [Ja]

VAR201a = [Nee]/wn/wg

VAR201b

Welk kerkgemeenschap of levensbeschouwelijke groepering is dat?

VAR204 (50)

>> ENQ: Voor hindoes, moslims, joden etc.: tempel, moskee, synagoge in plaats van kerk. <<

Hoe vaak bent u gedurende het afgelopen half jaar naar de kerk geweest. Was dat: →

1. eens per week of vaker,	[EpWk]
2. eens per 2 weken,	[Ep2Wk]
3. eens per maand,	[EpMnd]
4. minder dan eenmaal per maand,	[MEpMnd]
5. of nooit?	[Nooit]

INT257 (51)

>> ENQ.: Overhandig KAART 3.

Slechts één antwoord mogelijk! <<

Hoe zou u zichzelf beschrijven?

1. Buitengewoon gelovig	[BuitGel]
2. Erg gelovig	[ErgGel]
3. Enigszins gelovig	[EnigGel]
4. Noch gelovig, noch ongelovig	[NochNoch]
5. Enigszins ongelovig	[EnigOngl]
6. Erg ongelovig	[ErgOngl]
7. Buitengewoon ongelovig	[BuitOngl]

VAR211 (52)

Ziet u de Bijbel als het woord van God?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]
3. Gedeeltelijk of in een bepaalde zin	[Gedeelte]

VAR223 (53)

Sommige mensen zijn van mening dat politiek en godsdienst los van elkaar moeten staan, anderen vinden van niet. Hoe denkt u hierover?

1. Moeten los van elkaar staan	[Los]
2. Moeten niet los van elkaar staan	[NietLos]
3. Hangt ervan af	[HangtAf]

VAR1320 (54)

Kunt u aangeven in welke mate u het eens bent met de volgende stellingen.

De zin van het leven zal je moeten vinden in je unieke innerlijke ervaring en de ontwikkeling van je eigen vermogens.

Bent u het hier: →

1. sterk mee eens,	[StrkEens]
2. enigszins mee eens,	[EnigEens]
3. niet mee eens, niet mee oneens,	[NietNiet]
4. enigszins mee oneens,	[EnigOnen]
5. of sterk mee oneens?	[StrkOnen]

VAR1321 (55)

Bij het nemen van beslissingen kun je over het algemeen beter afgaan op je intuïtie en je gevoel dan op je verstand.

Bent u het hier: →

1. sterk mee eens,	[StrkEens]
2. enigszins mee eens,	[EnigEens]
3. niet mee eens, niet mee oneens,	[NietNiet]
4. enigszins mee oneens,	[EnigOnen]
5. of sterk mee oneens?	[StrkOnen]

VAR1322 (56)

In hoeverre klopt de volgende uitspraak voor u.

Religie zoek ik zelf bijeen in de wijsheid van allerlei tradities en ideeën. Klopt deze uitspraak: →

1. helemaal voor u,	[Hlml]
2. gedeeltelijk voor u,	[Gedeelte]
3. of helemaal niet voor u?	[HlmlNiet]

VAR204

Hoe vaak bent u gedurende het afgelopen half jaar naar de kerk geweest?

INT257

Hoe zou u zichzelf beschrijven?

VAR211

Ziet u de bijbel als het woord van God?

VAR223

Sommige mensen zijn van mening dat politiek en godsdienst los van elkaar moeten staan, anderen vinden van niet. Hoe denkt u hierover?

VAR1320

Kunt u aangeven in welke mate het u eens bent met volgende stellingen.

De zin van het leven zal je zelf moeten vinden in je unieke innerlijke ervaring en de ontwikkeling van je eigen vermogen.

VAR1321

Bij het nemen van beslissingen kun je over het algemeen beter afgaan op je intuïtie en je gevoel dan op je verstand.

VAR1322

In hoeverre klopt de volgende uitspraak voor u

Religie zoek ik zelf bijeen in de wijsheid van allerlei tradities en ideeën.

VAR1323 (57)

Er volgen nu een aantal manieren waarop men zich met spiritualiteit kan bezig houden, daarmee bedoelen we alles wat te maken heeft met een diepere betekenis of geestelijke dimensie van het leven.

Kunt u aangeven hoe vaak u zich op de volgende manieren met spiritualiteit bezighoudt.

Praten of mailen met andere belangstellenden over spiritualiteit, doet u dat: →

1. vaak,	[Vaak]
2. soms,	[Soms]
3. of zelden of nooit?	[Zelden]

VAR1324 (58)

En meedoen met een gespreksgroep over een spiritueel onderwerp?

1. Vaak	[Vaak]
2. Soms	[Soms]
3. Zelden of nooit	[Zelden]

VAR1325 (59)

En op internet kijken naar informatie over spiritualiteit, doet u dat: →

1. vaak,	[Vaak]
2. soms,	[Soms]
3. of zelden of nooit?	[Zelden]

VAR1326 (60)

En een beurs, manifestatie of andere grote bijeenkomst bezoeken over spirituele onderwerpen?

1. Vaak	[Vaak]
2. Soms	[Soms]
3. Zelden of nooit	[Zelden]

VAR1327 (61)

En tijdschriften of boeken lezen die zijn gespecialiseerd in spirituele onderwerpen, doet u dat: →

1. vaak,	[Vaak]
2. soms,	[Soms]
3. of zelden of nooit?	[Zelden]

VAR1328 (62)

En deelnemen aan een cursus, gericht op spiritualiteit?

1. Vaak	[Vaak]
2. Soms	[Soms]
3. Zelden of nooit	[Zelden]

VAR1323

Kunt u aangeven hoe vaak u zich op de volgende manieren met spiritualiteit bezighoudt
Praten of mailen met andere belangstellenden over spiritualiteit, doet u dat:

VAR1324

En meedoen met een gespreksgroep over een spiritueel onderwerp?

VAR1325

En op internet kijken naar informatie over spiritualiteit, doet u dat:

VAR1326

En een beurs, manifestatie of andere grote bijeenkomst bezoeken over spirituele onderwerpen?

VAR1327

En tijdschriften of boeken lezen die zijn gespecialiseerd in spirituele onderwerpen, doet u dat

VAR1328

En deelnemen aan een cursus, gericht op spiritualiteit?

ENDBLOK

Blok 4. Vertrouwen en Politiek

VAR229 (63)

>> ENQ: Overhandig KAART 4.

Let op: slechts één antwoord toegestaan. <<

Op deze kaart staan verschillende dingen die in het leven belangrijk kunnen zijn.

Kunt u mij zeggen wat u voor uzelf het allerbelangrijkste vindt?

1. Een goed inkomen	[Inkomen]
2. Een leuk gezin	[Gezin]
3. Een goede gezondheid	[Gezondh]
4. Veel vrije tijd	[VrijeTyd]
5. Een goed huwelijksleven	[Huwelijk]
6. Een sterk geloof	[Geloof]
7. Prettig werk	[Werk]
8. Veel vrienden en kennissen	[Vrienden]

IntSDQ

>> ENQ: Geef de laptop aan O.P. en leg uit hoe het invullen van de vragen in zijn werk gaat.

Toets <1> om verder te gaan. <<

Ook de volgende vragen zijn nogal persoonlijk van aard. Daarom wil ik u vragen of u de antwoorden op deze vragen zelf intoetst in de computer.

INT218 (64)

Hoeveel vertrouwen heeft u in de regering?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVetr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT219 (65)

En in het bedrijfsleven?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVetr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT221 (66)

En in kerken en religieuze organisaties?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVetr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT222 (67)

Hoeveel vertrouwen heeft u in de rechtspraak?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVetr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

VAR229

Op deze kaart staan verschillende dingen die in het leven belangrijk kunnen zijn.
Kunt u mij zeggen wat u voor uzelf het allerbelangrijkste vindt?

IntSDQ

Ook de volgende vragen zijn nogal persoonlijk van aard. Daarom wil ik u vragen of u de antwoorden op deze vragen zelf intoetst in de computer.

INT218

Hoeveel vertrouwen heeft u in de regering?

INT219

En in het bedrijfsleven?

INT221

En in kerken en religieuze organisaties?

INT222

Hoeveel vertrouwen heeft u in de rechtspraak?

INT223 (68)

En in het onderwijs?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVertr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT710 (69)

En in de gezondheidszorg?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVertr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT711 (70)

Hoeveel vertrouwen heeft u in de kranten?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVertr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT712 (71)

En in de politie?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVertr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT713 (72)

En in de Tweede Kamer?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVertr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT714 (73)

Hoeveel vertrouwen heeft u in de ambtenaren?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVertr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT715 (74)

En in de Europese Unie?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVertr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

INT223

En in het onderwijs?

INT710

En in de gezondheidszorg?

INT711

Hoeveel vertrouwen heeft u in de kranten?

INT712

En in de politie?

INT713

En in de tweede kamer?

INT714

Hoeveel vertrouwen heeft u in de ambtenaren?

INT715

En in de Europese unie?

INT716 (75)

En tenslotte in de vakbonden?

1. Onbeperkt vertrouwen	[OnbVertr]	
2. Veel vertrouwen	[VIVetr]	
3. Enig vertrouwen	[EngVertr]	
4. Zeer weinig vertrouwen	[ZWnVertr]	
5. Helemaal geen vertrouwen	[GeenVertr]	
6. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

VAR433 (76)

Nu volgen enkele uitspraken.

Wilt u steeds aangeven in welke mate u het met deze uitspraak eens of oneens bent?

Men moet misdadigers niet in de eerste plaats straffen, maar men moet vooral proberen ze te veranderen.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR439 (77)

Wat we nodig hebben zijn minder wetten en instellingen en meer moedige, onvermoeibare en toegewijde leiders waar het volk vertrouwen in kan hebben.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR1329 (78)

De vrijheid van meningsuiting mag niet zover gaan dat mensen worden gekwetst in hun religieuze gevoelens.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR1330 (79)

Er spelen vandaag de dag dingen in Nederland die maken dat ik mij er voor schaam een Nederlander te zijn.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR445 (80)

Seksuele misdadigers moet men niet in de eerste plaats straffen, maar proberen te genezen.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

INT716

En tenslotte in de vakbonden?

VAR433

Wilt u steeds aangeven in welke mate u het met de uitspraak eens of oneens bent?

Men moet misdadigers niet in de eerste plaats straffen, maar men moet vooral proberen ze te veranderen.

VAR439

Wat we nodig hebben zijn minder wetten en instellingen en meer moedige, onvermoeibare en toegewijde leiders waar het volk vertrouwen in kan hebben.

VAR1329

De vrijheid van meningsuiting mag niet zover gaan dat mensen worden gekwetst in hun religieuze gevoelens.

VAR1330

Er spelen vandaag de dag dingen in Nederland die maken dat ik er mij voor schaam een Nederlander te zijn.

VAR445

Seksuele misdadigers moet men niet in de eerste plaats straffen, maar proberen te genezen.

VAR446 (81)

Er zijn zoveel verschillende opvattingen over wat goed en wat verkeerd is dat je soms niet meer weet waar je aan toe bent.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR447 (82)

Alles verandert hedentendage zo snel dat men vaak nauwelijks meer weet wat goed en wat slecht is.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR451 (83)

Hoewel het gebruik van geweld in het algemeen verkeerd is, is het soms de enige manier om een ideaal te verwezenlijken.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR452 (84)

Het leven krijgt alleen maar betekenis wanneer men zich aan een ideaal of taak wijdt.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR1316 (85)

De overheid moet geld beschikbaar stellen om grote sportevenementen naar Nederland te halen.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR1317 (86)

De overheid moet meer doen om de kansen van Nederlandse sporters te vergroten om tot de wereldtop te behoren.

1. Volkomen mee eens	[VolkEens]
2. In grote lijnen mee eens	[MeeEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NietEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR446

Er zijn zoveel verschillende opvattingen over wat goed en wat verkeerd is dat je soms niet meer weet waar je aan toe bent.

VAR447

Alles verandert hedentendage zo snel dat men vaak nauwelijks meer weet wat goed en wat slecht is.

VAR451

Hoewel het gebruik van geweld in het algemeen verkeerd is, is het soms de enige manier om een ideaal te verwezenlijken.

VAR452

Het leven krijgt alleen maar betekenis wanneer men zich aan een ideaal of taak wijdt.

VAR1316

De overheid moet geld ter beschikking stellen om grote sportevenementen naar Nederland te halen.

VAR1317

De overheid moet meer doen om de kansen van Nederlandse sporters te vergroten om tot de wereldtop te behoren.

VAR1331 (87)

Zou u zeggen dat u er zeer trots, tamelijk trots, niet zo trots of helemaal niet trots op bent om Nederlander te zijn?

1. Zeer trots	[ZrTrot]	
2. Tamelijk trots	[TamTrot]	
3. Niet zo trots	[NietZoTrot]	
4. Helemaal niet trots	[HlmNtTrot]	
5. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

VW065 (88)

Vindt u over het algemeen dat de meeste mensen wel te vertrouwen zijn of vindt u dat men niet voorzichtig genoeg kan zijn in de omgang met mensen?

1. Wel te vertrouwen	[Vertrouw]	
2. Je kunt niet voorzichtig genoeg zijn	[Voorzich]	
3. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

Afsluit

Dit was de laatste vraag om zelf in te vullen. Als u nu een 1 intoetst worden de gegevens opgeslagen en kunnen de antwoorden op de vragen niet meer op het beeldscherm verschijnen. Toets s.v.p. 1 en geef de computer weer terug aan de interviewer.

1. Verder

Overgang

>> ENQ: Toets <1> om verder te gaan. <<

VAR491 (89)

Dan wil ik nu een aantal vragen stellen over politiek.

In welke mate bent u geïnteresseerd in politiek. Is dat: →

1. sterk,	[Sterk]
2. gewoon,	[Gewoon]
3. matig,	[Matig]
4. weinig,	[Weinig]
5. of helemaal niet?	[HlmNiet]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR040 (90)

Leest u wel eens iets over politiek in ons land, bijvoorbeeld in de krant. Is dat: →

1. regelmatig,	[Regelmat]
2. af en toe,	[AfenToe]
3. een enkele keer,	[EnkKeer]
4. of niet?	[Niet]

VAR1304 (91)

In hoeverre bent u tevreden over de wijze waarop de democratie in Nederland functioneert. Bent u daarover al met al: →

1. zeer tevreden,	[ZrTevr]
2. tamelijk tevreden,	[TamTevr]
3. niet zo tevreden,	[NtZoTevr]
4. of helemaal niet tevreden?	[HlmNTevr]

VAR274 (92)

Als er nu verkiezingen zouden zijn voor de Tweede Kamer, zou u dan gaan stemmen?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]
3. Misschien (niet noemen)	[Misschien]
4. Mag niet stemmen (niet noemen)	[MagNiet]

VAR1331

Zou u zeggen dat u zeer trots, tamelijk trots of helemaal niet zo trots bent om Nederlander te zijn?

VW065

Vindt u over het algemeen dat de meeste mensen wel te vertrouwen zijn of vindt u dat men niet voorzichtig genoeg kan zijn in de omgang met mensen.

Afsluit

Dit was de laatste vraag om zelf in te vullen. Als u nu een 1 intoetst worden de gegevens opgeslagen en kunnen de antwoorden op de vragen niet meer op het beeldscherm verschijnen.

1. Verder

Overgang

>> ENQ: Toets <1> in om verder te gaan.

VAR491

In welke mate bent u geïnteresseerd in politiek. Is dat: ?

VAR040

Leest u wel eens iets over politiek in ons land, bijvoorbeeld in de krant. Is dat: ?

VAR1304

In hoeverre bent u tevreden over de wijze waarop de democratie in Nederland functioneert. Bent u daarover al met al: ?

VAR274

Als er nu verkiezingen zouden zijn voor de Tweede Kamer, zou u dan gaan stemmen?

VAR275 (93)

Op welke partij zou u dan waarschijnlijk stemmen?

1. CDA	[CDA]	
2. PvdA	[PvdA]	
3. SP (Socialistische partij)	[SP]	
4. VVD	[VVD]	
5. Partij voor de Vrijheid (Geert Wilders)	[PvdV]	
6. GroenLinks	[GroenL]	
7. Christen Unie	[CU]	
8. D66	[D66]	
9. SGP (Staatskundig Gereformeerde Partij)	[SGP]	
10. Partij voor de Dieren	[PvdD]	
11. Trots op Nederland (Rita Verdonk)	[ToN]	
12. Andere Partij	[Ander]	
13. Blanco stemmen	[Blanco]	
14. Weet nog niet	[WeetNiet]	[NODK]

VAR1196 (94)

Vindt u het in het algemeen gesproken, een goede of slechte zaak dat Nederland lid is van de Europese Unie of vindt u het noch goed noch slecht?

1. Goede zaak	[Goed]
2. Slechte zaak	[Slecht]
3. Noch goed, noch slecht	[NochNoch]

VAR1197 (95)

Heeft Nederland, alles wel beschouwd, naar uw idee wel of geen voordeel bij zijn lidmaatschap van de Europese Unie?

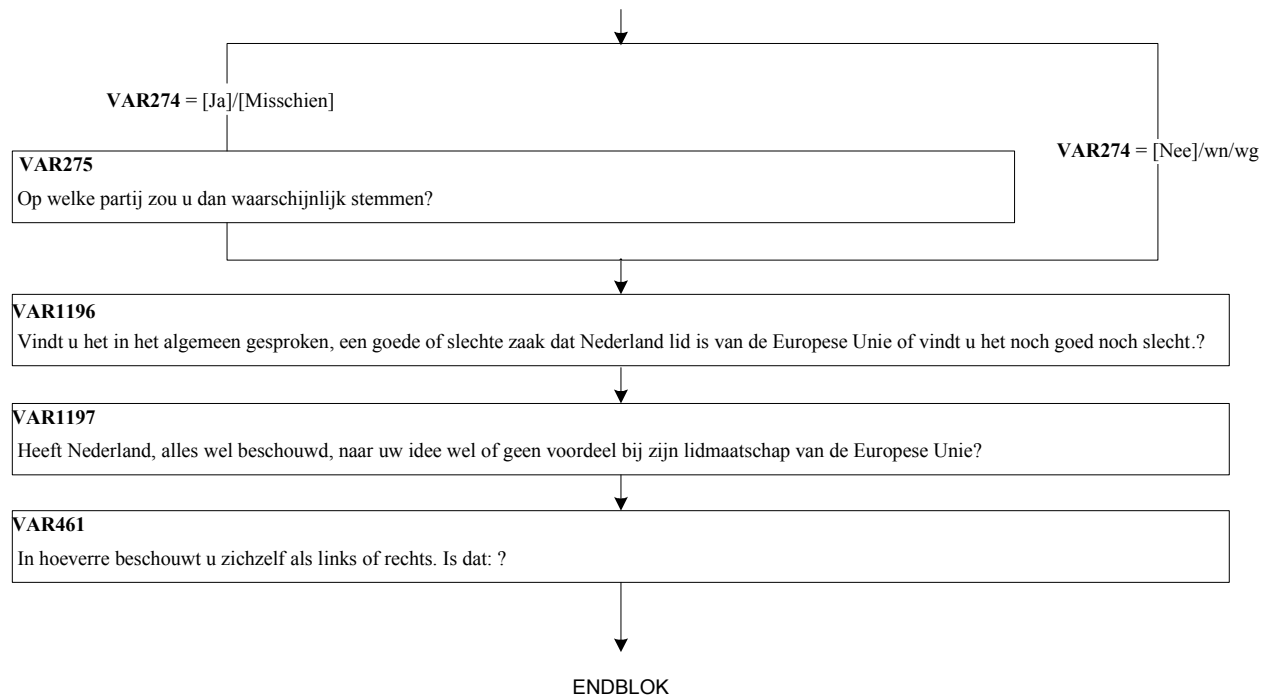
1. Wel voordeel	[WelVoor]
2. Geen voordeel	[GeenVoor]

VAR461 (96)

In hoeverre beschouwt u zichzelf als links of als rechts. Is dat: →

1. zeer links,	[ZrLinks]
2. gematigd links,	[GmLinks]
3. geen van beide,	[GnBeide]
4. gematigd rechts,	[GmRechts]
5. of zeer rechts?	[ZrRechts]
6. Geen mening	[GeenMen]

Blok 5. Democratie

VAR273 (97)

Nu volgen enkele vragen over democratie.

In welke mate moet de inspraak van de burgers op het bestuur van gemeente en provincie groter of kleiner worden.

Moet deze inspraak: →

1. veel groter worden,	[VeelGrot]
2. een beetje groter worden,	[BeetGrot]
3. blijven zoals nu,	[ZoalsNu]
4. een beetje kleiner worden,	[BeetKlei]
5. of veel kleiner worden?	[VeelKlei]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR1262 (98)

In hoeverre bent u het met de volgende uitspraak eens of oneens?

Als ik de politici zo bezig zie, vind ik ze arrogant. Bent u het hier: →

1. zeer mee eens,	[ZrMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. noch mee eens, noch mee oneens,	[NochNoch]
4. mee oneens,	[MOneens]
5. of zeer mee oneens?	[ZrMOneen]

VAR239 (99)

Nu volgt een aantal beweringen die met stemgedrag en politiek te maken hebben.

Ik wil graag weten wat u van deze beweringen vindt. Ik zal ze nu EEN voor EEN voorlezen, zegt u maar spontaan of u het er mee eens of oneens bent.

Wat de regering ook doet, voor het dagelijkse leven heeft het weinig nut.

1. Mee eens	[MEens]
2. Mee oneens	[MOneens]

VAR318 (100)

Mensen als ik hebben geen enkele invloed op wat de regering doet.

1. Mee eens	[MEens]
2. Mee oneens	[MOneens]

VAR319 (101)

Ik denk niet dat kamerleden en ministers veel geven om wat mensen zoals ik denken.

1. Mee eens	[MEens]
2. Mee oneens	[MOneens]

VAR320 (102)

Kamerleden letten te veel op het belang van enkele machtige groepen, in plaats van op het algemeen belang.

1. Mee eens	[MEens]
2. Mee oneens	[MOneens]

VAR1209 (103)

Nu volgt weer een aantal stellingen.

In welke mate bent u het met deze stellingen eens.

De Burgemeester moet worden gekozen door de inwoners van de gemeente. Bent u het hier: →

1. helemaal mee eens,	[HlmMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. niet mee eens,	[MOneens]
4. of helemaal niet mee eens?	[HlmMOnee]

VAR1210 (104)

Over sommige, voor ons land belangrijke beslissingen moet door de kiezers zelf worden gestemd, het zogenaamde referendum.

Bent u het hier: →

1. helemaal mee eens,	[HlmMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. niet mee eens,	[MOneens]
4. of helemaal niet mee eens?	[HlmMOnee]

VAR273

In welke mate moet de inspraak van de burgers op het bestuur van gemeente en provincie groter of kleiner worden. Moet deze inspraak: ?

VAR1262

In hoeverre bent u het met de volgende uitspraak eens of oneens
Als ik de politici zo bezig zie, vind ik ze arrogant. Bent u het hier: ?

VAR239

Nu volgt een aantal beweringen die met stemgedrag en politiek te maken hebben. Ik wil graag weten wat u van deze beweringen vindt. Ik zal ze nu een voor een voorlezen, zegt u maar spontaan of u het er mee eens of oneens bent.
Wat de regering ook doet, voor het dagelijkse leven levert het weinig nut.

VAR318

Mensen als ik hebben geen enkele invloed op wat de regering doet.

VAR319

Ik denk niet dat kamerleden en ministers veel geven om wat mensen zoals ik denken.

VAR320

Kamerleden letten te veel op het belang van enkele machtige groepen in plaats van op het algemene belang.

VAR1209

Nu volgt weer een aantal stellingen. In welke mate bent u het met deze stellingen eens.
De Burgemeester moet worden gekozen door de inwoners van de gemeente. Bent u het hier: ?

VAR1210

Over sommige, voor ons land belangrijke beslissingen moet door de kiezer zelf worden gestemd, het zogenaamde referendum. Bent u het hier: ?

VAR599 (105)

Heeft u zich in de afgelopen 2 jaar wel eens samen met anderen actief ingespannen voor een kwestie, die landelijk of nationaal van belang is of die betrekking heeft op wereldproblemen als vrede en armoede?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR600 (106)

Heeft u zich in de afgelopen 2 jaar wel eens samen met anderen actief ingespannen voor een kwestie die van belang is voor uw gemeente, voor een bepaalde groep in de gemeente of voor uw buurt?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR408 (107)

Hoe waarschijnlijk is het dat u werkelijk iets zou proberen te doen, als u dacht dat de Tweede Kamer bezig was een onrechtvaardige wet aan te nemen? Zou dat zeer waarschijnlijk zijn, enigszins waarschijnlijk of onwaarschijnlijk?

1. Zeer waarschijnlijk	[ZrWaar]
2. Enigszins waarschijnlijk	[EnigWaar]
3. Onwaarschijnlijk	[Onwaar]

VAR409 (108)

Stel dat iemand een wet zo onrechtvaardig vindt dat hij besluit de regering bij zijn werk te hinderen door zitdemonstraties, massabijeenkomsten of protestoptochten. Keurt u dat goed of keurt u dat af?

1. Keurt goed	[GoedKeur]
2. Keurt af	[AfKeur]
3. Kan niet veel schelen (niet noemen)	[KanNietS]

Intro

>> ENQ: Overhandig de kaartjes A t/m P.

Schudt ze goed door elkaar alvorens u ze aan de ondervraagde overhandigt.

Controleer ook altijd goed of de set met kaartjes nog compleet is. <<

In de politiek is het niet altijd mogelijk alles te bereiken wat men graag zou willen. Op deze kaartjes staan verschillende doelen die u kunt nastreven. Natuurlijk zijn deze zaken voor ieder van ons op een of andere manier belangrijk. Stel dat u zou moeten kiezen, welk doel lijkt u dan het meest wenselijk? Welk doel komt voor u op de tweede plaats? En welk doel op de derde plaats, enz., net zolang tot u ze allemaal gehad heeft.

Maakt u maar een stapeltje van de kaartjes met bovenop het doel dat u het meest wenselijk vindt en onderop het doel dat u het minst wenselijk vindt. Wilt u mij steeds de letter noemen die op het kaartje vermeld staat.

- A. Orde handhaven
- B. De politieke inspraak van de burgers vergroten
- C. Prijsstijgingen tegengaan
- D. De vrijheid van meningsuiting beschermen
- E. Een hoge mate van economische groei handhaven
- F. Zorgen voor een sterk leger in Nederland
- G. De mensen meer inspraak geven bij beslissingen op het werk en in hun woonplaats
- H. Proberen onze steden en ons platteland te verfraaien
- I. Een stabiele economie handhaven
- J. De strijd tegen de misdaad
- K. Streven naar een vriendelijker en minder onpersoonlijke samenleving
- L. Streven naar een samenleving waarin ideeën belangrijker zijn dan geld
- M. Er voor zorgen dat de werkloosheid sterk vermindert
- N. Bestrijden van milieuverontreiniging
- O. Het op peil houden van de sociale zekerheid
- P. Zorgen voor een goede opvang van (allochtone) immigranten, zoals Turken, Marokkanen en Surinamers

VAR1046A (109)

Welk doel komt er voor u op de eerste plaats?

[A...P]

VAR1046B (110)

En op de 2^e plaats?

[A...P]

VAR599

Heeft u zich in de afgelopen 2 jaar wel eens samen met anderen actief ingespannen voor een kwestie, die landelijk of nationaal van belang is of die betrekking heeft op wereldproblemen als vrede en armoede.

VAR600

Heeft u zich in de afgelopen 2 jaar wel eens samen met anderen actief ingespannen voor een kwestie die van belang is voor uw gemeente, voor een bepaalde groep in de gemeente of voor uw buurt.

VAR408

Hoe waarschijnlijk is het dat u werkelijk iets zou proberen te doen, als u dacht dat de Tweede Kamer bezig was een onrechtvaardige wet aan te nemen. Zou dat zeer waarschijnlijk zijn, enigszins waarschijnlijk of onwaarschijnlijk?

VAR409

Stel dat iemand een wet zo onrechtvaardig vindt dat hij besluit de regering bij zijn werk te hinderen door zitdemonstraties, massabijeenkomsten of protestoptochten. Keurt u dat goed of keurt u dat af?

Intro

Maakt u maar een stapeltje kaartjes met bovenop het doel dat u het meest wenselijk vindt en onderop het doel dat u het minst wenselijk vindt. Wilt u mij steeds de letter noemen die op het kaartje vermeld staat.

VAR1046a

Welk doel komt voor u op de eerste plaats?

VAR1046b

En op de 2e plaats?

VAR1046C (111)

En op de 3^e plaats?

[A...P]

VAR1046D (112)

En op de 4^e plaats?

[A...P]

VAR1046E (113)

En op de 5^e plaats?

[A...P]

VAR1046F (114)

En op de 6^e plaats?

[A...P]

VAR1046G (115)

En op de 7^e plaats?

[A...P]

VAR1046H (116)

En op de 8^e plaats?

[A...P]

VAR1046I (117)

En op de 9^e plaats?

[A...P]

VAR1046J (118)

En op de 10^e plaats?

[A...P]

VAR1046K (119)

En op de 11^e plaats?

[A...P]

VAR1046L (120)

En op de 12^e plaats?

[A...P]

VAR1046M (121)

En op de 13^e plaats?

[A...P]

VAR1046N (122)

En op de 14^e plaats?

[A...P]

VAR1046O (123)

En op de 15^e plaats?

[A...P]

VAR1046P (124)

En op de laatste plaats?

[A...P]

VAR1046c

En op de 3e plaats?

VAR1046d

En op de 4e plaats?

VAR1046e

En op de 5e plaats?

VAR1046f

En op de 6e plaats?

VAR1046g

En op de 7e plaats?

VAR1046h

En op de 8e plaats?

VAR1046i

En op de 9e plaats?

VAR1046j

En op de 10e plaats?

VAR1046k

En op de 11e plaats?

VAR1046l

En op de 12e plaats?

VAR1046m

En op de 13e plaats?

VAR1046n

En op de 14e plaats?

VAR1046o

En op de 15e plaats?

VAR1046p

En op de laatste plaats?

ENDBLOK

Blok 6. Misdaad

VAR687 (127)

Nu iets over misdaad.

Bent u van mening dat de misdadigheid in Nederland de laatste tijd toeneemt, gelijk blijft of afneemt?

1. Neemt toe	[Toename]
2. Blijft gelijk	[Gelijk]
3. Neemt af	[Afname]

VAR688 (128)

Vindt u dat dat in sterke mate, enigszins of een klein beetje het geval is?

1. In sterke mate	[Sterk]
2. Enigszins	[Enigszins]
3. Een klein beetje	[Beetje]

VAR689 (129)

Vindt u dat de misdaad in Nederland een echt probleem aan het worden is, of vindt u dat het er normaal gesproken bij hoort?

1. Echt probleem	[Probleem]
2. Hoort erbij	[HrtErbij]

VAR953 (130)

Worden misdaden in Nederland over het algemeen te zwaar, te licht of juist goed bestraft?

1. Te zwaar	[TeZwaar]
2. Te licht	[TeLicht]
3. Juist goed	[JstGoed]
4. Geen mening	[GeenMen]

IntSDQ

>> ENQ: Geef de laptop aan O.P. en leg uit hoe het invullen van de vragen in zijn werk gaat.

Laat O.P. zelf de oefenvragen invullen.

Toets <1> om verder te gaan. <<

De volgende vragen zijn nogal persoonlijk van aard. Daarom wil ik u vragen of u de antwoorden op deze vragen zelf intoetst in de computer.

Oefen3

Hieronder staan een aantal vormen van overlast. Wilt u aangeven of u hiervan in uw woonomgeving last heeft?

	Vaak	Soms	Nooit
Wanneer ondervindt u geluidsoverlast?	☐	☐	☐
Wanneer heeft u last van stank, stof of vuil?	☐	☐	☐

Oefen2

Lukt het om zelf de vragen op de computer te beantwoorden?

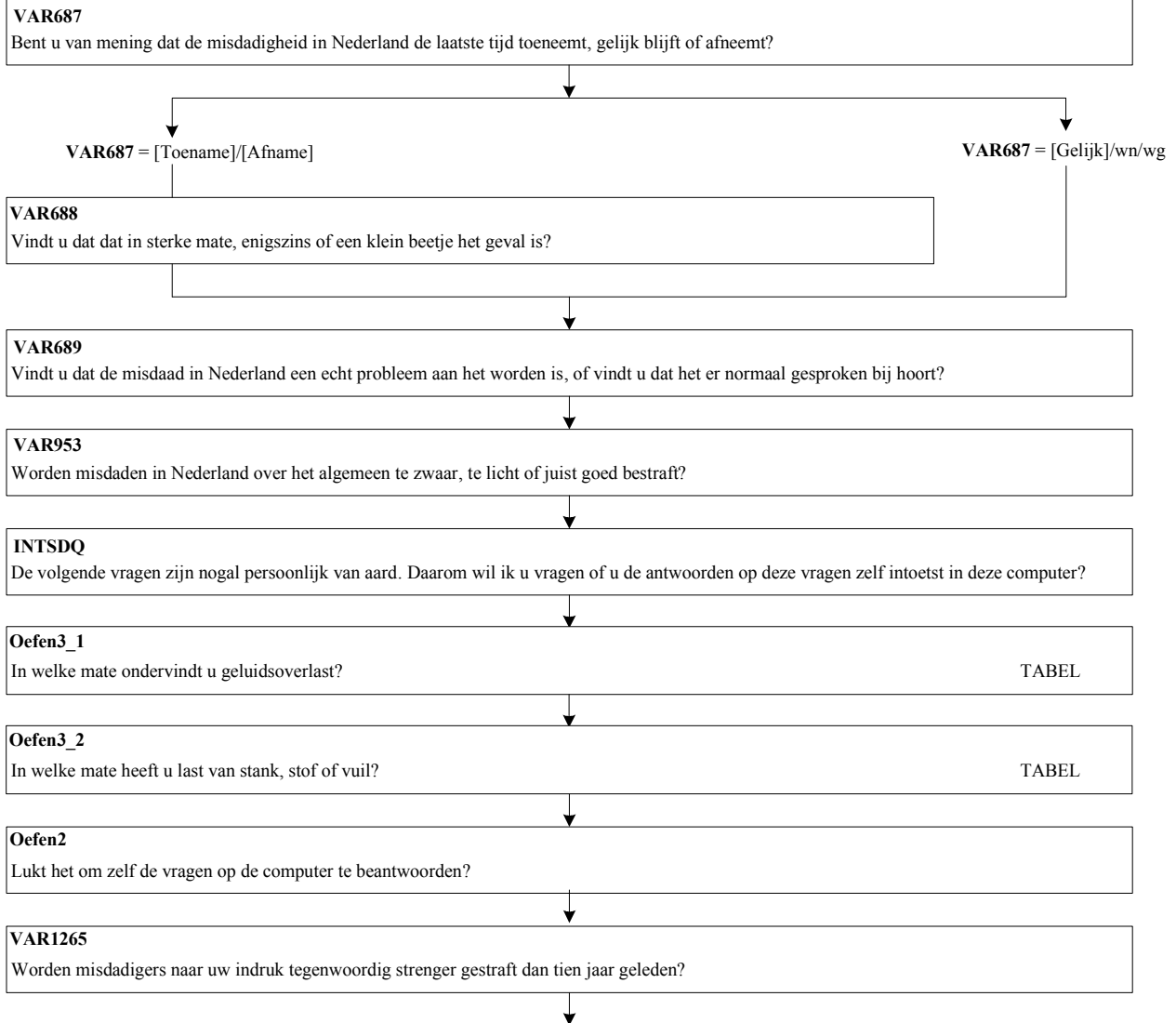
1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR1265 (131)

Worden misdadigers naar uw indruk tegenwoordig strenger gestraft dan tien jaar geleden?

1. Strenger gestraft	[Strenger]	
2. Even streng gestraft	[EvenStrng]	
3. Lichter gestraft	[Lichter]	
4. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

VAR351 (132)

In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende beweringen.

Het zou misschien goed zijn als voor bepaalde misdaden de doodstraf weer zou worden ingevoerd.

1. Sterk mee eens	[StMEens]
2. Mee eens	[MEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Mee oneens	[MOneens]
5. Sterk mee oneens	[StMOneens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR402 (125)

De politie doet haar werk uitstekend.

1. Sterk mee eens	[StMEens]
2. Mee eens	[MEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Mee oneens	[MOneens]
5. Sterk mee oneens	[StMOneens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR595 (126)

In ons land kan een ieder erop rekenen dat de rechter zijn of haar zaak onbevooroordeeld zal behandelen.

1. Sterk mee eens	[StMEens]
2. Mee eens	[MEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Mee oneens	[MOneens]
5. Sterk mee oneens	[StMOneens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR351

In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende beweringen.
Het zou misschien goed zijn als voor bepaalde misdaden de doodstraf weer zou worden ingevoerd.

VAR402

De politie doet haar werk uitstekend.

VAR595

In ons land kan eenieder erop rekenen dat de rechter zijn of haar zaak onbevooroordeeld zal behandelen.

Endblok

Blok 7. Generaties en Onderwijs

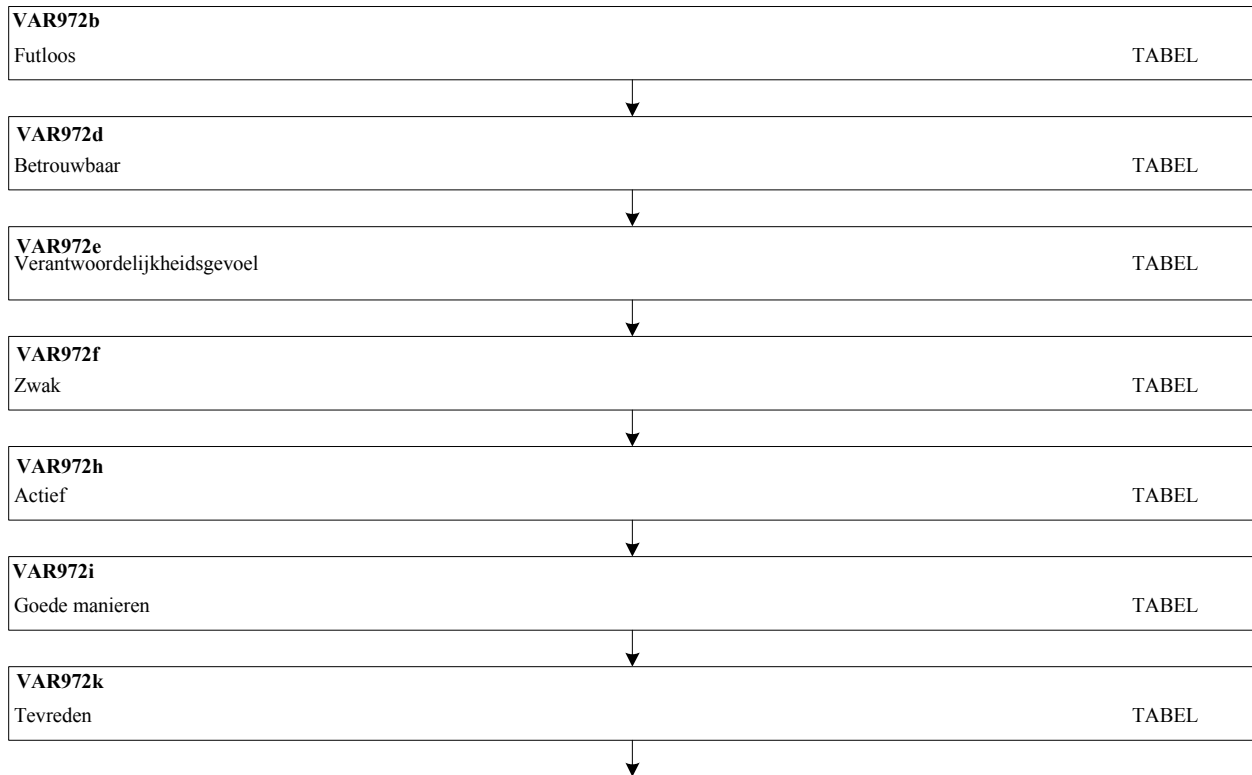
Intro

De volgende vragen gaan over jongeren en ouderen.

Hieronder volgt een aantal eigenschappen.

Wilt u voor elke eigenschap aangeven of u vindt dat die eigenschap meer voorkomt bij ouderen of meer voorkomt bij jongeren?

	Veel meer bij ouderen	Meer bij ouderen	Gelijk	Meer bij jongeren	Veel meer bij jongeren
133)	☐	☐	☐	☐	☐
134)	☐	☐	☐	☐	☐
135) Verantwoordelijkheidsgevoel	☐	☐	☐	☐	☐
136)	☐	☐	☐	☐	☐
137)	☐	☐	☐	☐	☐
138) nieren	☐	☐	☐	☐	☐
139)	☐	☐	☐	☐	☐

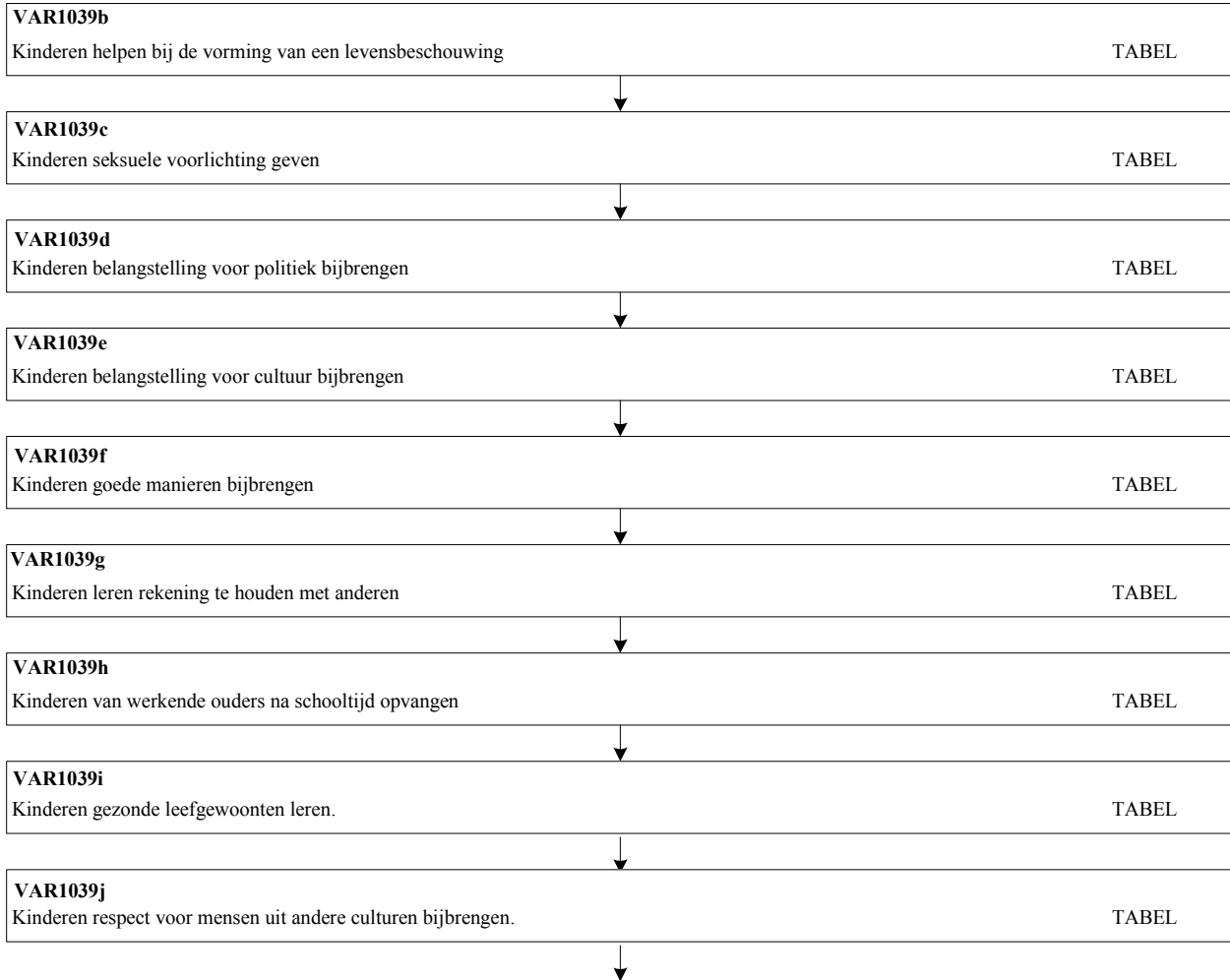
Intro

De volgende vragen gaan over de opvoeding van kinderen in de leeftijd van 4 t/m 15 jaar die op de basisschool zitten of de eerste jaren van het voortgezet onderwijs volgen.

Sommige mensen vinden dat opvoeding vooral een taak is van het gezin. Anderen vinden dat dit vooral een taak is van de school.

Wie heeft volgens u de belangrijkste taak bij:

	uitend de school	wegend de school	ide evenveel	wegend het gezin	luitend het gezin	Weet niet ODK
(158)						
helpen bij de vorming van een levensbeschouwing	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(159)						
seksuele voorlichting geven	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(160)						
belangstelling voor politiek bijbrengen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(161)						
belangstelling voor cultuur bijbrengen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(162)						
goede manieren bijbrengen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(163)						
eren rekening te houden met anderen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(164)						
van werkende ouders na schooltijd opvangen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(165)						
gezonde leefgewoonten leren	☐	☐	☐	☐	☐	☐
(166)						
respect voor mensen uit andere culturen bijbrengen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

(167)

**milieubewustzijn
bijbrengen**

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

1 (168)

**met psychische
problemen helpen**

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Afsluit

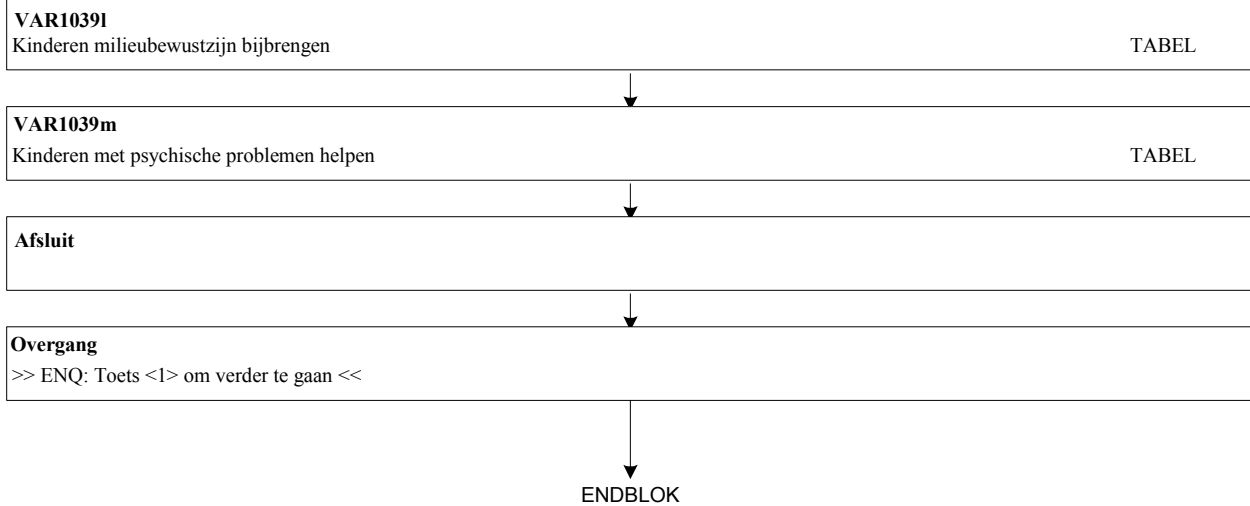
Dit was de laatste vraag om zelf in te vullen. Als u nu een 1 intoetst worden de gegevens opgeslagen en kunnen de antwoorden op de vragen niet meer op het beeldscherm verschijnen. Toets s.v.p. 1 en geef de computer weer terug aan de interviewer.

1. Verder

Overgang

>> ENQ: Toets <1> om verder te gaan. <<

Blok 8. Waardering voor beleid en Welzijn

VAR1145A (140) (=type lijst A)

Ik lees u nu EEN voor EEN een aantal onderdelen van het regeringsbeleid op.

Als u een rapportcijfer zou moeten geven van 1 tot en met 10 voor deze onderdelen van het regeringsbeleid, welk cijfer zou u dan geven? Net als bij de rapportcijfers op school is een 6 voldoende.

Welk rapportcijfer zou u geven voor het zorgbeleid zoals bejaardenhulp, bejaardenoorden en ziekenhuizen.

1. Een	[Een]
2. Twee	[Twee]
3. Drie	[Drie]
4. Vier	[Vier]
5. Vijf	[Vijf]
6. Zes	[Zes]
7. Zeven	[Zeven]
8. Acht	[Acht]
9. Negen	[Negen]
10. Tien	[Tien]
11. Geen oordeel (niet noemen)	[GeenOord]

VAR1145B (141)

En voor het cultuurbeleid zoals subsidies voor concerten en toneelvoorstellingen.

(=type lijst A)

VAR1145C (142)

En voor het beleid op het gebied van vrije tijd zoals subsidies voor sportzalen en sportvelden.

(=type lijst A)

VAR1145D (143)

En voor het beleid op het gebied van Algemeen Vormend Onderwijs.

(=type lijst A)

VAR1145E (144)

En voor het beleid op het gebied van Beroepsonderwijs.

(=type lijst A)

VAR1145F (145)

En voor de ordehandhaving zoals politie en rechtspraak.

(=type lijst A)

VAR1145G (146)

En voor het sociale zekerheidsbeleid.

(=type lijst A)

VAR1145H (147)

En voor het werkgelegenheidsbeleid.

(=type lijst A)

VAR1145I (148)

En voor het milieubeleid.

(=type lijst A)

VAR1145a

Als u een rapportcijfer zou moeten geven van 1 tot en met 10 voor deze onderdelen van het regeringsbeleid, welk cijfer zou u dan geven?
Net als bij de rapportcijfers op school is een 6 voldoende.
Welk rapportcijfer zou u geven voor het zorgbeleid zoals bejaardenhulp, bejaardenoorden en ziekenhuizen.

VAR1145b

En voor het cultuurbeleid zoals subsidies voor concerten en toneelvoorstellingen

VAR1145c

En voor het beleid op het gebied van vrije tijd zoals subsidies voor sportzalen en sportvelden

VAR1145d

En voor het beleid op het gebied van Algemeen Vormend Onderwijs

VAR1145e

En voor het beleid op het gebied van Beroepsonderwijs

VAR1145f

En voor de ordehandhaving zoals politie en rechtspraak

VAR1145g

En voor het sociale zekerheidsbeleid

VAR1145h

En voor het werkgelegenheidsbeleid

VAR1145i

En voor het milieubeleid

VAR1145J (149)

En voor het beleid dat de kosten van levensonderhoud (prijzen, woonlasten) binnen de perken houdt.
(=type lijst A)

VAR1145K (150)

En voor het beleid voor de leefbaarheid in de steden.
(=type lijst A)

VAR1145L (151)

En voor het beleid voor de opvang van buitenlanders.
(=type lijst A)

VAR1145M (152)

En voor het beleid voor de kinderopvang bijvoorbeeld crèches en peuterspeelzalen.
(=type lijst A)

VAR1145N (153)

En voor het beleid op het gebied van autobezit en autogebruik.
(=type lijst A)

VAR1145O (154)

En voor het beleid op het gebied van openbaar vervoer.
(=type lijst A)

VAR1145P (155)

En tenslotte voor het beleid voor de leefbaarheid van het platteland.
(=type lijst A)

VAR1146 (156)

Hoe tevreden bent u over het algemeen met wat de Nederlandse regering doet. Bent u hierover: →

1. zeer tevreden,	[ZrTev]
2. min of meer tevreden,	[MMTev]
3. nogal ontevreden,	[NogOntvr]
4. of erg ontevreden?	[ErgOntvr]

VAR1163 (157)

In welke mate bent u het met de volgende uitspraak eens of oneens.

De Nederlandse overheid functioneert goed. Bent u het hier: →

1. zeer mee eens,	[ZrMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. mee oneens,	[MOneens]
4. of zeer mee oneens?	[ZrMOneens]
5. Geen mening	[GeenMen]

VAR1335 (175)

Kunt u aangeven in welke mate u het eens of oneens bent met de volgende stellingen.

Als mensen vanwege een langdurige ziekte of beperking hulp nodig hebben moeten zij deze hulp zoveel mogelijk van familie, vrienden of burens krijgen. Bent u het hier: →

1. sterk mee eens,	[StrkMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. noch mee eens, noch mee oneens,	[NochNoch]
4. mee oneens,	[MOneens]
5. of sterk mee oneens?	[StrkMOnee]

VAR1336 (176)

Het is belangrijk dat mensen regelmatig contact hebben met hun buurtgenoten. Bent u het hier: →

1. sterk mee eens,	[StrkMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. noch mee eens, noch mee oneens,	[NochNoch]
4. mee oneens,	[MOneens]
5. of sterk mee oneens?	[StrkMOnee]

VAR1145j

En voor het beleid dat de kosten van het levensonderhoud (prijzen, woonlasten) binnen de perken houdt

VAR1145k

En voor het beleid voor de leefbaarheid in de steden

VAR1145l

En voor het beleid voor de opvang van buitenlanders

VAR1145m

En voor het beleid voor de kinderopvang bijvoorbeeld crèches en peuterspeelzalen

VAR1145n

En voor het beleid op het gebied van autobezit en autogebruik

VAR1145o

En voor het beleid op het gebied van openbaar vervoer

VAR1145p

En tenslotte voor het beleid voor de leefbaarheid van het platteland

VAR1146

Hoe tevreden bent u over het algemeen met wat de Nederlandse regering doet. Bent u hierover: ?

VAR1163

In welke mate bent u het met de volgende uitspraak eens of oneens
De Nederlandse overheid functioneert goed. Bent u het hier: ?

VAR1335

Kunt u aangeven in welke mate u het eens of oneens bent met de volgende stellingen
Als mensen vanwege een langdurige ziekte of beperking hulp nodig hebben moeten zij deze hulp zoveel mogelijk van familie, vrienden of burens krijgen. Bent u het hier: ?

VAR1336

Het is belangrijk dat mensen regelmatig contact hebben met hun buurtgenoten. Bent u het hier: ?

VAR1337 (177)

Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om contact tussen buurtbewoners te bevorderen. Bent u het hier: →

1. sterk mee eens,	[StrkMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. noch mee eens, noch mee oneens,	[NochNoch]
4. mee oneens,	[MOneens]
5. of sterk mee oneens?	[StrkMOnee]

VAR347 (179)

Het moet mogelijk zijn dat een vrouw zonder meer abortus kan laten uitvoeren als zij dat wenst. Bent u het hier: →

1. sterk mee eens,	[StrkMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. noch mee eens, noch mee oneens,	[NochNoch]
4. mee oneens,	[MOneens]
5. of sterk mee oneens?	[StrkMOnee]

VAR544 (178)

Stel dat een dokter iemand op diens eigen verzoek uit zijn lijden kan helpen door het geven van een spuitje, moet hij dat dan volgens u wel geven, niet geven of hangt dat er van af?

1. Wel geven	[WelGev]
2. Niet geven	[NietGev]
3. Hangt ervan af	[HangtAf]

VAR757B\M41 (180)

Moeten homoseksuele paren dezelfde rechten krijgen als heteroseksuele paren bij het adopteren van kinderen?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR1318 (181)

Homoseksuele paren kunnen tegenwoordig officieel met elkaar trouwen. Vindt u dat een goede zaak, een slechte zaak of maakt het u niet uit?

1. Een goede zaak	[GoedeZk]
2. Een slechte zaak	[SlechtZk]
3. Maakt me niet uit	[MktNUit]

VAR1337

Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om contact tussen buurtbewoners te bevorderen. Bent u het hier: ?

VAR347

Het moet mogelijk zijn dat een vrouw zonder meer abortus kan laten uitvoeren als zij dat wenst. Bent u het hier: ?

VAR544

Stel dat een dokter iemand op diens eigen verzoek uit zijn lijden kan helpen door het geven van een spuitje, moet hij dat dan volgens u wel geven, niet geven of hangt dat er van af?

VAR757b/M41

Moeten homoseksuele paren dezelfde rechten krijgen als heteroseksuele paren bij het adopteren van kinderen?

VAR1318

Homoseksuele paren kunnen tegenwoordig officieel met elkaar trouwen. Vindt u dat een goede zaak, een slechte zaak of maakt het u niet uit?

IntSDQ

>> ENQ: Geef de laptop aan O.P. en leg uit hoe het invullen van de vragen in zijn werk gaat.

Toets <I> om verder te gaan. <<

De volgende vragen zijn nogal persoonlijk van aard. Daarom wil ik u vragen of u de antwoorden op deze vragen zelf intoetst in de computer.

VAR1332 (169)

Stel dat u een verstandelijk gehandicapte als naaste buur zou krijgen, zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

1. Geen enkel bezwaar	[GeenBezw]
2. Minder prettig	[MindPret]
3. Ertegen verzetten	[Verzet]
4. Hangt er van af (niet noemen)	[HangtAf]

VAR1333 (170)

Stel dat u een drugsverslaafde als naaste buur zou krijgen, zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

1. Geen enkel bezwaar	[GeenBezw]
2. Minder prettig	[MindPret]
3. Ertegen verzetten	[Verzet]
4. Hangt er van af (niet noemen)	[HangtAf]

VAR1334 (171)

Stel dat u iemand met psychiatrische problemen als naaste buur zou krijgen, zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

1. Geen enkel bezwaar	[GeenBezw]
2. Minder prettig	[MindPret]
3. Ertegen verzetten	[Verzet]
4. Hangt er van af (niet noemen)	[HangtAf]

VAR763 (172)

Hieronder volgen enkele problemen die zich in uw omgeving kunnen voordoen en waarbij u om raad wordt gevraagd. Wilt u telkens kort omschrijven wat uw advies zou zijn in de betreffende situatie.

Denkt u zich eens in dat een goede kennis van u een vrouw heeft die in het ziekenhuis moet worden opgenomen, waardoor de kinderen onverzorgd achterblijven. Als die kennis u om raad vraagt, wat zou u hem dan aanraden te doen?

STRING[255]

VAR766 (173)

Van een echtpaar is de man langdurig ziek, waardoor hij enerzijds extra kosten heeft, en anderzijds een gedeeltelijk inkomen krijgt. Er was een wasmachine op afbetaling gekocht; deze kan nu niet verder worden afbetaald en de winkelier kan geen uitstel van betaling geven. De vrouw, een goede kennis van u, vraagt u advies. Wat zou u aanraden te doen?

STRING[255]

VAR767 (174)

En als u eens aanneemt dat een bejaarde buurvrouw van u moeilijk ter been is, zodat de dagelijkse werkzaamheden te zwaar voor haar worden. Ze is onder dokterbehandeling. Haar man komt nu bij u om raad. Wat zou u hem aanraden te doen?

STRING[255]

VAR1319 (182)

In hoeverre bent u het met de volgende uitspraken eens of oneens?

Ik vind het aanstootgevend als een man en een vrouw in het openbaar zoenen.

1. Helemaal mee eens	[HlmMEens]
2. Mee eens	[MEens]
3. Niet mee eens, niet mee oneens	[NietNiet]
4. Mee oneens	[MOneens]
5. Helemaal mee oneens	[HlmMOnee]
6. Nog nooit over nagedacht	[NtNgdcht]

IntSDQ

De volgende vragen zijn nogal persoonlijk van aard. Daarom wil ik u vragen of u de antwoorden op deze vragen zelf intoetst in de computer

VAR1332

Stel dat u een verstandelijk gehandicapte als naaste buur zou krijgen, zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren maar minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

VAR1333

Stel dat u een drugsverslaafde als naaste buur zou krijgen, zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren maar minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

VAR1334

Stel dat u iemand met psychiatrische problemen als naaste buur zou krijgen, zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren maar minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

VAR763

Denkt u zich eens in dat een goede kennis van u een vrouw heeft die in het ziekenhuis opgenomen moet worden, waardoor de kinderen onverzorgd achterblijven. Als die kennis u om raad vraagt, wat zou u hem dan aanraden?

VAR766

Van een echtpaar is de man langdurig ziek, waardoor hij enerzijds extra kosten heeft en anderzijds een gedeeltelijk inkomen krijgt. Op doktersadvies was voor de vrouw een wasmachine op afbetaling gekocht; deze kan nu niet afbetaald worden en de winkelier kan geen uitstel van betaling geven. De vrouw, een goede kennis van u, vraagt u om advies. Wat zou u aanraden te doen?

VAR767

En als u eens aanneemt dat een bejaarde buurvrouw van u moeilijk ter been is, zodat de dagelijkse werkzaamheden te zwaar voor haar worden. Ze is onder doktersbehandeling. Haar man komt nu bij u om raad. Wat zou u hem aanraden te doen?

VAR1319

In hoeverre bent u het met de volgende uitspraken eens of oneens?
Ik vind het aanstootgevend als een man en een vrouw in het openbaar zoenen.

ENDBLOK

Blok 9. Positie van de vrouw

VAR844 (183)

Man en vrouw moeten huishoudelijk werk gelijk onder elkaar verdelen.

1. Volkomen mee eens	[VlkMEens]
2. In grote lijnen mee eens	[GrtMEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NtMEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNMEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR846 (184)

Man en vrouw moeten betaald werk gelijk onder elkaar verdelen.

1. Volkomen mee eens	[VlkMEens]
2. In grote lijnen mee eens	[GrtMEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NtMEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNMEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR847 (185/195)

Man en vrouw moeten de kinderverzorging gelijk verdelen.

1. Volkomen mee eens	[VlkMEens]
2. In grote lijnen mee eens	[GrtMEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Eigenlijk niet mee eens	[NtMEens]
5. Helemaal niet mee eens	[HlmNMEens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR594 (186)

Vrouwen moeten vanwege hun achterstand voorrang hebben, bijvoorbeeld bij het krijgen van een baan.

1. Sterk mee eens	[StMEens]
2. Mee eens	[MEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Mee oneens	[MOneens]
5. Sterk mee oneens	[StMOneens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR1017 (187)

Vrouwenemancipatie is in ons land niet meer nodig, vrouwen en mannen zijn hier immers al gelijkwaardig aan elkaar.

1. Sterk mee eens	[StMEens]
2. Mee eens	[MEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Mee oneens	[MOneens]
5. Sterk mee oneens	[StMOneens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR357 (188)

Een vrouw is geschikter om kleine kinderen op te voeden dan een man.

1. Sterk mee eens	[StMEens]
2. Mee eens	[MEens]
3. Noch mee eens, noch mee oneens	[NochNoch]
4. Mee oneens	[MOneens]
5. Sterk mee oneens	[StMOneens]
6. Geen mening	[GeenMen]

VAR1307 (189)

De overheid wil dat zoveel mogelijk vrouwen betaald werk gaan doen. Wat vindt u in het algemeen van dit streven?

1. Goede zaak	[GoedeZk]	
2. Het kan me niet schelen	[NtSchelen]	
3. Slechte zaak	[SlechteZk]	
4. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

VAR844

Man en vrouw moeten huishoudelijk werk gelijk onder elkaar verdelen.

VAR846

Man en vrouw moeten betaald werk gelijk onder elkaar verdelen.

VAR847

Man en vrouw moeten de kinderverzorging gelijk verdelen.

VAR594

Vrouwen moeten vanwege hun achterstand voorrang hebben, bijvoorbeeld bij het krijgen van een baan.

VAR1017

Vrouwenemancipatie is in ons land niet meer nodig, vrouwen en mannen zijn hier immers al gelijkwaardig aan elkaar.

VAR357

Een vrouw is geschikter om kleine kinderen op te voeden dan een man.

VAR1307

De overheid wil dat zoveel mogelijk vrouwen betaald werk gaan doen. Wat vindt u in het algemeen van dit streven?

VAR1338 (190)

De overheid wil dat vrouwen enkele uren per week meer gaan werken. Wat vindt u in het algemeen van dit streven?

1. Goede zaak	[GoedeZk]	
2. Het kan me niet schelen	[NtSchelen]	
3. Slechte zaak	[SlechteZk]	
4. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

VAR1339 (191)

Hierna volgen een aantal situaties waarin vrouwen zich kunnen bevinden.

Wilt u per situatie aangeven of vrouwen een volledige werkkring buitenshuis zouden moeten hebben, een parttime werkkring of helemaal geen werkkring?

Nadat zij getrouwd is en nog geen kinderen heeft.

1. Volledige werkkring	[Volledig]
2. Parttime werkkring	[Parttime]
3. Helemaal geen werkkring	[Geen]

VAR1340 (192)

Als er een kind is dat nog niet naar school gaat.

1. Volledige werkkring	[Volledig]
2. Parttime werkkring	[Parttime]
3. Helemaal geen werkkring	[Geen]

VAR1341 (193)

Nadat het jongste kind naar school gaat.

1. Volledige werkkring	[Volledig]
2. Parttime werkkring	[Parttime]
3. Helemaal geen werkkring	[Geen]

VAR1342 (194)

Nadat de kinderen het huis uit zijn.

1. Volledige werkkring	[Volledig]
2. Parttime werkkring	[Parttime]
3. Helemaal geen werkkring	[Geen]

VAR516 (196)

Vindt u het wel bezwaarlijk, niet bezwaarlijk of juist aan te bevelen als in een gezin met kleine kinderen de vrouw een werkkring heeft en haar kind(eren) dan naar de crèche zou(den) moeten?

1. Wel bezwaarlijk	[Bezwaar]	
2. Niet bezwaarlijk	[NtBezwaar]	
3. Aan te bevelen	[Aanbevel]	
4. Weet niet	[WeetNiet]	[NODK]

Afsluit

Dit was de laatste vraag om zelf in te vullen. Als u nu een 1 intoetst worden de gegevens opgeslagen en kunnen de antwoorden op de vragen niet meer op het beeldscherm verschijnen. Toets s.v.p. 1 en geef de computer weer terug aan de interviewer.

1. Verder

Overgang

>> ENQ: Toets <1> om verder te gaan. <<

VAR1338

De overheid wil dat vrouwen enkele uren per week gaan werken. Wat vindt u in het algemeen van dit streven?

VAR1339

Hierna volgen een aantal situaties waarin vrouwen zich kunnen bevinden. Wilt u per situatie aangeven of vrouwen voor een volledige werkkring buitenshuis zouden moeten hebben, een parttime werkkring of helemaal geen werkkring.
Nadat zij getrouwd is en nog geen kinderen heeft.

VAR1340

Als er een kind is dat nog niet naar school gaat.

VAR1341

Nadat het jongste kind naar school gaat.

VAR1342

Nadat de kinderen het huis uit zijn.

VAR516

Vindt u het bezwaarlijk, niet bezwaarlijk of juist aan te bevelen als in een gezin met kleine kinderen de vrouw een werkkring heeft en haar kind(eren) dan naar de crèche zou(den) moeten?

Afsluit

Overgang

>> ENQ: Toets <1> om verder te gaan >>

ENDBLOK

Blok 10. Positie van allochtonen

VAR683B (200)

Wij zouden graag van u willen weten wie er volgens u in een periode van woningschaarste een vrijkomende woning moet krijgen. Is dat: →

1. een gezin van een buitenlander,	[BuiGezin]
2. of een Nederlands gezin?	[NedGezin]
3. Mag geen verschil maken (niet noemen)	[Geen]

VAR728B (201)

Veronderstel dat er twee werknemers zijn, die op alle punten gelijk zijn behalve dat de één een Nederlander is en de ander een buitenlander. Als één van hen ontslagen moet worden omdat het met het bedrijf slecht gaat, wie zou dat volgens u dan moeten zijn: →

1. een buitenlander,	[Bui]
2. of een Nederlander?	[Ned]
3. Mag geen verschil maken (niet noemen)	[Geen]

VAR729B (202)

Veronderstel weer eens dat er twee werknemers zijn, die op alle punten gelijk zijn behalve dat de één een Nederlander is en de ander een buitenlander. Als maar één van beiden in aanmerking kan komen voor promotie, wie zou het dan moeten zijn: →

1. een buitenlander,	[Bui]
2. of een Nederlander?	[Ned]
3. Mag geen verschil maken (niet noemen)	[Geen]

VAR546 (203)

Gesteld dat u mensen van een andere etnische achtergrond als naaste burens zou krijgen, zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

1. Geen enkel bezwaar	[GeenBezw]
2. Accepteren, maar minder prettig	[MindPret]
3. Ertegen verzetten	[Verzet]
4. Hangt ervan af (niet noemen)	[HangtAf]

VAR758 (204)

>> ENQ: Let op, indien respondent zelf allochtoon is kan deze vraag gevoelig liggen. <<

En hoe staat u tegenover kinderen van allochtonen in de schoolklas waar ook uw eigen kinderen in zitten? Zou u daar geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren, maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

1. Geen enkel bezwaar	[GeenBezw]
2. Accepteren, maar minder prettig	[MindPret]
3. Ertegen verzetten	[Verzet]
4. Hangt ervan af (niet noemen)	[HangtAf]

VAR759 (205)

>> ENQ: Let op, indien respondent zelf allochtoon is kan deze vraag gevoelig liggen. <<

En hoe staat u tegenover allochtonen als collega's op het werk? Zou u daar geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

1. Geen enkel bezwaar	[GeenBezw]
2. Accepteren, maar minder prettig	[MindPret]
3. Ertegen verzetten	[Verzet]
4. Hangt ervan af (niet noemen)	[HangtAf]

VAR1031 (206)

Wat vindt u over het algemeen van het aantal mensen van een andere nationaliteit dat in ons land woont.

Zijn dat er te veel, veel maar niet te veel, of niet veel?

1. Te veel	[TeVeel]
2. Veel, maar niet te veel	[VINtTeVI]
3. Niet veel	[NtVeel]

VAR638b

Wij zouden graag van u willen weten wie er volgens u in een periode van woningschaarste een vrijkomende woning moet krijgen. Is dat: ?

VAR728b

Veronderstel dat er twee werknemers zijn, die op alle punten gelijk zijn behalve dat de één een Nederlander is en de ander een buitenlander. Als één van hen ontslagen moet worden omdat het met het bedrijf slecht gaat, wie zou dat volgens u dan moeten zijn: ?

VAR729b

Veronderstel weer eens dat er twee werknemers zijn, die op alle punten gelijk zijn behalve dat de één een Nederlander is en de ander een buitenlander. Als er maar één van beide in aanmerking kan komen voor promotie wie zou dat dan moeten zijn: ?

VAR546

Gesteld dat u mensen van een andere etnische achtergrond als naaste burens zou krijgen, zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u dat accepteren maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

VAR758

>> ENQ: Let op indien respondent zelf allochtoon is kan deze vraag gevoelig liggen.

En hoe staat u tegenover kinderen van allochtonen in de schoolklas waar ook uw eigen kinderen in zitten? Zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren, maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

VAR759

>> ENQ: Let op indien respondent zelf allochtoon is kan deze vraag gevoelig liggen.

En hoe staat u tegenover allochtonen als collega's op het werk? Zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren, maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten?

VAR1031

Wat vindt u over het algemeen van het aantal mensen van een andere nationaliteit dat in ons land woont. Zijn dat er te veel, veel maar niet te veel, of niet veel.

VAR1103 (207)

>> ENQ.: Overhandig KAART 5. <<

Ik noem u nu een aantal redenen waarom mensen uit andere landen in ons land willen komen wonen of werken.

Wilt u aan de hand van deze kaart aangeven in welke mate u vindt dat de Nederlandse overheid al dan niet soepel moet zijn in het afgeven van verblijfsvergunningen aan deze mensen uit andere landen.

Iemand die door de politieke situatie in zijn land persoonlijk bedreigd wordt.

1. Zeer soepel	[ZeerSoep]
2. Enigszins soepel	[EnigSoep]
3. Niet zo soepel	[NietSoep]
4. Helemaal niet afgeven	[HlmNSoep]

VAR1104 (208)

>> ENQ.: KAART 5. <<

Iemand die door de economische situatie in zijn land, geen of nauwelijks middelen van bestaan heeft. Hoe soepel moet de Nederlandse overheid in dit geval zijn in het afgeven van een verblijfsvergunning?

1. Zeer soepel	[ZeerSoep]
2. Enigszins soepel	[EnigSoep]
3. Niet zo soepel	[NietSoep]
4. Helemaal niet afgeven	[HlmNSoep]

VAR1106 (209)

>> ENQ.: KAART 5. <<

Een zoon van een hier legaal verblijvende buitenlander die zijn toekomstige vrouw naar Nederland wil laten overkomen. Hoe soepel moet de Nederlandse overheid in dit geval zijn in het afgeven van een verblijfsvergunning?

1. Zeer soepel	[ZeerSoep]
2. Enigszins soepel	[EnigSoep]
3. Niet zo soepel	[NietSoep]
4. Helemaal niet afgeven	[HlmNSoep]

VAR1315A (210)

>> ENQ: Let op, indien respondent zelf allochtoon is kan deze vraag gevoelig liggen. <<

Stel dat u een dochter heeft die zou willen trouwen met een allochtoon. Zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren, maar het minder prettig vinden of zou u er zich tegen verzetten?

1. Geen enkel bezwaar	[GeenBezw]
2. Accepteren, maar minder prettig	[MindPret]
3. Ertegen verzetten	[Verzet]
4. Hangt ervan af (niet noemen)	[HangtAf]

VAR1310 (211)

In hoeverre bent u het met de volgende uitspraken eens of oneens?

Moslims kunnen veel bijdragen aan de Nederlandse cultuur. Bent u het hier: →

1. zeer mee eens,	[ZrMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. mee oneens,	[MOneens]
4. of zeer mee oneens?	[ZrMOneens]

VAR1311 (212)

De meeste moslims in Nederland hebben respect voor de cultuur en leefwijze van anderen. Bent u het hier: →

1. zeer mee eens,	[ZrMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. mee oneens,	[MOneens]
4. of zeer mee oneens?	[ZrMOneens]

VAR1312 (213)

De West-Europese leefwijze en die van moslims zijn onverenigbaar. Bent u het hier: →

1. zeer mee eens,	[ZrMEens]
2. mee eens,	[MEens]
3. mee oneens,	[MOneens]
4. of zeer mee oneens?	[ZrMOneens]

VAR1103

Ik noem u nu een aantal redenen waarom mensen uit andere landen in ons land willen komen wonen of werken. Wilt u aan de hand van deze kaart aangeven in welke mate u vindt dat de Nederlandse overheid al dan niet soepel moet zijn in het afgeven van verblijfsvergunningen aan deze mensen uit andere landen.

Iemand die door de politieke situatie in zijn land persoonlijk bedreigd wordt

VAR1104

Iemand die door de economische situatie in zijn land, geen of nauwelijks middelen van bestaan heeft. Hoe soepel moet de Nederlandse overheid in dit geval zijn in het afgeven van een verblijfsvergunning?

VAR1106

Een zoon van een hier legaal verblijvende buitenlander die zijn toekomstige vrouw naar Nederland wil laten overkomen. Hoe soepel moet de “Nederlandse overheid in dit geval zijn in het afgeven van een verblijfsvergunning?

VAR1315a

>> ENQ: Let op, indien respondent zelf allochtoon is kan deze vraag gevoelig liggen.

Stel u een dochter heeft die zou willen trouwen met een allochtoon, Zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren, maar het minder prettig vinden of zou u er zich tegen verzetten?

VAR1310

In hoeverre bent u het met de volgende uitspraken eens of oneens

Moslims kunnen veel bijdragen aan de Nederlandse cultuur, Bent u het hier: ?

VAR1311

De meeste moslims in Nederland hebben respect voor de cultuur en de leefwijze van anderen. Bent u het hier: ?

VAR1312

De West-Europese leefwijze en die van moslims zijn onverenigbaar. Bent u het hier: ?

VAR1313 (214)

Moslimmannen overheersen hun vrouwen. Bent u het hier: →

1. zeer mee eens,
2. mee eens,
3. mee oneens,
4. of zeer mee oneens?

[ZrMEens]
[MEens]
[MOneens]
[ZrMOneens]

VAR1314 (215)

Moslims in Nederland voeden hun kinderen op een autoritaire manier op. Bent u het hier: →

1. zeer mee eens,
2. mee eens,
3. mee oneens,
4. of zeer mee oneens?

[ZrMEens]
[MEens]
[MOneens]
[ZrMOneens]

VAR1313

Moslimmannen overheersen hun vrouwen. Bent u het hier: ?

VAR1314

Moslims in Nederland voeden hun kinderen op een autoritaire manier op. Bent u het hier: ?

ENDBLOK

Blok 11. Afsluiting

Peilaf

Dit waren alle vragen voor dit onderzoek. Hartelijk bedankt voor uw medewerking.

>> ENQ: Toets <I> om het interview af te sluiten. <<

Afsluiten?

1. Ja

Peilaf

Dit waren alle vragen voor dit onderzoek. Hartelijk dank voor uw medewerking.

>> ENQ: Toets <1> om het interview af te sluiten <<

ENDBLOK

Blok 12. Indruk vraaggesprek

VAR900K (1)

>> ENQ: De rest van de vragen door de enquêteur in te vullen zonder de hulp van de respondent. <<

Wat is uw eigen indruk van het vraaggesprek?

De ondervraagde vond de vragen over het algemeen:

1. Erg moeilijk	[ErgMoei]
2. Nogal moeilijk	[NogalMoe]
3. Moeilijk noch makkelijk	[NochNoch]
4. Nogal makkelijk	[NogalMak]
5. Erg makkelijk	[ErgMak]

VAR900L (2)

Wat vindt u zelf van de duur van het vraaggesprek?

1. Veel te lang	[VeelLang]
2. Te lang	[TeLang]
3. Niet te lang	[NietLang]

VAR548 (3)

Waren er tijdens het vraaggesprek anderen aanwezig die het gesprek volgden?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

VAR5504 (4)

Maakte(n) deze soms opmerkingen of werd er op een andere wijze gereageerd? Met andere woorden: had u de indruk dat de ondervraagde werd beïnvloed?

1. Ja	[Ja]
2. Nee	[Nee]

